

AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK PÉNZÜGYI HELYZETE

2022

**AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK
PÉNZÜGYI HELYZETE
2022**

Agrárközgazdasági Intézet
Budapest, 2023

Szerkesztette: Vörös-Illés Ivett

Szerzők: Vörös-Illés Ivett
Rózsa Andrea

Opponensek: Bereczki-Lukács Edit
Mándi-Nagy Dániel

Felelős kiadó: Dr. Goda Pál

Kiadó: AKI Agrárközgazdasági Intézet
Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: (+36 1) 217-1011
<https://aki.gov.hu>
aki@aki.gov.hu

ISSN 2786-1201 (Online)
DOI: <https://doi.org/10.7896/ai2303>
© Agrárközgazdasági Intézet – minden jog fenntartva

A kiadvány megtekintéséhez az Adobe Acrobat Reader programot javasoljuk.

Jelen mű felhasználása a **Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább!** 4.0 Nemzetközi (CC BY-NC-SA 4.0) licenc alapján lehetséges.

A felhasználási feltételekről bővebben: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.hu>

TARTALOMJEGYZÉK

Összefoglaló	5
Háttér	5
Módszer	5
Eredmények	6
Summary	11
Introduction	11
Methodology	11
Results	12
A mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatokban tevékenykedő szervezetek	16
A mezőgazdasági társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban	16
A mezőgazdasági társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége	17
A mezőgazdasági társas vállalkozások bevételei és ráfordításai	26
A mezőgazdasági társas vállalkozások eszközei és forrásai	29
A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői	32
Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban működő szervezetek	36
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban	36
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége	37
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások bevételei és ráfordításai	40
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközei és forrásai	42
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások pénzügyi mutatói	43
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások szakágazat, gazdálkodási forma, méretkategória szerint	45
Mellékletek	51
Hivatkozások jegyzéke	66

ÖSSZEFOGLALÓ

Háttér

Az elemzés célja az élelmiszer-termelésben, azaz a mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászati ágazatokban (a továbbiakban: mezőgazdasági vállalkozások), valamint az élelmiszereket, ital- és dohánytermékeket gyártó ágazatokban működő gazdálkodó szervezetek (a továbbiakban: élelmiszer-feldolgozó vállalkozások) 2022. évi (tárgyévi) vagyoni, pénzügyi, jövedelemi helyzetének bemutatása a 2021. évi (bázisévi) eredményekhez viszonyítva. A vizsgálat fókuszában a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások 2021. és 2022. évi adatainak összevetése áll, azonban ha a folyamatok bemutatása igényelte, hosszabb időszakra is visszanyúltak a szerzők.

A kiadvány első része szöveges elemzés, amely a mezőgazdaság, azt követően pedig az élelmiszer-feldolgozás eredményalakulására vonatkozó adatokat, bevételeit és kiadásait, továbbá eszköz- és forrásállományát értékeli. Az ágazati szintű összehasonlítás mellett a főbb mutatók méret-, létszám- és egyéb kategóriák szerinti bontásban is szerepelnek. A kiadvány mellékletét képező táblázatok a szöveges elemzés alapjául szolgáló módszertani megjegyzéseket és adatokat tartalmazzák részletesen.

Módszer

Az elemzés a NAV társasági adóbevallások adatbázisa alapján készült, amely a kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások adatait tartalmazza. A vizsgálat tárgyát képező mezőgazdaságon és élelmiszer-feldolgozáson kívüli egyéb nemzetgazdasági ágazatokra vonatkozó adatok a NAV-gyorsjelentésből származnak. Az értékelés alapvetően a mérleg- és eredménykimutatásra, valamint az azok alapján számított pénzügyi viszonyszámokra (megoszlási viszonyszámok, időbeli összehasonlító viszonyszámok) támaszkodik. A vállalkozások

tevékenységének elemzéséhez vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetet jellemző mutatókat, megtérülési és tőkeáttételi mutatókat használtunk fel. A módszertan részletes leírását az [1. számú melléklet](#) tartalmazza.

Eredmények

A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye mintegy másfélszeresére (!) nőtt, 238,6 milliárd forintról 355,4 milliárd forintra bővült 2022-ben. A számottevő (116,8 milliárd forintos) eredménynövekedés az erősen aszályos időjárás mellett különösen figyelemreméltó, illetve az elmúlt öt évet tekintve is kiemelkedőnek számít.

A jövedelemben tapasztalt markáns bővülés azonban területi eloszlást tekintve heterogénnek minősült. Az adózás előtti eredmény az aszály által kevésbé sújtott dunántúli régiókban nőtt leginkább, azon belül is Baranya és Győr-Moson-Sopron vármegyékben kiemelkedő, 15 milliárd forintot is meghaladó mértékben. A jövedelem összességében 17 vármegyében gyarapodott, azonban a növekedés üteme már csupán 15 vármegye esetében volt inflációt meghaladó mértékű.

Az eredmény az egyes üzemek tekintetében is változatosan alakult. Az abszolút értékben legnagyobb növekedéssel bíró Győr-Moson-Sopron és Baranya vármegyékben a gazdaságok alig több mint fele növelte jövedelmét, miközben az üzemek 35,3, illetve 40,4 százaléka kevesebb adózás előtti eredményt ért el 2022-ben, mint egy évvel korábban.

Összességében megállapítható, hogy az értékesítési nehézségekben, időjárási anomáliákban és dinamikus áremelkedésben bővelkedő 2022-es évnek egyaránt voltak nyertesei és vesztesei, ugyanakkor a jövedelmüket növelő gazdaságok átlagosan nagyobb többletre tettek szert, mint amennyivel az adózás előtti eredmény a 2022-ben kevésbé eredményes vállalkozásoknál mérséklődött.

A területi heterogenitás mellett a méretkategóriák szerint is eltérések mutatkoznak. A Baranya vármegyében tapasztalt jelentős jövedelemnövekedés javarészt a kisvállalkozásoknak volt tulajdonítható, miközben Győr-Moson-Sopron vármegyében a középvállalkozások jövedelmbővülése dominált.

Mindemellett a mezőgazdasági al- és szakágazatokban is jelentős különbségek voltak. Az adózás előtti eredmény szinte minden szegmensben nőtt, azonban a növekedés mozgatórugójának a növénytermesztés, azon belül is a gabonaféle, hüvelyes növény, olajos mag termesztése szakágazat bizonyult. A növénytermesztés mellett az állattenyésztési szakágazatok is számottevően növelték jövedelmüket.

A legnagyobb volumenű jövedelemnövekedést realizált al- és szakágazatok azonban változatosan alakultak az egyes vármegyékben. A jövedelemtöbblet túlnyomó része egyedül a dunántúli régióban származott a növénytermesztésből, miközben az ország keleti felén az állattenyésztési ágazatok adózás előtti eredménybővülése volt a meghatározó.

Az eredménykategóriák kedvező alakulásának következtében jelentősen javult az ágazat jövedelmezősége. Az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 2,1 százalékponttal 11,7 százalékra, a tőkearányos megtérülés (ROE) 3,2 százalékponttal 12,1 százalékra, az eszközarányos nyereség (ROA) 1,7 százalékponttal 7,2 százalékra nőtt. A mezőgazdasági kettős könyvvitelt végző társas vállalkozások árbevétel-arányos adózott eredménye a nemzetgazdaság egészéhez képest is kiemelkedőnek számított.

A ROS-mutató értéke tizenegy vármegyében haladta meg a mezőgazdasági átlagot, azok közül is Vas és Győr-Moson-Sopron érdemel kiemelt, ahol 19 százaléknál is nagyobb volt. A tőkearányos megtérülés tekintetében már mindössze nyolc vármegye ért el átlagon felüli értéket, amelyek körében a legjövedelmezőbb szintén Győr-Moson-Sopron volt, emellett Zala vármegyében is hasonlóan 18,9 százalékot tett ki a ROE értéke. Az eszközarányos nyereség kilenc vármegyében volt nagyobb, mint az ágazati átlag.

Az árbevétel-arányos adózott eredmény esetében az al- és szakágazatok körében a tejhasznú szarvasmarha-tenyésztés volt kiemelkedő, amely a mezőgazdaság átlagos ROS-értékét csaknem 7 százalékponttal haladta meg. Az átlagos értéket a növénytermesztők és a halászati ágazatban tevékenykedők is felülmúlták 5,5, valamint 3,5 százalékponttal.

A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások összes bevétele 757,7 milliárd forinttal 3646,2 milliárd forintra nőtt egy év alatt. A bevételek túlnyomó többségét jelentő üzemi tevékenységből származó bevétel 25,2 százalékkal 3579,4 milliárd forintra bővült. A 720,3 milliárd forintos bevételnövekmény csaknem háromnegyedét a bevételek legnagyobb részét kitevő értékesítés nettó árbevétele adta, amely 22,0 százalékkal 2882,8 milliárd forintra nőtt, ami – az inflációt is figyelembe véve – reálértéken is bővülést jelent. A szóban forgó bevételkategória növekedéséhez a belföldi értékesítés 472,2 milliárd forinttal, az exportértékesítés pedig 47,7 milliárd forinttal járult hozzá.

Az árbevétel emelkedésében az árak játszották a főszerepet – a mezőgazdasági termékek árszínvonala átlagosan 45,3 százalékkal (KSH, 2023a) emelkedett –, miközben a kedvezőtlen időjárás, valamint az értékesítési nehézségek hatására a termelés és az értékesítés volumene egyaránt érdemben csökkent, előbbi 17,5, utóbbi 16,5 százalékkal (KSH, 2023b és KSH, 2023c).

Az értékesítésből származó bevételek mellett az aktivált saját teljesítmények értéke is jelentősen, 109,7 milliárd forinttal, 76,2 százalékkal nőtt, aminek háttérében a készletek felhalmozódása áll.

Az egyéb bevételek esetében szintén érdemi növekedés volt megfigyelhető, az állomány értéke több mint egynegyedével, 90,8 milliárd forinttal bővült 2022-ben, amelyben nagy szerepet játszott az ágazati szereplők részére kifizetett kárenyhítő juttatás és biztosítói kártérítés, miközben a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatások is növekedtek, 18,6 milliárd forinttal, 13,0 százalékkal, ami nagyrészt az árfolyamváltozásból adódott.

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes ráfordítása 640,9 milliárd forinttal 3290,8 milliárd forintra nőtt. Azon belül is a legnagyobb hányadot jelentő üzemi tevékenység ráfordításai 23,2 százalékkal 3231,8 milliárd forintra emelkedett. A ráfordítások állományában tapasztalt markáns bővülés (+609,2 milliárd forint) 111,1 milliárd forinttal maradt el az üzemi tevékenységből származó bevételek gyarapodásától.

Minden ráfordításelem esetében növekedés volt megfigyelhető, ami volumenét tekintve az anyagjellegű ráfordításoknál volt a legnagyobb: értékük 24,7 százalékkal 2529,5 milliárd forintra emelkedett. Azon belül is elsősorban az anyagköltség bővült, összességében 1391,5 milliárd forintra, amely abszolút értékben (+360,3 milliárd forint) és relatíve (+34,9 százalék) is kimagaslónak számított.

Az anyagköltségek bővülésének háttérében az inputanyagárak dinamikus emelkedése áll: a műtrágya ára az előző évhez képest több mint két és félszeresére (!) nőtt, a takarmányé 46,6 százalékkal, a vetőmagoké pedig 34,6 százalékkal emelkedett, a termeléshez felhasznált energia árának 50,5 százalékos, valamint a gépek és az épületek fenntartási és javítási költségeinek 17,1, illetve 28,9 százalékos növekedésével egyidejűleg (KSH, 2023b).

Az anyagköltség mellett az eladott áruk beszerzési értéke is nőtt, 59,7 milliárd forinttal 589,5 milliárd forintra. Mindemellett az egyéb ráfordítások állománya 67,2 milliárd forinttal volt nagyobb a 2021. évinél, az értéke 191,1 milliárd forintot tett ki.

A mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi műveletekből származó bevétele és ráfordítása egyaránt több mint kétszeresére változott, előbbi 29,4 milliárd forintról 66,7 milliárd forintra, utóbbi 27,3 milliárd forintról 59,0 milliárd forintra emelkedett 2022-ben. Mind a bevételeken, mind pedig a ráfordításokon belül szembeötlő a kamatok számottevő növekedése, amely a kamatlábak dinamikus emelkedésével magyarázható. A kamatbevételek közel két és félszeresére, a kamatráfordítások több mint kétszeresére nőttek a bázisévhez képest, melyek közül ez utóbbiban a megemelkedett finanszírozási igények nagy szerepet játszottak.

A mezőgazdasági társas vállalkozások számának 2,7 százalékos csökkenése ellenére vagyonyuk 600,9 milliárd forinttal 4667,9 milliárd forintra gyarapodott 2022-ben. A számottevő bővüléshez a forgóeszközök járultak hozzá legnagyobb mértékben, 51,3 százalékkal (+308,4 milliárd forint), miközben a befektetett eszközök a növekmény 44,1 százalékát (+265,2 milliárd forint), az aktív időbeli elhatárolások pedig 4,5 százalékát (+27,2 milliárd forint) adták.

A forgóeszközök bővülését egyfelől az értékesítési nehézségekből fakadó készletfelhalmozás, másfelől a követelések állománynövekedése eredményezte. Előbbi 192,8 milliárd forinttal 852,2 milliárd forintra, utóbbi 153,9 milliárd forinttal 836,0 milliárd forintra nőtt. Az éven belüli eszközök közül egyedül a pénzeszközök értéke maradt el az előző évitől, az állomány 41,7 milliárd forinttal 408,6 milliárd forintra csökkent 2022 végére.

A befektetett eszközök állománygyarapodása javarészt a tárgyi eszközöknek volt tulajdonítható, amelyek értéke 239,0 milliárd forinttal 2179,7 milliárd forintra nőtt. Azon belül is a beruházások, felújítások értéke bővült legnagyobb mértékben, 73,6 százalékkal 275,7 milliárd forintra. A tárgyi eszközök körében a műszaki gépek, berendezések, járművek, valamint az ingatlanok és a hozzájuk kapcsolódó vagyoni értékű jogok állománygyarapodása volt még kiemelésre méltó, előbbi 89,6 milliárd forinttal 624,9 milliárd forintra, utóbbi 56,2 milliárd forinttal 950,1 milliárd forintra nőtt. A járművek értékében tapasztalt növekedéshez nagymértékben hozzájárult a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett Mezőgazdaság digitális átállásához kapcsolódó precíziós fejlesztések támogatása elnevezésű felhívás, amely 2022-ben 31,2 milliárd forinttal segítette a társas vállalkozásokat a precíziós technológiák adaptálásában.

A vagyongyarapodás többnyire idegen forrásból valósult meg. A kötelezettségek állománya több mint kétszeres ütemben bővült a saját tőkéhez képest – előbbi 318,5 milliárd forinttal 1765,6 milliárd forintra, utóbbi 252,0 milliárd forinttal 2796,9 milliárd forintra nőtt –, aminek következtében az ágazat eladósodottsága 2,2, finanszírozási kockázata 2,4 százalékponttal emelkedett. Ugyanakkor a mezőgazdaság 37,8 százalékos eladósodottsági mutatójának értéke továbbra is kedvezőnek számított, valamint a mezőgazdasági társas vállalkozások finanszírozása 2022-ben is jóval alacsonyabb kockázatot jelentett, mint az élelmiszeriparban tevékenykedőké (előbbi 38,7, utóbbi 60,7 százalék).

A kötelezettségeken belül a rövid lejáratúak emelkedtek leginkább (27,8 százalékkal 1090,2 milliárd forintra), miközben a hosszú lejáratú kötelezettségek állománya is bővült (14,0 százalékkal 642,5 milliárd forintra).

A saját tőke elemei közül az adózott eredmény (+111,6 milliárd forint), az eredménytartalék (+79,1 milliárd forint) és az egyéb tartalékok (+50,5 milliárd forint) gyarapodása volt kiemelkedő.

Az élelmiszer-feldolgozó ágazat az elmúlt évtizedek legnagyobb ütemű árbevétel- és jövedelemnövekedését realizálta 2022-ben, amely változásban az élelmiszerárak játszották a főszerepet. Az árak emelkedése mind a korábbi tendenciákhoz, mind nemzetközi összehasonlításban szokatlanul intenzív volt, még annak ellenére is, hogy egyes alapvető élelmiszertermékekre árstop került bevezetésre. Az árak növekedése több tényezőre vezethető vissza, köztük globális tényezőkre, úgymint a pandémiás válságból való kilábalás, európai energiaválság, az orosz-ukrán háború, amelyek elsősorban a termelési költségek (műtrágya, takarmány, energia, növényvédőszer stb.) emelkedésén keresztül hatottak, makrogazdasági tényezőkre (inflációs környezet, magas kamatok, ársapkák bevezetése), a kedvezőtlen időjárás járulékos hatására, amely ugyancsak az inputok drágulását eredményezte, a magyar élelmiszeripar hosszú ideje kedvezőtlen jövedelempozíciójára, nem utolsósorban a lakosság részére juttatott forrásokra (szja visszatérítés, 13. havi nyugdíj), amely a kereskedelem számára is lehetővé tette a magasabb élelmiszerárak fogyasztók felé történő érvényesítését. Az árváltozás mellett az élelmiszerek exportja végig nagy ütemben bővült és az év első felében még a belföldi kereslet is növekedett (KSH, 2023h).

Mindezek következtében az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eredménye is évtizedek óta nem tapasztalt, kiemelkedő mértékben emelkedett 2022-ben: az üzemi tevékenység eredménye 48,0 százalékkal (378,7 milliárd forintra), az adózás előtti eredmény 47,2 százalékkal (341,1 milliárd forintra) emelkedett. A pénzügyi műveletek eredménye az utóbbi öt évben negatív előjelű volt, a legnagyobb veszteség a tárgyévben, 2022-ben fordult elő (-37,6 milliárd forint), melynek hátterében elsősorban az árfolyamváltozás, illetve a kamatok emelkedése húzódik meg.

A jövedelemnövekedés hatása a jövedelmezőségi mutatókban is megmutatkozott: az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 0,4 százalékponttal 4,9 százalékra nőtt a tárgyévben, az eszközarányos adózott eredmény (ROA) 1,1 százalékponttal 6,2 százalékra emelkedett, továbbá kiemelkedőnek számít az élelmiszer-feldolgozó ágazat sajáttőke-arányos adózott eredményének (ROE) 16,8 százalékos értéke, amely 3,3 százalékponttal nőtt.

Az eredményjavulásban nagy szerepet játszott az értékesítés nettó árbevételének 32,9 százalékos bővülése, amely így 6586,9 milliárd forintot ért el. A változás hátterében nagyrészt az élelmiszerek fogyasztói árának változása áll átlagosan 26,0 százalékos emelkedéssel, de nőtt az élelmiszer-feldolgozó ágazat termelésének volumene is átlagosan 6,6 százalékkal.

Az árbevétel meghatározó részét továbbra is a nagyvállalatok (66,5 százalék) és a közép vállalkozások realizálták (24,3 százalék), együttesen az árbevétel 90,8 százalékát biztosították. Ugyanezen két vállalati kör az élelmiszer-feldolgozó ágazat adózás előtti eredményének 89,2 százalékát érte el. A gazdálkodási forma alapján a legnagyobb jelentősége a korlátolt felelősségű társaságoknak és a részvénytársaságoknak volt, együttesen mind az árbevételnek, mind pedig az adózás előtti eredménynek 99,5 százalékát tudhatták magukénak.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások ráfordításai 32,3 százalékkal (1639,4 milliárd forinttal) haladták meg a 2021. évi értéket, amelyen belül a legmeghatározóbb az anyagjellegű ráfordítások 37,7 százalékos (1446,7 milliárd forintos) bővülése volt. Az ágazati személyi jellegű ráfordításokban egy kisebb (63,0 milliárd forintos) növekedés keletkezett, melyen belül a bérköltségek emelkedése képviselte a növekedés legjelentősebb részét, 94,4 százalékát. A bérköltségek átlagosan 16,2 százalékkal emelkedtek az ágazatban 2022-ben.

Az ágazat eszközállománya 5170,5 milliárd forintra nőtt 2022-ben, amely 21,5 százalékos (913,3 milliárd forintos) bővülést jelentett a bázisához képest. A növekedés különböző arányban oszlott meg a befektetett eszközök (42,8 százalék, 390,5 milliárd forint) és a forgóeszközök (55,7 százalék, 508,8 milliárd forint) között, a tárgyévben a forgóeszközök javára.

A források közül az iparági jellegzetességnek megfelelően legnagyobb részben a kötelezettségek emelkedtek, amelyek állománya 23,8 százalékkal (565,6 milliárd forinttal) növekedett. Annak mozgatórugója a rövid lejáratú kötelezettségek 31,7 százalékos emelkedése volt, míg a hosszú lejáratú kötelezettségek alacsonyabb ütemben, 10,3 százalékkal gyarapodtak. A saját tőke állománya 17,2 százalékkal (279,2 milliárd forinttal) bővült. A saját tőke elemei közül a legnagyobb mértékben (101,2 milliárd forinttal) az adózott eredmény változott, és ezzel 46,3 százalékos bővülést produkált. Az eredménytartalék 73,4 milliárd forinttal múlta felül a 2021. évit, ami 14,9 százalékos növekedésnek felelt meg. Az egyéb tartalékok 68,4 milliárd forinttal haladták meg az egy évvel korábbit, ami 25,5 százalékos növekedésnek felelt meg. A tőketartalék 20,2 milliárd forinttal, a jegyzett tőke pedig 15,6 milliárd forinttal növekedett. A jegyzett tőkén belül a külföldi tulajdon aránya nem változott, 47,1 százalék volt 2022-ben is. A külföldi tulajdon aránya a nagy- és a középvállalkozásoknál meghatározó volt (59,0 százalék és 50,8 százalék).

A fentiek hatására az ágazat eladósodottsági foka tovább romlott, a 2021. évi 55,7 százalékról 56,8 százalékra nőtt. A mérleg alapú rövid távú fizetőképességi mutatók sajnos szintén kedvezőtlenebbekké váltak 2022-ben: az általános likviditási mutató értéke 142,5 százalékról 135,5 százalékra csökkent (-6,9 százalékpont), a likviditási gyorsráta értéke 91,0 százalékról 82,4 százalékra mérséklődött (-8,6 százalékpont), míg a pénzhányad mutató értéke 22,4 százalékról 15,9 százalékra csökkent (-6,6 százalékpont).

SUMMARY

Introduction

The aim of this study is to present the financial results of the enterprises in the food production sector, i.e. the corporations in agriculture, hunting and fisheries (hereinafter referred to as agricultural enterprises) as well as in food, beverage and tobacco industries (hereinafter referred to as food processing enterprises), in Hungary in 2022 compared to 2021. The analysis is based on the database of corporate tax returns and includes the financial data of the relevant, double-entry bookkeeping companies. The study focuses on the comparison of the 2021 and 2022 data however, a longer period has also been examined by the authors where it was necessary.

The first part of the study demonstrates and evaluates the main alterations in profit and loss, incomes and expenses, and assets and liabilities of the enterprises in the agricultural sector and the food industry. In addition to the sector-level comparison, the main indicators were also presented according to size, number of employees and other categories. The appendix containing methodological remarks and tables with the detailed data on which the analysis is based.

Methodology

The database used for the analysis derives from the National Tax and Customs Administration of Hungary (NTCA) and includes the financial data of the relevant companies. Data for the other sectors of the total national economy (excluding the agricultural sector and food industry) come from the NTCA flash report.

The evaluation relies on the data and financial ratios (distribution ratios, comparative time ratios) derived from balance sheet and income statement. For the execution of the survey, wealth, financial, income, profitability, turnover and leverage ratios were used. Appendix 1 contains the detailed methodology.

Results

Profit before tax of double-entry bookkeeping agricultural enterprises increased by about one and a half times (!), from HUF 238.6 billion to HUF 355.4 billion in 2022. The considerable (HUF 116.8 billion) increase in profit is particularly remarkable in addition to the severe drought and is also outstanding taking into account the past five years.

However, the significant increase in profit was classified as heterogeneous in terms of territorial distribution. The profit before tax increased the most in the Transdanubian regions less affected by the drought, including in the counties of Baranya and Győr-Moson-Sopron, to an outstanding extent of over HUF 15 billion. Overall, income increased in 17 counties, but the rate of growth exceeded inflation in only 15 counties.

The result was also different for each enterprise. In the counties of Győr-Moson-Sopron and Baranya, which have the highest growth in absolute value, just over half of the farms increased their income, while 35.3 and 40.4 per cent of the companies achieved less profit before tax in 2022 than a year earlier.

Overall, it can be concluded that the year 2022, abounding in sales difficulties, weather anomalies and dynamic price increases, had both winners and losers, but at the same time, the enterprises that increased their income gained a larger surplus on average than the amount by which the profit before tax of the less successful companies in 2022 was reduced.

Besides the regional heterogeneity, there are also differences according to size categories. The significant increase in income experienced in Baranya County was mostly attributable to small businesses, while in Győr-Moson-Sopron County it came from medium-sized enterprises.

In addition, there were also significant differences in the agricultural sectors. The profit before tax increased in almost all segments, however, the driving force behind the growth was the crop cultivation sector, including the cultivation of cereals, leguminous crops and oil seeds. Besides the crop cultivation sector, the animal husbandry branches also significantly increased their income.

However, the sectors that realized the largest volume of income growth were different in each county. The majority of the income surplus came from crop cultivation only in the Transdanubian region, while in the eastern half of the country the profit before tax increased mainly in the animal husbandry sectors.

Due to the favourable change in profit, the profitability of the sector has improved, the return on sales (ROS) increased by 2.1 percentage points to 11.7 per cent and the return on equity (ROE) rose by 3.2 percentage points to 12.1 per cent, while the return on assets (ROA) rose by 1.7 percentage points to 7.2 per cent. The ROS ratio was also outstanding compared to other economic sectors.

The value of the ROS indicator exceeded the agricultural average in eleven counties, among which Vas and Győr-Moson-Sopron deserve to be highlighted, where it was higher than 19 per cent. In terms of return on equity, only eight counties achieved an above-average value, among which Győr-Moson-Sopron was also the most profitable, and the ROE value in Zala county was also 18.9 per cent. The return on assets was higher than the sector average in nine counties.

In case of return on sales, dairy cattle breeding was outstanding among the sectors, which exceeded the average ROS value of agriculture by almost 7 percentage points. Crop growers and enterprises in the fishing sector also surpassed the average value by 5.5 and 3.5 percentage points.

Total income of double-entry bookkeeping agricultural enterprises increased by HUF 757.7 billion to HUF 3,646.2 billion in a year. Revenue from operating activities, which has the greatest value among revenues, rose by 25.2 per cent to HUF 3,579.4 billion. Almost three-fourth of HUF 720.3 billion expansion derived from the changes of the net sales revenue, which increased by 22.0 per cent to HUF 2,882.8 billion, which – considering the rate of inflation – also meant expansion in real terms. Domestic sales contributed to HUF 472.2 billion and export revenue to HUF 47.7 billion to the growth of the mentioned revenue category.

The development of revenue was primarily driven by the rise in prices – the price level of agricultural products increased by an average of 45.3 per cent (KSH, 2023a) –, while as a result of unfavourable weather conditions and sales difficulties both production and sales volume decreased substantially, the former by 17.5 and the latter by 16.5 per cent (KSH, 2023b and KSH 2023c).

In addition to the net sales revenue the activated own performances also increased significantly by HUF 109.7 billion or 76.2 per cent, which is due to the accumulation of inventories.

In case of other revenue, a substantial increase was also observed, its value increased by more than a quarter, HUF 90.8 billion, in 2022, in which the mitigation payments and insurance compensation for farms played a major role, while the grants also increased by HUF 18.6 billion, or 13.0 per cent, which was largely due to exchange rate changes.

The total expenditure of agricultural enterprises increased by HUF 640.9 billion to HUF 3,290.8 billion. Within that, the operating expenses, which represents the largest share, rose by 23.2 per cent to HUF 3,231.8 billion. The marked increase in expenditure (+ HUF 609.2 billion) was HUF 111.1 billion less than the increase in operating revenues.

An increase was observed for all expenditure elements, which in terms of volume was the largest for material expenditures: their value rose by 24.7 per cent to HUF 2,529.5 billion. Within this, the material expenses increased the most, to HUF 1,391.5 billion, which was outstanding considering both in absolute value (+HUF 360.3 billion) and relatively (+34.9 per cent).

The increase in material costs mainly derived from the dynamic rise in input prices: compared to the previous year, the price of fertilizer increased by more than two and a half times (!), the price of forage by 46.6 per cent and the seeds by 34.6 per cent, while the price of energy used for production rose by 50.5, and maintenance and repair costs of machines and buildings by 17.1 and 28.9 per cent respectively (KSH, 2023b).

Besides the growth of material expenses, the cost of goods sold also rose by HUF 59.7 billion to HUF 598.5 billion. In addition, other expenditures exceeded the 2021 figure by HUF 67.2 billion, thus the value was HUF 191.1 billion.

Both the revenues and expenses of agricultural enterprises from financial operations more than doubled, the former from HUF 29.4 billion to HUF 66.7 billion, and the latter from HUF 27.3 billion to HUF 59.0 billion in 2022. The significant increase in interest, which can be explained by the dynamic rise in interest rates, is striking both in terms of revenue and expenditure. Interest revenue increased by almost two and a half times, and interest expenses more than doubled compared to the base year, the latter of in which increased financing needs played a major role.

Despite the 2.7 per cent decrease in the number of agricultural companies their assets exceeded the former year's figure by HUF 600.9 billion to HUF 4,667.9 billion in 2022. Current assets contributed the most to the considerable expansion, with 51.3 per cent (+HUF 308.4

billion), while fixed assets accounted for 44.1 per cent (+HUF 265.2 billion), and the accrued assets for 4.5 per cent (+HUF 27.2 billion) of the increase.

The expansion of current assets mainly arose from the accumulation of inventory due to the sales difficulties on the one hand, and the increase in receivables on the other. The former increased by HUF 192.8 billion to HUF 852.2 billion, the latter by HUF 153.9 billion to HUF 836.0 billion. Among the assets within the year, only the stock of cash was lower than in the previous year, which decreased by HUF 41.7 billion to HUF 408.6 billion by the end of 2022.

The increase in fixed assets was mostly attributable to tangible assets, which increased by HUF 239.0 billion to HUF 2,179.7 billion. Within that, the value of investments and renovations increased the most, by 73.6 per cent to HUF 275.7 billion. Among tangible assets, the increase in the stock of technical machinery, equipment, vehicles, and real estate and related property rights was also worth highlighting, the former increased by HUF 89.6 billion to HUF 624.9 billion, and the latter by HUF 56.2 billion to HUF 950.1 billion. The call for proposals Support for precision developments related to the digital transition of agriculture, which announced within the framework of the Rural Development Program and provided HUF 31.2 billion subsidy for farmers to adapt precision technologies, was greatly contributed to the growth of vehicles' value.

The increase in assets was mostly from foreign sources. The expenditure rate of liabilities was more than double compared to equity – the former increased by HUF 318.5 billion to HUF 1,765.6 billion, the latter by HUF 252.0 billion to HUF 2,796.9 billion – as a result of which the sector's indebtedness increased by 2.2, and its financing risk by 2.4 percentage points. At the same time, the value of the indebtedness indicator of agriculture (37.8 per cent) was still considered favourable, and the financing of agricultural enterprises represented a much lower risk in 2022 than that of those in the food industry (the former 38.7 per cent, the latter 60.7 per cent).

Within liabilities the stock of short-term liabilities increased the most (by 27.8 per cent to HUF 1,090.2 billion), while the long-term liabilities also increased (by 14.0 per cent to HUF 642.5 billion).

Among the elements of equity, the increase in profit after tax (+HUF 111.6 billion), retained earnings (+HUF 79.1 billion) and other reserves (+HUF 50.5 billion) was outstanding.

In 2022, the food processing sector saw the highest growth in turnover and income in decades, with food prices playing the main role. The price increase was unusually intense, both by historical trends and by international standards, even though price freezes were introduced for some staple food products. The price increase can be attributed to several factors. On the one hand, global factors such as the recovery from the pandemic crisis, the European energy crisis and the Russian-Ukrainian war, which have had an impact primarily through the increase in production costs (fertilisers, feed, energy, pesticides, etc.). On the other hand, macro-economic factors (inflationary environment, high interest rates, introduction of price caps), the additional impact of adverse weather conditions, which also led to higher input prices, the long-standing unfavourable income position of the Hungarian food industry and, last but not least, the resources allocated to the population (VAT refunds, 13th month pensions), which also allowed the retail sector to pass on higher food prices to consumers. In addition to the price changes, food exports continued to expand at a high rate and even domestic demand increased in the first half of the year (KSH, 2023h).

As a result of this, the income categories of food processing companies also increased at a rate not seen for decades in 2022: operating profit rose by 48.0 per cent (reached the level of

HUF 378.7 billion) and profit before tax by 47.2 per cent (reached the level of HUF 341.1 billion). The income from financial operations has been negative for the last five years, with the largest loss in 2022 (-37.6 billion HUF), mainly due to exchange rate movements and rising interest rates.

The impact of the increase in income was also reflected in profitability indicators: the return on sales increased by 0.4 percentage points and reached 4.9 per cent in the year under review, the return on assets rose by 1.1 percentage points to 6.2 per cent, and the return on equity of the food industry increased by 3.3 percentage points and reached an outstandingly high level: 16.8 per cent.

The 32.9 per cent increase in net sales to HUF 6,586.9 billion played a major role in the profit enlargement. The change was largely driven by the change in consumer prices of food products, which rose by 26.0 per cent on average, but the volume of production in the food processing sector also increased by 6.6 per cent on average.

The significant share of net sales revenue was realized by the large companies (66.5 per cent) and medium-sized enterprises (24.3 per cent), together providing 90.8 per cent of the total revenue in 2022. The same two groups of companies in the food processing sector achieved 89.2 per cent of the profit before tax in this financial year. Based on the legal form of enterprises, limited liability companies and joint-stock companies were the most important, together they accounted for 99.5 per cent of both the sales revenue and the profit before tax.

Total expenses of food industry associates exceeded the 2021 value by 32.3 per cent (by HUF 1,639.4 billion), with the most significant increase being the 37.7 per cent (by HUF 1,446.7 billion) growth in material-related expenditures as a sectoral characteristic. A smaller increase (by HUF 63.0 billion) was recorded in sectoral personnel costs, with the rise in wage costs accounting for the largest share of the increase, at 94.4 per cent. On average, wage costs increased by 16.2 per cent in the sector in 2022.

The total assets grew to HUF 5170.5 billion in 2022, an increase of 21.5 per cent (by HUF 913.3 billion) compared to the base year. The increase was split differently between enlargement of fixed assets (by 42.8 per cent, by HUF 390.5 billion) and current assets (by 55.7 per cent, by HUF 508.8 billion).

As is typical for the industry, the largest increase in total sources was in liabilities, which increased by 23.8 per cent (by HUF 565.6 billion). The main driver was a 31.7 per cent increase in short-term liabilities, while long-term liabilities grew at a lower level by 10.3 per cent. Equity capital increased by 17.2 per cent (by HUF 279.2 billion). Of the components of equity, profit after tax changed by the largest amount (by HUF 101.2 billion), increasing by 46.3 per cent. The profit and loss reserve exceeded the 2021 level by HUF 73.4 billion, an increase of 14.9 per cent. Other reserves exceeded the year-earlier level by HUF 68.4 billion, an increase of 25.5 per cent. Capital reserves increased by HUF 20.2 billion and subscribed capital by HUF 15.6 billion. The share of foreign ownership in the share capital remained unchanged at 47.1 per cent in 2022. The share of foreign ownership was dominant in large and medium-sized enterprises (59.0 per cent and 50.8 per cent respectively).

As a result of the above, the indebtedness degree of the industry has further deteriorated, increasing from 55.7 per cent in 2021 to 56.8 per cent in 2022. As a further disadvantageous process, the balance sheet-based short-term solvency ratios also became more unfavourable in 2022: the current liquidity ratio decreased from 142.5 to 135.5 per cent (-6.9 percentage points), the quick liquidity ratio decreased from 91.0 to 82.4 per cent (-8.6 percentage points), while the cash liquidity ratio decreased from 22.4 to 15.9 per cent (-6.6 percentage points).

A MEZŐGAZDASÁGI, VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATOKBAN TEVÉKENYKEDŐ SZERVEZETEK

A mezőgazdasági társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban

A mezőgazdasági kettős könyvvitelt végző társas vállalkozások száma tovább csökkent, a tárgy-évet megelőző évhez képest 2,7 százalékkal kevesebb, 9039 üzem helyett csupán 8798 üzem folytatta tevékenységét az ágazatban 2022-ben (1. ábra, 2. és 3. melléklet). Az üzemek túlnyomó többsége, 8273 gazdaság a 2021. adóévre vonatkozóan is nyújtott be adóbevallást, 525 vállalkozás pedig 2022-ben kezdte meg működését. Az agrárágazatban (beleértve a mezőgazdaságot, az erdőgazdálkodást és az élelmiszeripart) összeségében 14 443 üzem folytatta tevékenységét 2022-ben, ami 3,7 százalékkal volt kevesebb, mint egy évvel korábban. Mivel az agrárágazatban tevékenykedők száma a mezőgazdasági vállalkozásokéhoz képest 1,0 százalékponttal nagyobb ütemben mérséklődött, a mezőgazdasági társas vállalkozások részesedése 0,6 százalékponttal 60,9 százalékra nőtt az agrárium egészében. Az agrárgazdasági ágak közül továbbra is a mezőgazdaságban zárta a legtöbb üzem nyereséggel a 2022. évet. A szóban forgó társas vállalkozások 63,2 százaléka nyereségesnek bizonyult, ugyanakkor az erdőgazdálkodás, valamint az élelmiszeripar esetében is kedvező volt ez az arány, egyaránt 60 százalék körül alakult.

A nemzetgazdaságban működő társas vállalkozások száma 8,0 százalékkal, 210,6 ezerről 193,6 ezerre csökkent, ami 5,4 százalékponttal nagyobb ütemű mérséklődést jelentett, mint a mezőgazdaság esetében, ezáltal a szóban forgó ágazatban tevékenykedők aránya a korábbi évi 4,3 százalékról 4,5 százalékra nőtt a nemzetgazdaság egészében. A mezőgazdasági társas vállalkozások a nemzetgazdaság teljes eszközállományának 3,5 százalékát, a ráfordítások 2,8 százalékát, valamint az értékesítésből származó nettó árbevétel 2,5 százalékát adták 2022-ben, ami egyaránt 0,1 százalékponttal maradt el az előző évitől.

A mezőgazdasági
vállalkozások száma
2,7 százalékkal
csökkent.

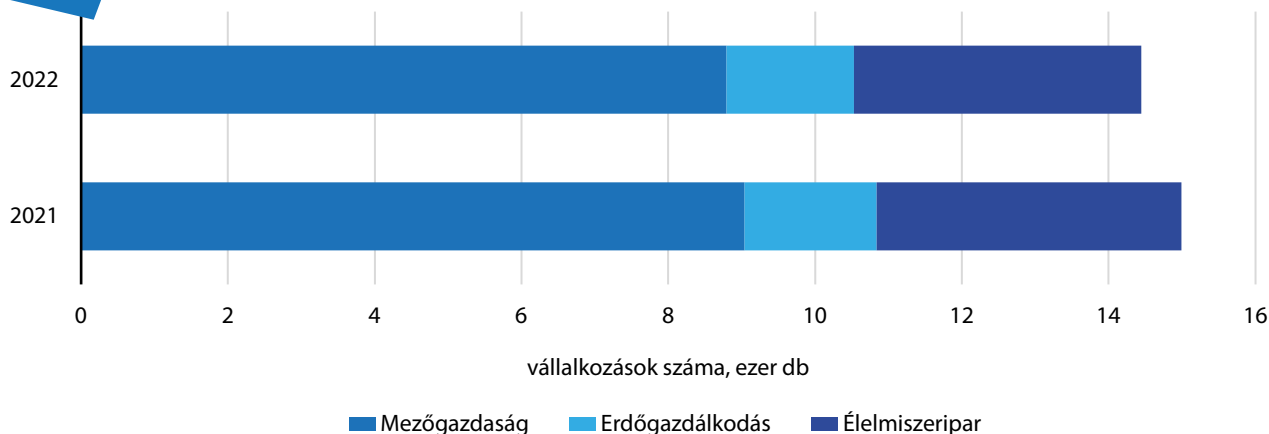
Ugrás
a 2. melléklethez

Ugrás
a 3. melléklethez

1. ábra

AZ AGRÁRGAZDASÁGBAN TEVÉKENYKEDŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA, 2021–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági társas vállalkozások üzemi tevékenységének eredménye 47,0 százalékkal haladta meg a 2021. évit, amely növekedés ütemét tekintve 36,8 százalékponttal nagyobb-nak bizonyult, mint a nemzetgazdaság egészében (+10,2 százalék). Az adózás előtti eredmény az üzemi eredménynél is markánsabban bővült, a növekedés üteme a mezőgazdaságban 48,9, a nemzetgazdaságban pedig 15,0 százalékot tett ki. Mindezek eredményeképpen a mezőgazdasági társas vállalkozások részesedése a nemzetgazdaság üzemi tevékenységéből 1,3 százalékponttal 5,4 százalékra, az adózás előtti eredményből 1,2 százalékponttal 5,2 százalékra nőtt egy év alatt.

A mezőgazdaság
jövedelme
a nemzetgazdaságét
meghaladó ütemben nőtt.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eladósodottsága 2,2 százalékponttal volt nagyobb, mint egy évvel korábban, miközben a nemzetgazdaság esetében a kötelezettségek eszköz-állományon belüli aránya kismértékben, 0,3 százalékponttal csökkent 2022-ben. Mindezek ellenére a mezőgazdasági társas vállalkozások 37,8 százalékos eladósodottsága továbbra is érdemben alacsonyabb volt, mint a nemzetgazdaságé (53,5 százalék).

A mezőgazdasági társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége

A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye mintegy másfélszeresére (!) nőtt, 238,6 milliárd forintról 355,4 milliárd forintra bővült. A számottevő (116,8 milliárd forintos) eredménynövekedés a 2022. évi erősen aszályos időjárás mellett különösen figyelemreméltó, illetve az elmúlt öt évet tekintve is kiemelkedőnek számít (2. ábra).

A mezőgazdaság adózás
előtti eredménye mintegy
másfélszeresére nőtt.

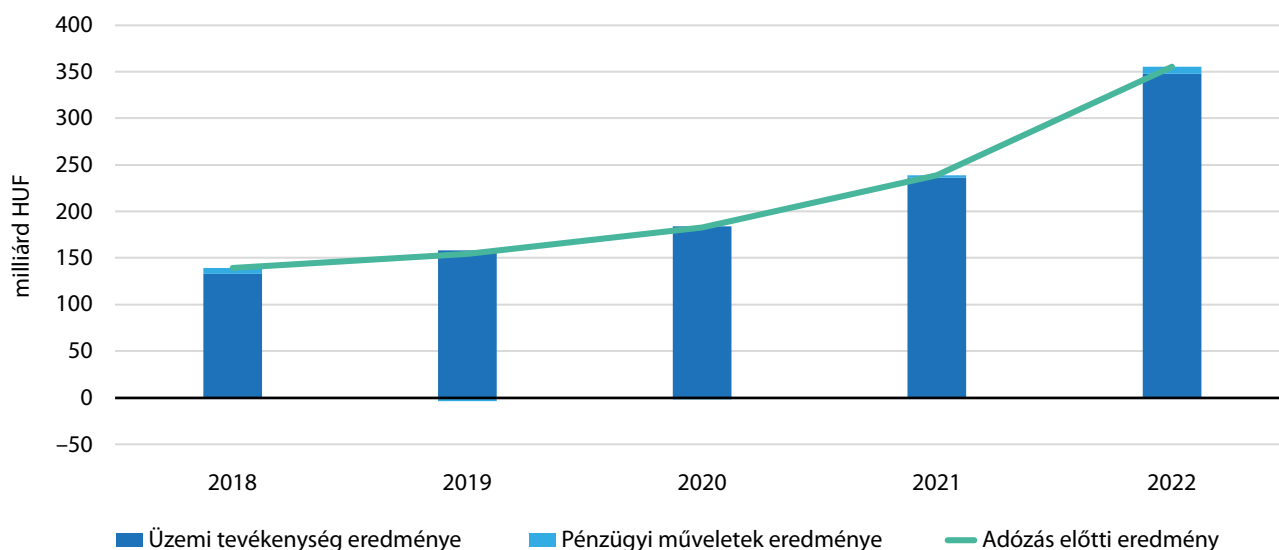
A mezőgazdasági társas vállalkozások üzemi tevékenységéből 47,0 százalékkal nagyobb eredmény származott 2022-ben, mint egy évvel korábban, ezáltal a szóban forgó eredménykategória értéke 236,5 milliárd forintról 347,6 milliárd forintra nőtt. Az üzemi eredmény jelentős gyarapodása az üzemi bevétel ráfordításokat meghaladó ütemben történt bővülésének tulajdonítható. Az üzemi tevékenységből származó bevételek emelkedése 2,0 százalékponttal haladta meg a termeléshez felhasznált ráfordításokét, előbbi 25,2 százalékkal, utóbbi 23,2 százalékkal volt nagyobb 2022-ben, mint egy évvel korábban. Az üzemi tevékenységüket eredményesen záró vállalkozások összességében 40,5 százalékkal növelték eredményüket,

ami 109,4 milliárd forinttal nagyobb eredményt jelentett, miközben a veszteségesen működők 1,7 milliárd forinttal mérsékeltek deficitjüket.

A mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi műveleteiből 2022-ben összességében 7,8 milliárd forint származott, ami az előző évhez képest több mint két és félszer nagyobb eredménynek felelt meg.

2. ábra

A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB EREDMÉNYKATEGÓRIÁINAK ALAKULÁSA, 2018–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Összességében a mezőgazdasági társas vállalkozások adófizetési kötelezettségüknek eleget téve a 2021. évinél 111,6 milliárd forinttal nagyobb, 337,9 milliárd forint adózott eredményt értek el 2022-ben.

A jövedelemben tapasztalt markáns bővülés a területi eloszlást tekintve heterogénnek bizonyult (3. ábra). Az adózás előtti eredmény az aszály által kevésbé sújtott dunántúli régiókban nőtt leginkább, azon belül is Baranya és Győr-Moson-Sopron vármegyékben kiemelkedő, 15 milliárd forintot is meghaladó mértékben. A jövedelemnövekedés Somogy és Fejér vármegyékben egyaránt meghaladta a 10 milliárd forintot, de legfeljebb 15 milliárd forintot tett ki. Az adózás előtti eredmény két észak-magyarországi és egy észak-alföldi vármegyében kevesebb volt 2022-ben, mint egy évvel korábban, ugyanakkor a csökkenés mértéke az előbbi régió esetében elenyésző volt, de az utóbbinál sem haladta meg a 3,5 milliárd forintot.

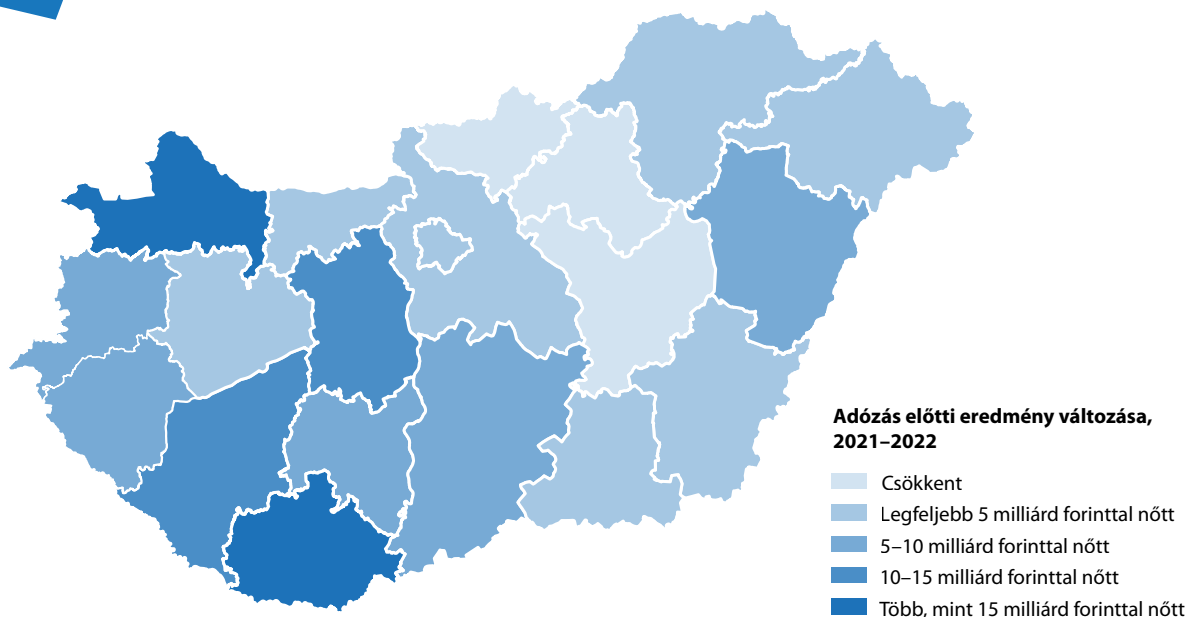
Az adózás előtti eredmény az aszály által kevésbé sújtott dunántúli régiókban nőtt leginkább.

A jövedelem összességében 17 vármegyében nőtt, ugyanakkor a növekedés üteme már csupán 15 vármegyénél volt inflációt (2022-ben 14,5 százalék) meghaladó mértékű (4. ábra).

Annak ellenére, hogy a jövedelem abszolút értékben Győr-Moson-Sopron és Baranya vármegyében nőtt leginkább, a növekedés üteme Veszprém és Zala vármegyében volt a legnagyobb. Fontos azonban megjegyezni, hogy előbbi esetében rendkívül alacsony, mindössze 3,4 milliárd forint volt a bázisévi érték, de Zala vármegyében is mindössze 7,1 milliárd forintot jelentett, ami a Győr-Moson-Sopron vármegyei 2021. évi jövedelemnek (16,0 milliárd forint) a felét sem érte el. Összességében a szóban forgó vármegyék mindegyikéről elmondható, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozásaik együttesen több mint kétszeresére növelték jövedelmüket egy év alatt.

3. ábra

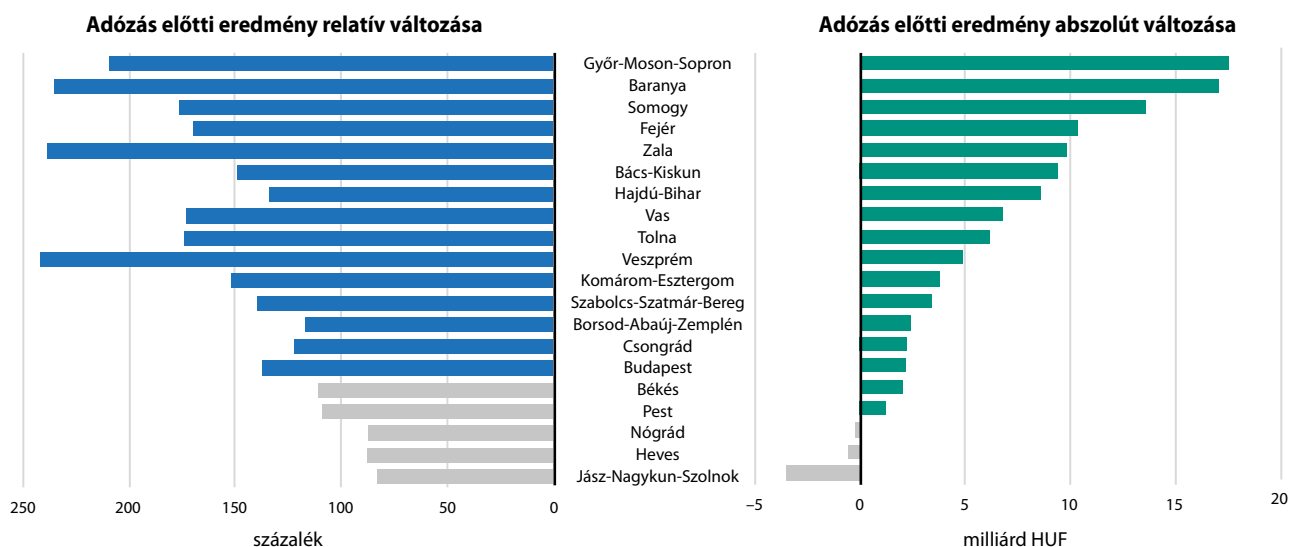
ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY VÁLTOZÁSA VÁRMEGYEI BONTÁSBAN, 2021–2022; N=8798

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

4. ábra

ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY RELATÍV (BALRA) ÉS ABSZOLÚT (JOBBRA) VÁLTOZÁSA A VÁRMEGYÉKBEN, 2021–2022

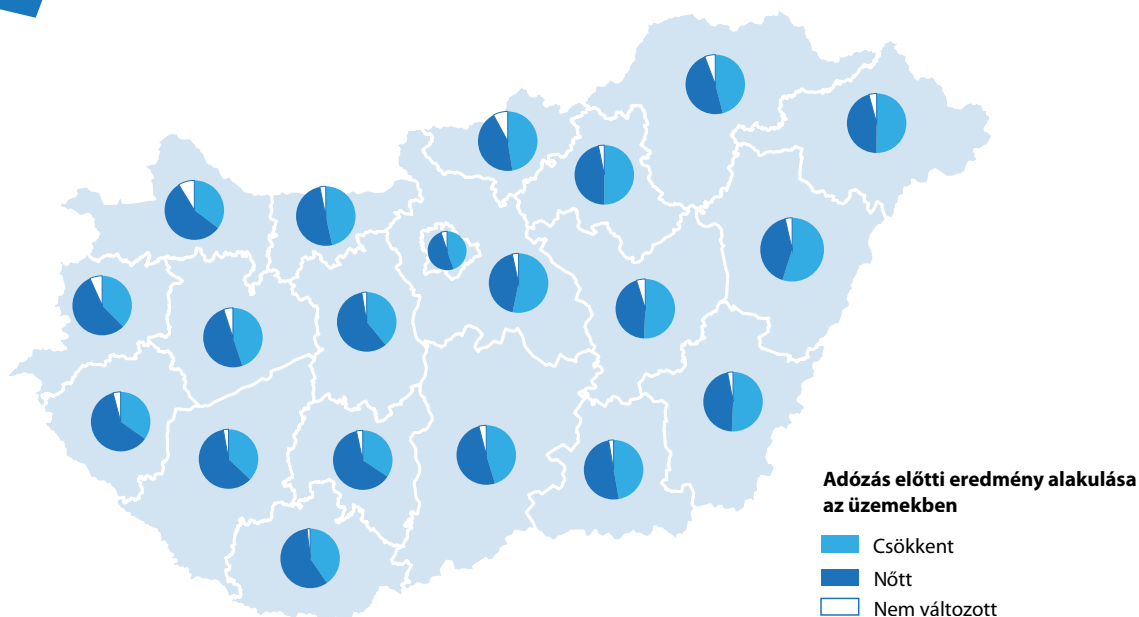
Megjegyzés: Szürke háttérrel jelöltük azokat az értékeket, amelyek esetében jövedelemcsökkenés tapasztalható, valamint a növekedés üteme esetében azokat is, ahol az inflációt figyelembevéve nem nőtt volna a jövedelem.

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Miközben az adózás előtti eredmény a legtöbb vármegyében számottevően nőtt, az üzemek tekintetében változatosan alakult (5. ábra). Amennyiben azokat a vállalkozásokat vizsgáljuk, amelyek a 2021. évre is nyújtottak be adóbevallást (8273 gazdaság), megállapítható, hogy az abszolútértékben legnagyobb növekedést realizált Győr-Moson-Sopron és Baranya vármegyékben a gazdaságok alig több mint fele növelte jövedelmét, miközben az üzemek 35,3,

5. ábra

ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY ALAKULÁSA AZ ÜZEMEKBEN, 2021-2022; N=8273

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

illetve 40,4 százaléka kevesebb adózás előtti eredményt ért el 2022-ben. A Tolna vármegyei gazdaságok körében zárták a legtöbb (62,2 százalék) nagyobb eredménnyel a 2022. évet.

Össességében a vizsgált gazdaságok kicsivel több mint fele (50,8 százalék) nagyobb, 45,1 százaléka pedig kisebb jövedelmet realizált 2022-ben, mint egy évvel korábban. Az adózás előtti eredményét növelő 4202 vállalkozás 16,9 százaléka továbbra is veszteségesen működött, mindössze a deficitjét mérsékelte.

Azoknál az üzemeknél, ahol a jövedelem nőtt, az adózás előtti eredmény átlagosan mintegy 52,8 millió forinttal – az egyes vármegyékben 8–85 millió forinttal – volt több a megelőző évinél, miközben a csökkenés mértéke átlagosan csaknem 27,8 millió forint volt, ami az egyes vármegyékben 10–40 millió forint között alakult.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az értékesítési nehézségekben, időjárási anomáliákban és dinamikus áremelkedésben bővelkedő 2022-es évnek egyaránt voltak nyertesei és vesztesei, ugyanakkor a jövedelmüket növelő gazdaságok átlagosan nagyobb többletre tettek szert, mint amennyivel az adózás előtti eredmény mérséklődött a 2022-ben kevésbé eredményes vállalkozásoknál.

A működését 2022-ben megkezdő 525 mezőgazdasági társas vállalkozás a jövedelem növekedéséhez összességében 1,1 milliárd forinttal járult hozzá.

A területi heterogenitás mellett a méretkategóriákat figyelembe véve is fellelhetők eltérések (6. ábra). A Baranya vármegyében tapasztalt jelentős jövedelemnövekedés javarészt a kisvállalkozásoknak volt tulajdonítható, miközben Győr-Moson-Sopron vármegyében a középvállalkozások jövedelembővülése dominált. Somogy vármegyében szintén a kisvállalkozásoknak volt köszönhető a számottevő jövedelemtöbblet, miközben Fejér vármegyében a kis- és középvállalkozások hasonló arányban részesedtek abból. Figyelemreméltó, hogy annak ellenére, hogy Hajdú-Bihar vármegyében a mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye

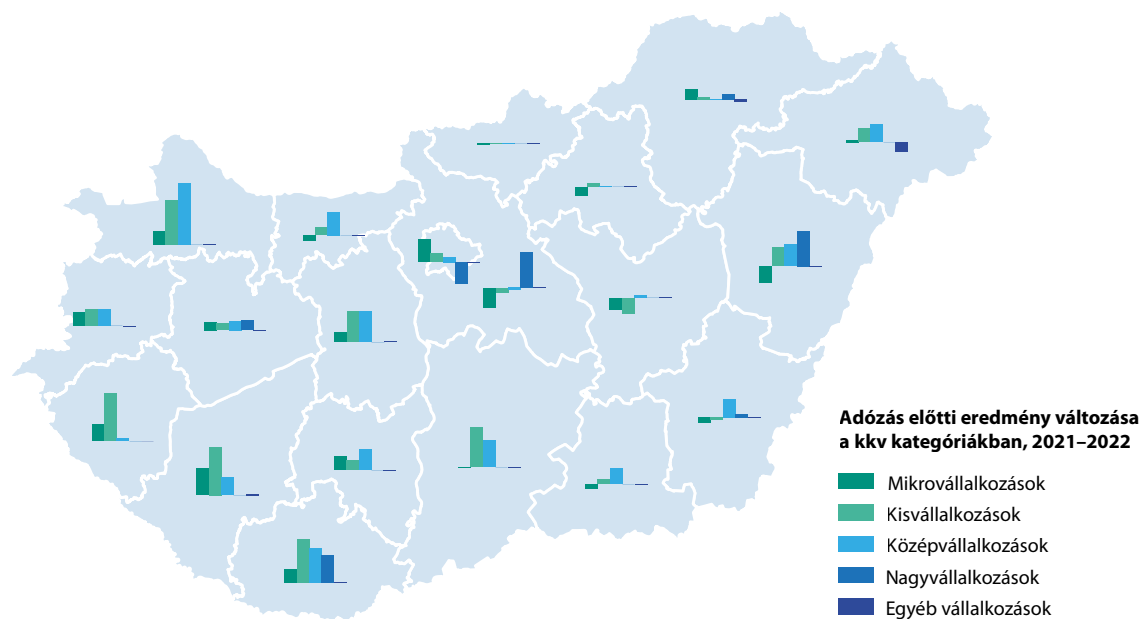
A 2022-es évnek egyaránt voltak nyertesei és vesztesei.

A jövedelemnövekedés az egyes vármegyékben eltérő méretkategóriákban a tartozó vállalkozásoknál jelentkezett.

6. ábra

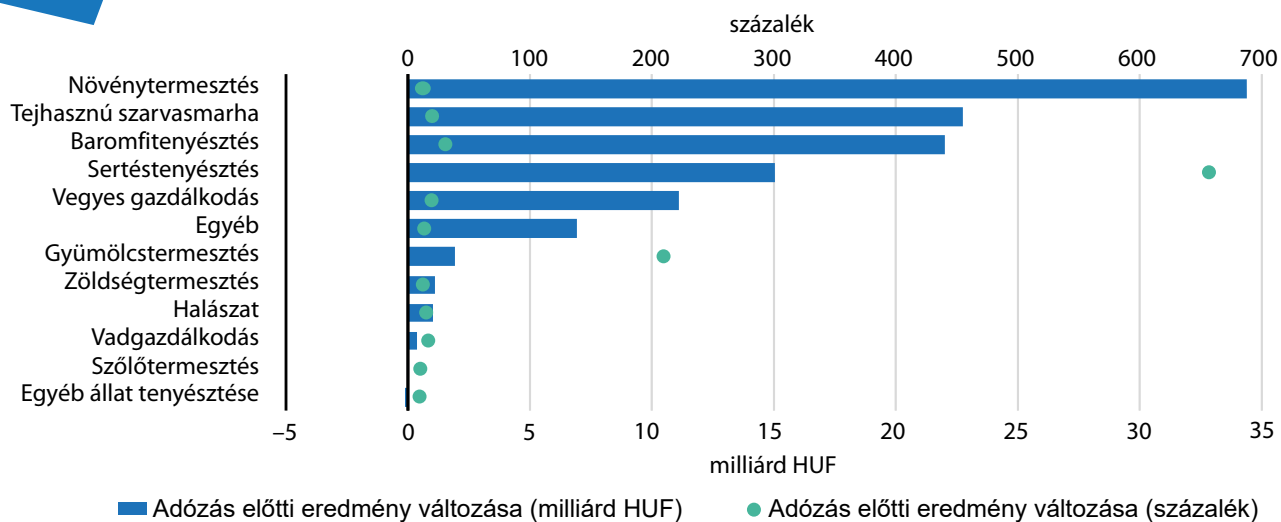
ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY VÁLTOZÁSA VÁRMEGYEI BONTÁSBAN A KKV KATEGÓRIÁKBAN, 2021–2022; N=8798

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

7. ábra

ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY VÁLTOZÁSA A FŐBB AL- ÉS SZAKÁGAZATOKBAN, 2021–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

5 milliárd forintot meghaladó mértékben növekedett, nem minden kkv-kategória esetében mondható el, hogy az üzemek összességében nyereséggel zárták az évet, hiszen a Hajdú-Bihar vármegyei mikrovállalkozások jövedelme 2,4 milliárd forinttal maradt el a 2021. évitől.

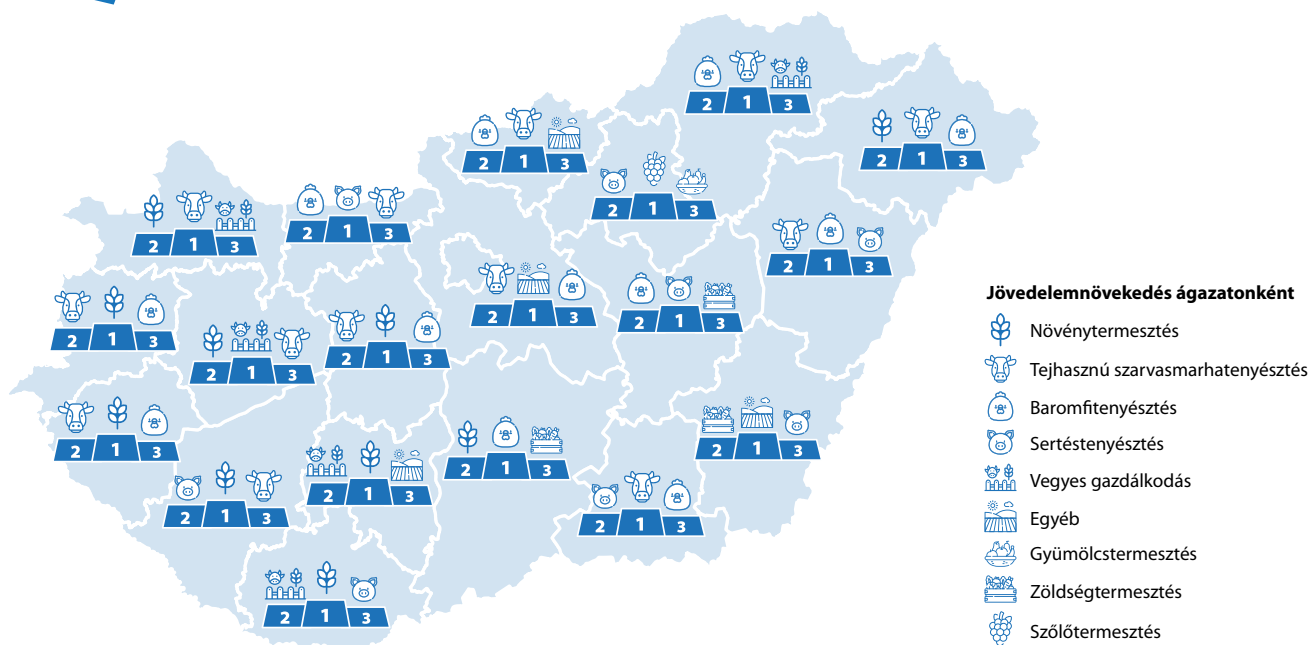
A mezőgazdasági al- és szakágazatokban szintén jelentős különbségek voltak megfigyelhetők a jövedelem alakulásában (7. ábra). Az adózás előtti eredmény szinte minden szegmensben nőtt, azonban a növekedés mozgatórugójának a növénytermesztés, azon belül is a gabona-féle, hüvelyes növény, olajos mag termesztése szakágazat bizonyult, amely a mezőgazdaság adózás előtti eredményéhez 36,7 milliárd forinttal járult hozzá. A növénytermesztés mellett

az állattenyésztési szakágazatok is számottevően növelték jövedelmüket: a tejhasznú szarvasmarha és a baromfi tenyésztése szakágazat egyaránt 22–22 milliárd forint körüli összeggel, miközben a sertésenyésztés szakágazat 2021. évi veszteséges termelése 14,8 milliárd forintos jövedelemmel zárult 2022-ben.

A legnagyobb jövedelemnövekedést realizált al- és szakágazatok azonban változatosan alakultak az egyes vármegyékben (8. ábra). A jövedelemtöbblet túlnyomó többsége egyedül a dunántúli régióban származott a növénytermesztésből, miközben az ország keleti részén az állattenyésztési ágazatok adózás előtti eredménybővülése volt a meghatározó. Nógrád, Heves és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyékben a jövedelemcsökkenés ellenére egyes szegmensekben növekedés volt megfigyelhető, amelyek közül a tejhasznú szarvasmarha-tenyésztés, a szőlőtermesztés és a sertésenyésztés volt kiemelésre méltó.

A jövedelemtöbblet túlnyomó többsége a dunántúli régióban a növénytermesztésből, az ország keleti részén pedig az állattenyésztésből származott.

8. ábra A LEGNAGYOB B VOLUMENŰ JÖVEDELMNÖVEKEDÉST ELÉRT ÁGAZATOK A VÁRMEGYÉKBE N, 2021–2022; N=8798

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

Az eredménykategóriák kedvező alakulásának következtében jelentősen javult az ágazat jövedelmezősége. Az adózott eredmény a nettó árbevétel, a saját tőkét, illetve az eszköz-állományt meghaladó ütemű bővülése következtében a jövedelmezőségi mutatók mind-egyike kedvezően alakult: az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) 2,1 százalékponttal 11,7 százalékra, a tőkearányos megtérülés (ROE) 3,2 százalékponttal 12,1 százalékra, az eszköz-arányos nyereség (ROA) 1,7 százalékponttal 7,2 százalékra nőtt (9. ábra).

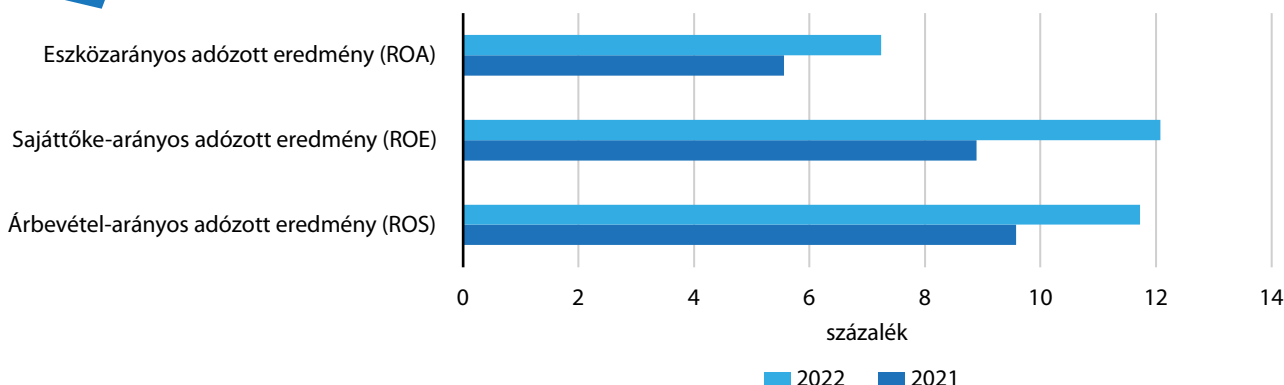
A mezőgazdaság árbevétel-arányos jövedelmezősége 11,7 százalékra nőtt.

A befektetett eszközök jövedelmezősége 3,4 százalékponttal 13,9 százalékra emelkedett. A személyi jellegű ráfordítások (+9,3 százalék) adózott eredményhez (+49,3 százalék) képest jóval kisebb ütemű bővülése eredményeképpen a bérjövdelmezőség 28,9 százalékponttal javult, ezáltal a mutató értéke a 100 százalékot is meghaladta 2022-ben. Az egy főre jutó adózott eredmény 4,0 millió forintról 6,1 millió forintra emelkedett. A saját tőke jövedelmezősége 3,3 százalékponttal 12,7 százalékra, az alaptőkéé 33,7 százalékponttal 108,6 százalékra nőtt 2021-hez képest (4. és 5. melléklet).

➔ Ugrás a 4. mellékletre

➔ Ugrás a 5. mellékletre

9. ábra FŐBB JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK ALAKULÁSA A MEZŐGAZDASÁGBAN, 2021–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

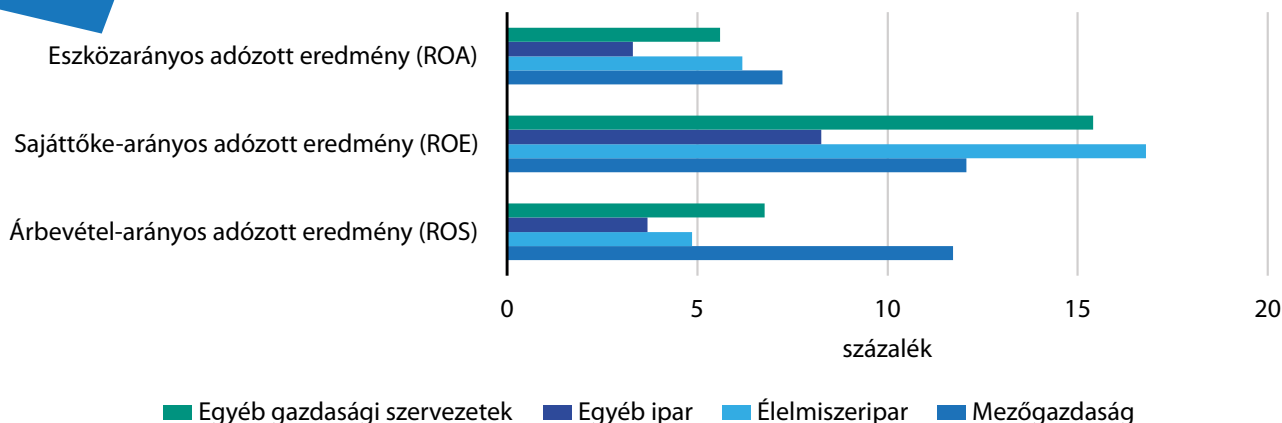
A mezőgazdasági kettős könyvvitelt végző társas vállalkozások 11,7 százalékos árbevétel-arányos adózott eredménye a nemzetgazdaság egészéhez képest is kiemelkedőnek számított 2022-ben (10. ábra), amelyhez az ágazatba érkezett 161,7 milliárd forintnyi jövedelempótló támogatás is nagymértékben hozzájárult. Továbbra is elmondható, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások mintegy feleakkora árbevétellel állítanak elő hasonló mértékű eredménytömeget, mint az élelmiszeriparban, illetve az egyéb gazdasági ágazatokban tevékenykedő szervezetek.

A mezőgazdasági társas vállalkozások mintegy feleakkora árbevétellel állítanak elő hasonló eredménytömeget, mint az élelmiszeripari, illetve az egyéb gazdasági tevékenységet végzők.

Az egyéb gazdasági szervezetek¹ kiemelkedő tőkearányos adózott eredményét (15,4 százalék) 2022-ben meghaladta az élelmiszer-feldolgozóké (16,8 százalék), amelyet az ágazat relatíve kevés saját tőkéje és magas kötelezettségállománya eredményezett. Miközben az ágazatok közül 2021-ben még a mezőgazdaság sajáttőke-arányos jövedelmezősége bizonyult a legalacsonyabbnak, egy évvel később már az egyéb ipar², amelynek háttérében a mezőgazdaság rendkívüli jövedelemnövekedése áll.

Az eszközarányos adózott eredmény – az egyéb ipartól eltekintve – nagyságrendileg azonos volt a vizsgált ágazatokban, ugyanakkor az árbevétel-arányos jövedelemhez hasonlóan ebben a tekintetben is a mezőgazdaság volt a kiemelkedő 7,2 százalékos értékével.

10. ábra FŐBB JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK ALAKULÁSA GAZDASÁGI ÁGAK SZERINT, 2022

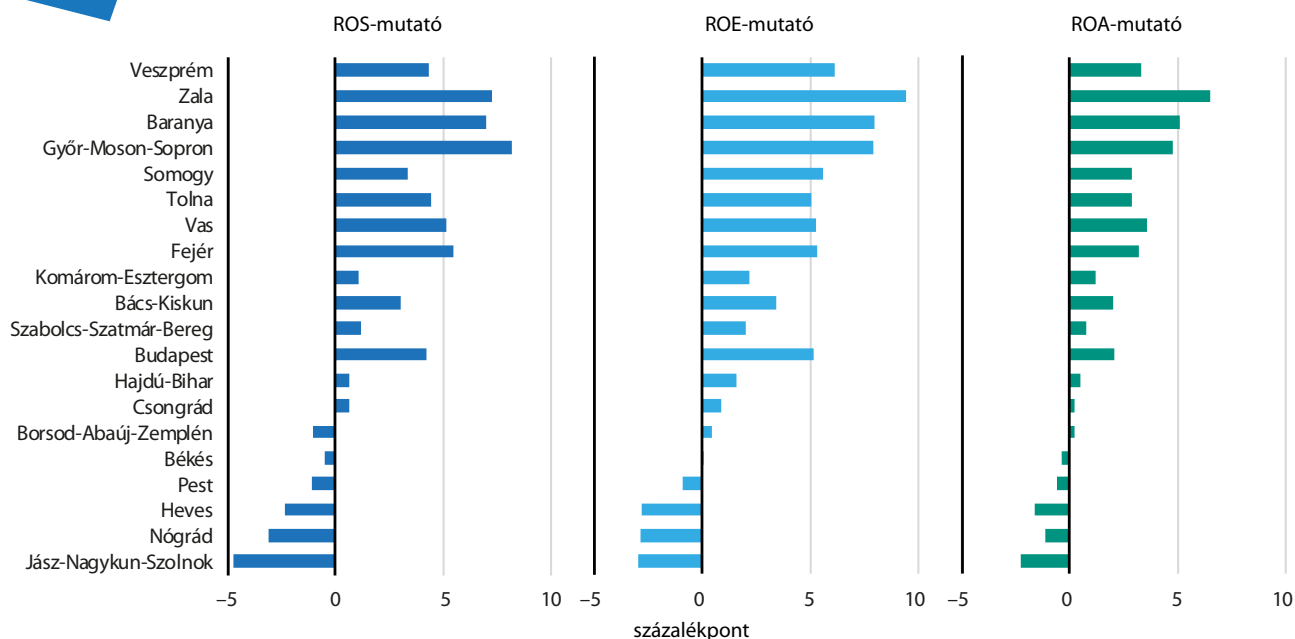

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

¹ Beleértve a Bányászat, kőfejtés (B); Építőipar (F); Kereskedelem, gépjárműjavítás (G); Szállítás, raktározás (H); Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (I); Ingatlanügyletek (J) ágazatokat.

² Beleértve a Feldolgozóipar élelmiszer-feldolgozás nélkül (C) és a Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (D) ágazatokat.

11. ábra ROS-, ROE- ÉS ROA-MUTATÓK VÁLTOZÁSA A VÁRMEGYÉKBEN, 2021–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

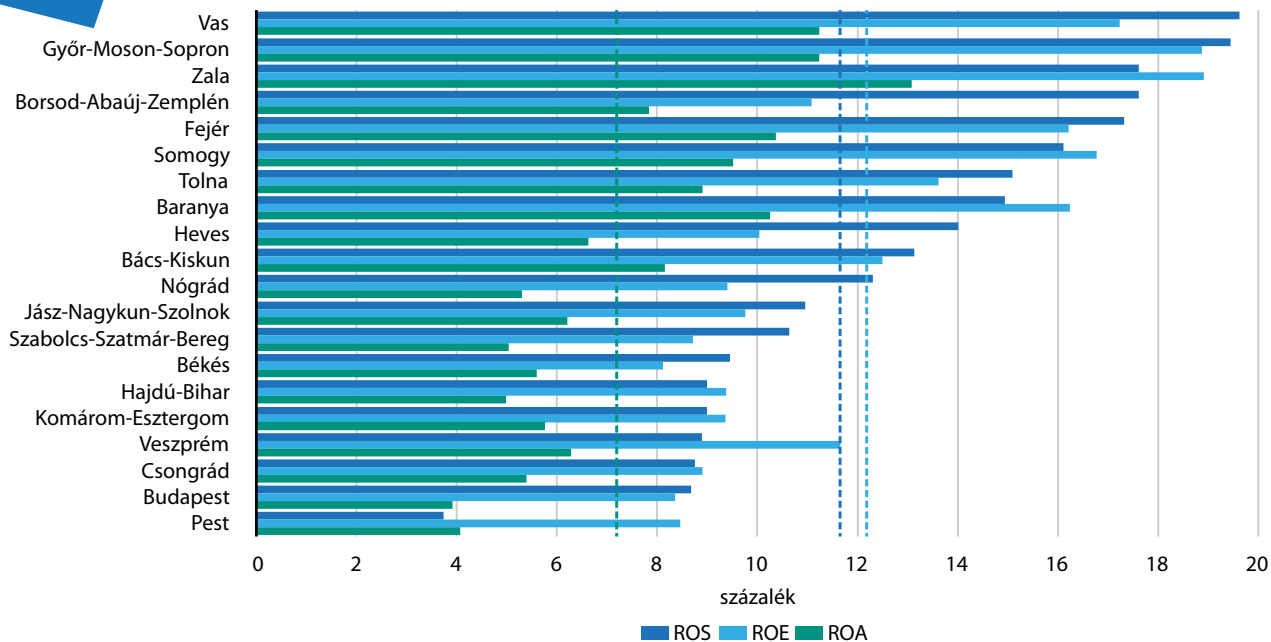
A jövedelmezőségi mutatókat területileg vizsgálva megállapítható, hogy miközben Veszprém vármegyében nőtt legnagyobb ütemben a jövedelem (242,1 százalékkal), árbevételre vetítve mindössze 4,3 százalékpontos növekedés volt megfigyelhető, ami csaknem feleakkorának bizonyult, mint Győr-Moson-Sopron vármegyében (+8,2 százalékpont) (11. ábra). Ennek az az oka, hogy a veszprémi mezőgazdasági társas vállalkozások esetében az árbevétel növekedése abszolút értékben négyszerese volt az adózott eredmény bővülésének, miközben Győr-Moson-Sopron vármegyében a kétszeresét sem érte el ez az arány. A két vármegye árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatója tekintetében elmondható, hogy a győr-moson-soproni mezőgazdasági társas vállalkozások kevesebb mint feleakkora árbevétellel állítanak elő hasonló mértékű eredménytömeget, mint a Veszprém vármegyében tevékenykedők (12. ábra).

Miközben Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében a jövedelem infláció felett növekedett (lásd fentebb 4. ábra), a tőkearányos és az eszközarányos adózott eredmény is kismértékben javult a térségben, addig árbevételre vetítve a mutató értéke 1,0 százalékponttal csökkent.

Annak ellenére, hogy a zalai társas vállalkozások adózás előtti eredménye mindössze 9,8 milliárd forinttal nőtt – amivel az ötödik helyen szerepelt a vármegyei rangsorban (4. ábra) –, a jövedelmezőségi mutatók ebben a vármegyében nőttek legdinamikusabban, ami alól egyedül az árbevétel-arányos adózott eredmény képez kivételt, ami Győr-Moson-Sopron vármegyében volt a legnagyobb (11. ábra).

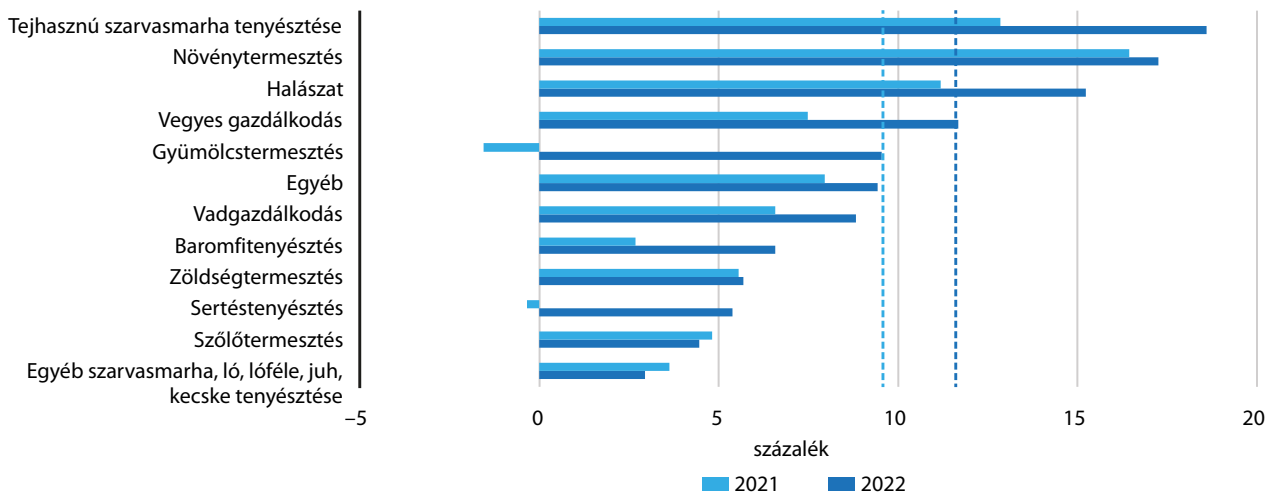
Összességében az árbevétel-arányos jövedelem tizenegy vármegyében haladta meg a 11,7 százalékos mezőgazdasági átlagot. Azon belül is Vas és Győr-Moson-Sopron vármegye érdemel kiemelt figyelmet, ahol a ROS-értéke 19 százaléknál is nagyobb volt. A tőkearányos megtérülés tekintetében már mindössze nyolc vármegye ért el átlagon felüli, azaz több mint 12,1 százalékos értéket, amelyek körében a legjövedelmezőbb szintén Győr-Moson-Sopron volt, emellett Zala vármegyében is hasonlóan 18,9 százalékos értéket tett ki a ROE értéke. Az eszközarányos nyereség esetében már Borsod-Abaúj-Zemplén is csatlakozott az említett vármegyék sorához, ezáltal a ROA-mutató vonatkozásában kilenc vármegye teljesített az ágazati átlag (7,2 százalék) felett (12. ábra).

12. ábra ROS-, ROE- ÉS ROA-MUTATÓK ÉRTÉKE A VÁRMEGYÉKBEN, 2022

Megjegyzés: A szaggatott vonalak a mutatók 2022. évi átlagos értékét jelölik (ROS: 11,7, ROE: 12,1, ROA: 7,2 százalék).
 Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

13. ábra ÁRBEVÉTEL-ARÁNYOS ADÓZOTT EREDMÉNY (ROS) ALAKULÁSA A FŐBB AL- ÉS SZAKÁGAZATOKBAN, 2021-2022

Megjegyzés: A szaggatott vonalak a mezőgazdasági átlagértékeket jelölik (2021-ben 9,6, 2022-ben 11,7 százalék).
 Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az árbevétel-arányos adózott eredmény tekintetében az al- és szakágazatok körében a tejhasznú szarvasmarha-tenyésztés volt kiemelkedő 2022-ben (18,6 százalék), amely a mezőgazdaság átlagos ROS-értékét csaknem 7 százalékponttal haladta meg (13. ábra). A szóban forgó szakágazat mellett az átlagos értéket a növénytermesztők és a halászati ágazatban tevékenykedők is felülmúlták, előbbiek 5,5, utóbbiak 3,5 százalékponttal. A felsorolt szakágazatok egyébként a 2021. évben is átlagon felül teljesítettek. A vizsgált mutató értékében a legjelentősebb javulás a gyümölcsstermesztésnél, valamint a sertésenyésztésnél volt megfigyelhető,

A mezőgazdaság átlagos árbevétel-arányos adózott eredményét a tejhasznú szarvasmarha-tenyésztés, a növénytermesztés és a halászat is felülmúltá.

amely szakágazatokban tevékenykedők a korábbi évi negatív árbevétel-arányos adózott eredményüket pozitív irányba, 9,5, illetve 5,4 százalékra növelték. A jövedelmezőség mindössze két szakágazatban, a szőlőtermesztés és az egyéb szarvasmarha, ló, lóféle, juh és kecske tenyésztésénél volt alacsonyabb 2022-ben, mint egy évvel korábban, ugyanakkor a csökkenés mértéke nem volt számottevő. A baromfitenyésztéssel foglalkozó kettős könyvvitelt végző társas vállalkozások árbevétel-arányos jövedelmezősége érdemel még kiemelés, ami csaknem két és félszerese volt a 2021. évinek.

A mezőgazdasági társas vállalkozások bevételei és ráfordításai

A kettős könyvvitelt végző mezőgazdasági társas vállalkozások összes bevétele 757,7 milliárd forinttal 3646,2 milliárd forintra nőtt egy év alatt. A bevételek túlnyomó többségét jelentő üzemi tevékenységből származó bevétel 25,2 százalékkal 3579,4 milliárd forintra gyarapodott (6. melléklet). A 720,3 milliárd forintos bevételnövekmény csaknem háromnegyedét, 72,2 százalékát a bevételek legnagyobb részét kitevő értékesítés nettó árbevétele adta, amely 519,9 milliárd forinttal 2882,8 milliárd forintra bővült. A 22,0 százalékos gyarapodás az inflációt figyelembe véve is számottevőnek bizonyult. A szóban forgó bevételkategória növekedéséhez a belföldi értékesítés 472,2 milliárd forinttal, az exportértékesítés pedig 47,7 milliárd forinttal járult hozzá.

Az árbevétel emelkedésében az árak játszották a főszerepet, a mezőgazdasági termékek árszínvonala átlagosan 45,3 százalékkal (KSH, 2023a) haladta meg az egy évvel korábbit. A kedvezőtlen időjárás, valamint az értékesítési nehézségek hatására a termelés és az értékesítés volumene egyaránt számottevő mértékben csökkent, előbbi 17,5, utóbbi 16,5 százalékkal (KSH, 2023b és KSH, 2023c).

A belföldi értékesítés árbevételének bővülése elsősorban a növénytermesztésnek, azon belül is a gabonafélék, hüvelyes növények és olajos magvak termesztésnek tulajdonítható legnagyobb mértékben, amely 137,1 milliárd forinttal emelkedett. A bővülés mozgatórugója a gabonafélék termelői árszínvonalának 68,9 (!) százalékos növekedése volt, miközben a betakarított termésmennyiség 35 százalékkal maradt el a 2021. évitől (KSH, 2022b és KSH, 2022c). A gabonafélék mellett a baromfitenyésztés is 100 milliárd forintot meghaladó árbevételgyarapodást tudhatott magáénak, a szakágazat belföldi értékesítésből származó árbevétele 102,5 milliárd forinttal bővült egy év alatt. A számottevő mennyiségű árbevétel-növekmény szintén az árak emelkedéséből származott, az élő állatok esetében a termelői árak 45,6 százalékkal emelkedtek 2022-ben, miközben a baromfiállomány 12 százalékkal, a vágóbaromfi mennyisége pedig 11 százalékkal csökkent. A gabonafélék és a baromfitenyésztés mellett a tejhasznú szarvasmarha- és a sertésenyésztés szakágazat érdemel kiemelés, amelyek egyaránt 50 milliárd forintot meghaladó bevételnövekedést értek el. A tejhasznú szarvasmarhaenyésztés által belföldi értékesítésből származó 59,2 milliárd forinttal nagyobb árbevétel ugyancsak az áraknak köszönhető, mivel a mind a szarvasmarha-állomány, mind a tehéntejtermelés csökkent, egyaránt 1,9 százalékkal. A sertésenyésztés esetében is hasonló a helyzet, a sertésállomány 6,2, a vágósertés mennyisége pedig 3,6 százalékkal volt kevesebb 2022-ben, mint egy évvel korábban.

Az exportértékesítésből származó árbevétel-növekményhez legnagyobb mértékben az egyéb szarvasmarha tenyésztése szakágazat járult hozzá, összességében 20,5 milliárd forinttal. Ezt követte a baromfitenyésztés 10,5 milliárd forinttal, valamint a gabonaféle, hüvelyes növény és olajos mag termesztése 8,6 milliárd forinttal. Ez utóbbi azonban az árbevétel-növekmény jóval kisebb részét adta, mint a belföldi értékesítésnél.

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes bevétele 757,7 milliárd forinttal 3646,2 milliárd forintra nőtt.

Ugrás a 6. melléklethez

A bevételek növekedése az árak emelkedésének tulajdonítható.

A mezőgazdasági társas vállalkozások exportértékesítésének növekedésében szintén az árak emelkedése játszott a legfőbb szerepet, mivel több alágazat esetében stagnált, vagy csökkent az exportált mennyiség, illetve ahol a kivitel volumene nőtt, az átlagárak emelkedése a volumen-bővülést is meghaladta. Az élő marha exportált volumene érdemben nem változott, azonban az átlagárakban 12,8 százalékos emelkedés volt megfigyelhető. A szarvasmarhafélék húsának exportvolumene mintegy 20 százalékkal esett vissza, ugyanakkor értékben ez 7,7, illetve 6,6 százalékos növekedést jelentett attól függően, hogy friss, vagy fagyasztott termék került kivitelre. Élő baromfiból 10,9 százalékkal többet exportáltak a mezőgazdasági vállalkozások, ami értékben 16,4 százalékos növekedésnek felelt meg. A baromfihús kivitt mennyisége 16,8 százalékkal csökkent, átlagára azonban 35 százalékkal emelkedett 2021-hez képest. A főbb gabonafélék termésmennyisége 36,5 százalékkal volt kevesebb, mint egy évvel korábban (KSH, 2023b), így nem meglepő, hogy az exportvolumen esetében jelentős, 22–40 százalékos csökkenés következett be. A kivitt mennyiség csökkenését az árak szintén ellensúlyozták, így a búza esetében 19,3 százalékos, az árpánál pedig 3,6 százalékos értékbeli növekedés volt tapasztalható. A kukorica mind volumenben, mint értékben csökkent, előbbi 39,8, utóbbi 1,3 százalékkal (Molnár, 2023).

Az értékesítésből származó bevételek mellett az aktivált saját teljesítmények értéke is jelentősen nőtt, 109,7 milliárd forintra 253,7 milliárd forintra. A 76,2 százalékos növekedés hátterében a készletek felhalmozódása áll.

Az egyéb bevételek esetében szintén érdemi növekedés történt, az állomány értéke több mint egynegyedével, 90,8 milliárd forinttal bővült 2022-ben, amiben nagy szerepet játszott az ágazati szereplők részére kifizetett kárenyhítő juttatás és biztosítói kártérítés, miközben a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatások is növekedtek, 18,6 milliárd forinttal, 13,0 százalékkal, ami nagyrészt az árfolyamváltozásból adódott.

A csökkenő üzemszám és a jelentős árbevétel-növekedés eredményeképpen a társas vállalkozások belföldi értékesítésből származó árbevétele egy üzemre vetítve átlagosan 60,0 millió forinttal volt nagyobb a tárgyévben (289,3 millió forint), mint egy évvel korábban (229,4 millió forint). Az egy üzemre eső árbevétel-növekedés az exportértékesítésnél is megfigyelhető volt, azonban jóval kisebb értékben jelentkezett: az üzemek átlagosan 6,3 millió forinttal 38,4 millió forintra növelték exportbevételüket.

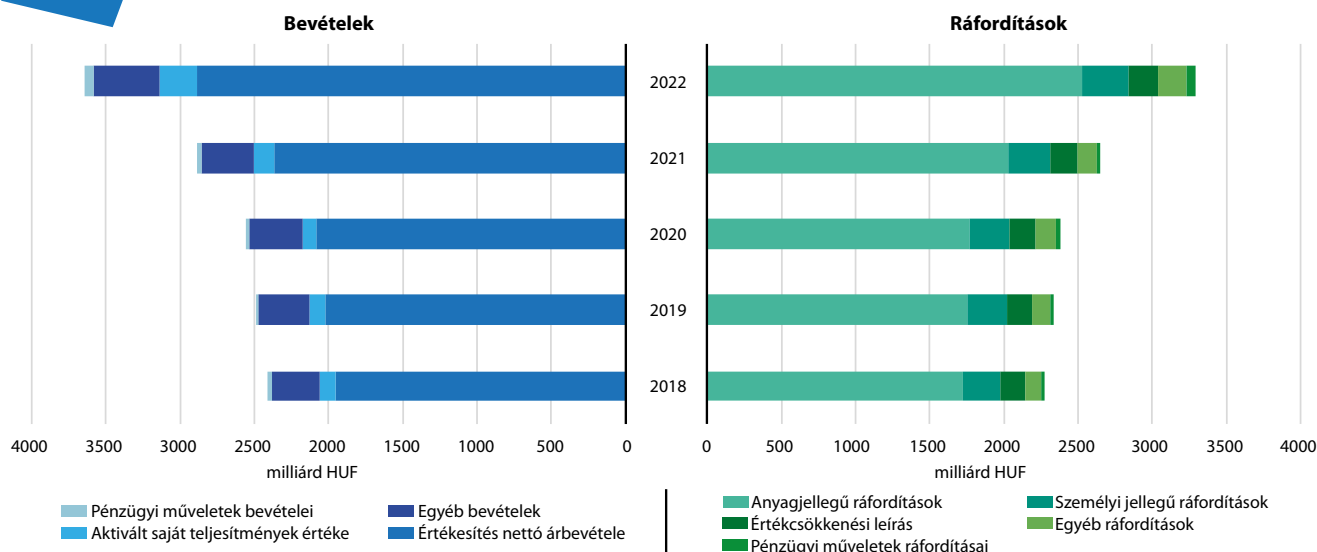
A mezőgazdasági társas vállalkozások összes ráfordítása 640,9 milliárd forinttal 3290,8 milliárd forintra nőtt. Azon belül is a legnagyobb hányadot jelentő üzemi tevékenység ráfordításai 23,2 százalékkal 3231,8 milliárd forintra emelkedtek. A ráfordítások állományában tapasztalt markáns bővülés (+609,2 milliárd forint) 111,1 milliárd forinttal maradt el az üzemi tevékenységből származó bevételek növekedésétől.

A mezőgazdasági társas vállalkozások összes ráfordítása 640,9 milliárd forinttal 3290,8 milliárd forintra nőtt.

Minden ráfordításelem esetében növekedés volt megfigyelhető, ami volumenét tekintve a ráfordítások túlnyomó többségét kitevő anyagjellegű ráfordításoknál volt a legnagyobb: értékük 24,7 százalékkal 2529,5 milliárd forintra nőtt (14. ábra). Azon belül is elsősorban az anyagköltség emelkedett, összességében 1391,5 milliárd forintra, amely abszolút értékben (+360,3 milliárd forint) és relatíve (+34,9 százalék) is kimagaslónak számított. Az anyagköltségek bővülésének hátterében az inputanyagárak kiugró emelkedése áll: a műtrágya ára az előző évhez képest több mint két és félszeresére (!) nőtt, a takarmányé 46,6 százalékkal, a vetőmagoké pedig 34,6 százalékkal emelkedett, a termeléshez felhasznált energiaárak 50,5 százalékos, valamint a gépek és az épületek fenntartási és javítási költségének 17,1, illetve 28,9 százalékos növekedésével egyidejűleg (KSH, 2023b). Mindemellett az eladott áruk beszerzési értéke is nőtt, 59,7 milliárd forinttal 589,5 milliárd forintra.

A ráfordítások közül az anyagköltségek bővültek leginkább, amit az inputanyagárak kiugró emelkedése eredményezett.

14. ábra BEVÉTELEK ÉS RÁFORDÍTÁSOK A MEZŐGAZDASÁGBAN, 2018–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az egyéb ráfordítások bővülése az anyagjellegű ráfordításoknál is nagyobb üteműnek (+54,3 százalék) bizonyult, azonban mivel az egyéb ráfordítások az üzemi ráfordítások mindössze 5,9 százalékát adták, volumenben ez elmaradt az utóbbtól (+67,3 milliárd forint). Az egyéb ráfordítások értékéből a rendelkezésre álló adatok alapján mindössze alig több mint 10 százalék esetében lehet megállapítani, hogy mire irányult, így a növekedés mozgatórugójára vonatkozóan nincs információnk. Az egyéb ráfordítások 8,3 százalékát kitevő adók, illetékek, hozzájárulások összege 1,8 milliárd forinttal, 12,0 százalékkal nőtt a vizsgált időszakban.

Az üzemi ráfordítások közül a személyi jellegű ráfordítások 9,3 százalékkal 313,4 milliárd forintra emelkedtek. Ezen belül a legnagyobb hányadot kitevő bérköltség nőtt leginkább, 25,7 milliárd forinttal 255,3 milliárd forintra, ugyanakkor a növekedés ütemét tekintve a személyi jellegű egyéb kifizetések bizonyultak a legnagyobbak (+20,4 százalék), azonban ez értékben mindössze 4,2 milliárd forintot jelentett. A bérköltség emelkedését a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) alkalmazásban állókra vonatkozó adatgyűjtései is igazolják (KSH, 2023d és KSH, 2023e), amelyek alapján a havi bruttó átlagkereset a mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és halászati ágazatban 16,4 százalékkal nőtt, miközben az alkalmazásban állók száma 2,6 százalékkal volt kevesebb az előző év azonos időszakánál. A bérjárulékok értéke a bérköltséggel és a személyi jellegű kifizetésekkel ellentétesen alakult, 12,6 százalékkal 28,0 milliárd forintra mérséklődött, amit a bruttó munkabér után a munkáltatók által fizetendő járulékok mértékének csökkentése eredményezett. A szociális hozzájárulási adó a minimálbér és a garantált bérminimum emelésével³ összhangban 2022. január elsejétől 2,5 százalékponttal 13,0 százalékra csökkent⁴. Ezzel egyidejűleg megszűnt a bérjövendelmek után fizetendő, 1,5 százalékos szakképzési hozzájárulás⁵, amely intézkedések együttesen 4,0 százalékponttal mérsékeltek a vállalkozások járulékfizetési kötelezettségét, ezáltal az 11,5 százalékot tett ki 2022-ben. Az üzemi ráfordítások 6,1 százalékát jelentő értékcsökkenési leírás 7,5 százalékkal 197,8 milliárd forintra emelkedett.

A mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi műveletekből származó bevételei és ráfordításai egyaránt több mint kétszeresére nőttek, előbbi 29,4 milliárd forintról 66,7 milliárd forintra, utóbbi 27,3 milliárd forintról 59,0 milliárd forintra emelkedett 2022-ben. Mind a bevételeken,

³ A Kormány 703/2021. (XII. 15.) Korm. rendelete a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról

⁴ https://nav.gov.hu/ugyfeliranytu/adokulcsok_jarulekmertekek/szocialis_hozzajarulasi_ado

⁵ https://nav.gov.hu/ado/szocialis_hozzajarulasi_ado/uj-szochokedvezmeny-2022.-januar-1-jetol

mind pedig a ráfordításokon belül szembeötlő a kamatok számottevő növekedése, amely a kamatlábak dinamikus emelkedésével magyarázható. A kamatbevételek közel két és félszeresére, a kamatráfordítások több mint kétszeresére nőttek a bázisévhez képest, melyek közül ez utóbbiban a megemelkedett finanszírozási igények nagy szerepet játszottak.

A mezőgazdasági társas vállalkozások értékesítésből származó nettó árbevételének, valamint az aktivált saját teljesítményeik értékének növekedése – előbbi +519,9, utóbbi +109,7 milliárd forint – jelentősen meghaladta az eladott áruk beszerzési értékének (+59,6 milliárd forint), illetve a közvetített szolgáltatások értékének (+9,6 milliárd forint) bővülését, ezáltal az ágazat kibocsátása 2022-ben tovább nőtt (5. melléklet). A mutató értéke csaknem 30 százalékkal 2511,8 milliárd forintra emelkedett.

A mezőgazdaság kibocsátása csaknem 30 százalékkal nőtt.

A termeléshez felhasznált anyagköltség (+360,3 milliárd forint), az igénybe vett (+57,7 milliárd forint) és egyéb szolgáltatások értéke (+7,5 milliárd forint) együttesen olyan mértékben növelte a folyó termelő felhasználás értékét, hogy az a földbérleti díjak jelentős, 49,0 milliárd forintos emelkedése ellenére is 28,0 százalékkal 1722,5 milliárd forintra nőtt az ágazatban. Mindezek eredményeképpen az ágazat bruttó hozzáadott értéke kiemelkedő ütemben, 30,3 százalékkal 789,4 milliárd forintra bővült.

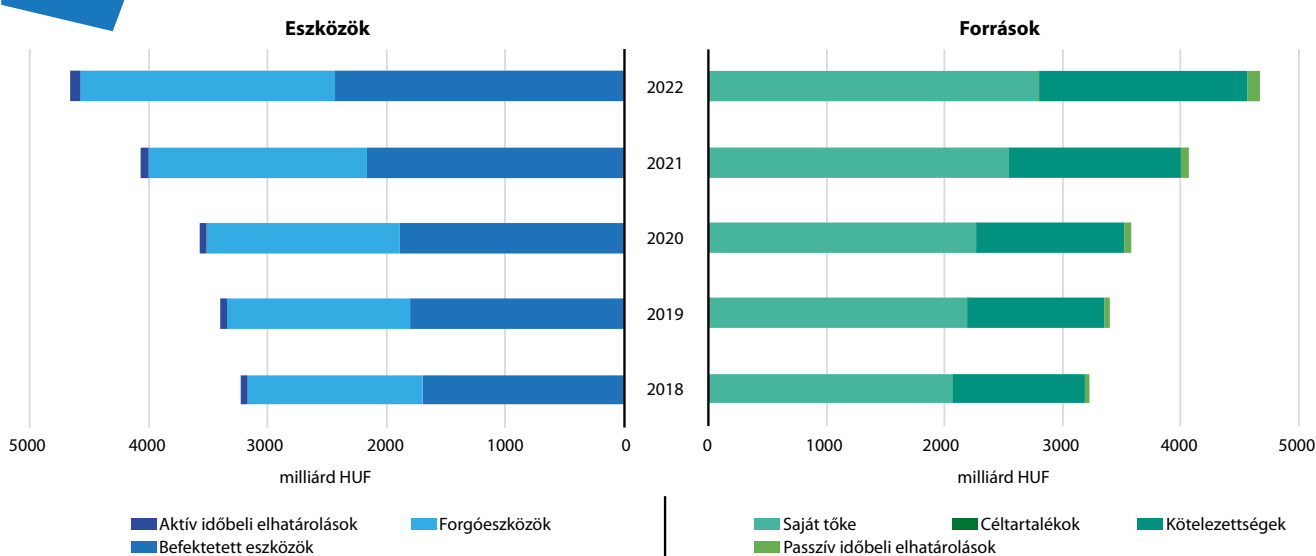
A mezőgazdasági társas vállalkozások eszközei és forrásai

A mezőgazdasági társas vállalkozások számának csökkenése ellenére vagyonuk 600,9 milliárd forinttal 4667,9 milliárd forintra gyarapodott 2022-ben (15. ábra, 7. melléklet). A számottevő bővüléshez a forgóeszközök járultak hozzá legnagyobb mértékben, 51,3 százalékkal (+308,4 milliárd forint), miközben a befektetett eszközök a növekmény 44,1 százalékát (+265,2 milliárd forint), az aktív időbeli elhatárolások pedig 4,5 százalékát (+27,2 milliárd forint) adták. Mindezek eredményeképpen a forgóeszközök eszközállományon belüli aránya 0,8 százalékponttal emelkedett, miközben a befektetett eszközöké 1,2 százalékponttal maradt el az előző évitől.

Bővülő eszközállománnyal érte el a mezőgazdaság a magasabb árbevételt.

15. ábra **ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ALAKULÁSA A MEZŐGAZDASÁGBAN, 2018–2022**

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A forgóeszközök 16,8 százalékos bővülését egyfelől az értékesítési nehézségekből fakadó készletek felhalmozása (+29,2 százalék), másfelől a követelések állománynövekedése (+22,6 százalék) eredményezte. Előbbi 192,8 milliárd forinttal 852,2 milliárd forintra, utóbbi 153,9 milliárd forinttal 836,0 milliárd forintra nőtt. Az értékesítési nehézségek leginkább a szántóföldi növénytermesztőknél, azon belül is a gabonafélét, hüvelyes növényt, olajos magot termesztoőknel okoztak problémát, amelyek készletállománya 102,0 milliárd forinttal volt több 2022-ben, mint egy évvel korábban. A követelések állományában tapasztalt bővülés egyharmada szintén a gabonát és egyéb szántóföldi növényt termesztoőknek volt tulajdonítható. A készletállomány növekedése az árbevétel dinamikus bővülése ellenére is lassította a készletek forgási sebességét, amely így 101,8 napról 107,9 napra nőtt. A vevőkövetelések emelkedése azonban elmaradt az árbevételétől, így a kintlévőségek időtartama 40,5 napról 39,3 napra mérséklődött.

Az értékpapírok állománya 8,4 százalékkal 45,5 milliárd forintra nőtt. Az éven belüli eszközök közül egyedül a pénzeszközök értéke maradt el az előző évitől, az állomány 41,7 milliárd forinttal 408,6 milliárd forintra csökkent 2022 végére.

A pénzeszközök több mint felét a szántóföldi növénytermesztoők tudhatták magukénak. Esetükben az állomány csökkenése az ágazati átlagot is meghaladta, 22,3 százalékot tett ki. A növénytermesztéssel, valamint az állattenyésztési szakágazatok többségével ellentétben a tejhasznú szarvasmarha-tenyésztők csaknem egynegyedével növelték pénzeszközállományukat.

A befektetett eszközök állománygyarapodása javarészt a tárgyi eszközöknek volt tulajdonítható, amelyek értéke 239,0 milliárd forinttal 2179,7 milliárd forintra nőtt. Azon belül is a beruházások, felújítások értéke bővült legnagyobb mértékben, 73,6 százalékkal 275,7 milliárd forintra. Ezt alátámasztja a KSH adatgyűjtése is, ami alapján a mezőgazdaságban – a nemzetgazdaságtól eltérően – a beruházások volumene (+8,1 százalék) a teljesítményértékkel (+30,6 százalék) egyidejűleg nőtt, ugyanakkor a nemzetgazdaság esetében egyedül a teljesítményértékben volt tapasztalható növekedés (+21,2 százalék), miközben a volumen 5,5 százalékkal maradt el a 2021. évitől. A teljesítményérték volument meghaladó ütemű növekedése a számottevő árváltozásokkal hozható összefüggésbe (KSH, 2023f; KSH, 2023g). Az alágazatok körében a szántóföldi növénytermesztoők növelték legnagyobb mértékben beruházásaik értékét, összességében 36,7 milliárd forinttal, ami csaknem egyharmada volt az összes mezőgazdasági társas vállalkozás beruházásainak értékében megvalósult növekedésnek.

A tárgyi eszközök körében a műszaki gépek, berendezések, járművek, valamint az ingatlanok és a hozzájuk kapcsolódó vagyoni értékű jogok állománygyarapodása volt még kiemelésre méltó, előbbi 89,6 milliárd forinttal 624,9 milliárd forintra, utóbbi 56,2 milliárd forinttal 950,1 milliárd forintra nőtt. A járművek értékében tapasztalt növekedéshez nagymértékben hozzájárult a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett Mezőgazdaság digitális átállásához kapcsolódó precíziós fejlesztések támogatása nevű felhívás, amely 2022-ben 31,2 milliárd forinttal segítette a társas vállalkozásokat a precíziós technológiák adaptálásában.⁶

A befektetett pénzügyi eszközök állománya a 2021. évi 217,8 milliárd forintról 243,7 milliárd forintra nőtt, ezáltal 26,0 milliárd forinttal járult hozzá a befektetett eszközök értékének bővüléséhez.

Az immateriális javak egyébként is csekély, 10 milliárd forint körüli értékében nem történt érdemi változás, az állomány mindössze 2,7 százalékkal bővült. A nettó termelési érték a tárgyi eszközöknél nagyobb ütemben nőtt (előbbi 36,3, utóbbi 12,3 százalékkal), ami az eszközhatékonyágban 3,9 százalékpontos javulást eredményezett.

6 Forrás: MÁK-adatok alapján

A vagyongyarapodás nagyobb részben idegen forrásból valósult meg.

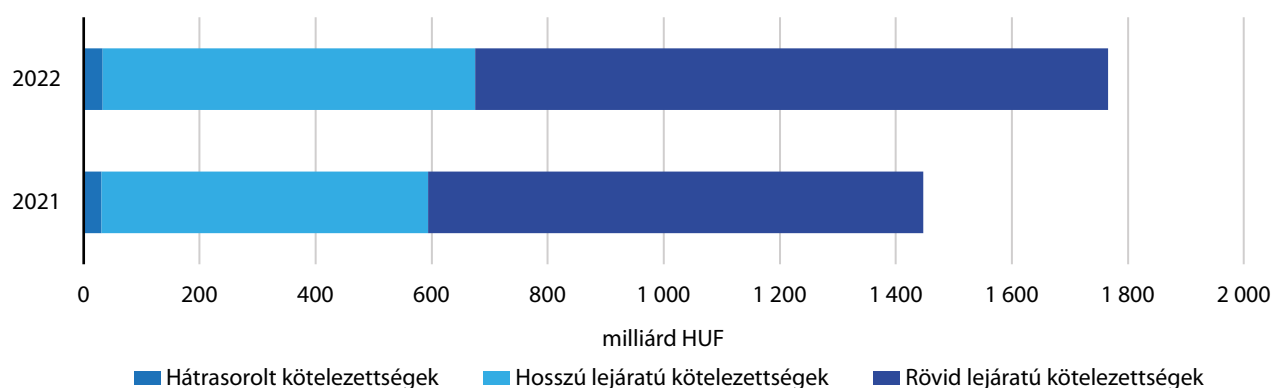
A vagyongyarapodás többnyire idegen forrásból valósult meg. A kötelezettségek állománya több mint kétszeres ütemben bővült a saját tőkéhez képest – előbbi 318,5 milliárd forinttal 1765,6 milliárd forintra, utóbbi 252,0 milliárd forinttal 2796,9 milliárd forintra nőtt –, aminek következtében az ágazat eladósodottsága 2,2, finanszírozási kockázata 2,4 százalékponttal emelkedett. Ugyanakkor a mezőgazdaság 37,8 százalékos eladósodottsági mutatójának értéke továbbra is kedvezőnek számított, valamint a mezőgazdasági társas vállalkozások finanszírozása 2022-ben is jóval alacsonyabb kockázatot jelentett, mint az élelmiszeriparban tevékenykedőké (előbbi 38,7, utóbbi 60,7 százalék).

A mezőgazdasági társas vállalkozások adózott eredménye (+111,6 milliárd forint) mellett az eredménytartalék (+79,1 milliárd forint) és az egyéb tartalékok (+50,5 milliárd forint) gyarapodása is kiemelkedő volt. A saját tőke számottevő növekedésével egyidejűleg a jegyzett tőke állománya mindössze kismértékben emelkedett (8,8 milliárd forinttal, 2,9 százalékkal), ami azt jelenti, hogy a mobilabb tőkeelemek kerültek előtérbe.

A kötelezettségeken belül a rövid lejáratúak nőttek legnagyobb mértékben.

A kötelezettségeken belül a rövid lejáratú kötelezettségek emelkedtek abszolút értékben és relatíve is a leginkább, 237,5 milliárd forinttal, 27,8 százalékkal, ezáltal az éven belüli tartozások értéke 1090,2 milliárd forintra változott (16. ábra). Azon belül az áruszállításból és szolgáltatásból származó, valamint a tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek hasonló nagyságrendben nőttek, előbbi 51,8, utóbbi 48,0 milliárd forinttal. A tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek ilyen volumenű növekedése 82,5 százalékos emelkedést jelentett. Mindezek mellett a kapott hitelek, kölcsönök összege 35,4 milliárd forinttal nőtt. A rövid lejáratú hitelállomány növekedését az Agrárminisztérium az Országos Statisztikai Adatfelvételi Program (a továbbiakban: OSAP) adatgyűjtésének keretében készített hitelstatisztikája is alátámasztja, amely alapján a mezőgazdasági társas vállalkozások éven belüli hitelállománya 24,2 milliárd forinttal bővült.

16. ábra A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK KÖTELEZETTSÉGEINEK ALAKULÁSA LEJÁRATI IDŐ SZERINT, 2021–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A hosszú lejáratú kötelezettségek 79,0 milliárd forinttal, 642,5 milliárd forintra nőttek, ami 14,0 százalékos növekedést jelentett. Azon belül is a pénzügyi intézménytől kapott hosszú lejáratú hitelek értéke 55,4 milliárd forinttal, a tulajdonosoktól kapott kölcsönöké pedig 10,9 milliárd forinttal haladta meg a 2021. évet. A hosszú lejáratú hitelállomány növekedése szintén látható az OSAP-adatgyűjtésből, amely alapján a mezőgazdasági társas vállalkozások éven túli hitelállománya 70,7 milliárd forinttal lett több egy év alatt. A növekedés abszolút értékben a beruházási hitelek 45,1 milliárd forintos gyarapodásának tulajdonítható, miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhitel állománya 25,7 milliárd forinttal volt nagyobb 2021-hez képest.

A kötelezettségek legkisebb hányadát képező hátrасorolt kötelezettségek állománya 6,5 százalékkal 32,8 milliárd forintra emelkedett.

A rövid lejáratú kötelezettségek növekedése abszolút értékben elmaradt a forgóeszközökétől, aminek következtében a forgótőke kedvezően változott, 71,0 milliárd forinttal, 7,2 százalékkal nőtt, ugyanakkor a forgótőke aránya 0,9 százalékponttal 37,6 százalékra csökkent, ami a saját tőke nagyobb ütemű növekedésének tulajdonítható. A rövid lejáratú kötelezettségek állománygyarapodása abszolút értékben elmaradt ugyan a forgóeszközökétől, azonban a növekedés üteme meghaladta azt, aminek következtében a vállalkozások fizetőképessége (likviditási ráta) 18,5 százalékponttal esett vissza, azonban a 196,5 százalékos értékével még így is kedvezőnek bizonyult. A készletek markáns bővülése a likviditási gyorsráta értékét ennél is jobban mérsékelte, 19,4 százalékponttal 118,3 százalékra.

A pénzeszközállomány csökkenése a mezőgazdaság pénzügyi helyzetét kedvezőtlenül befolyásolta, az ágazat pénzhányada 16,1, pénzeszköz-likviditása pedig 15,3 százalékponttal mérséklődött. A vevőkövetelések állománynövekedésének üteme meghaladta az áruszállításból származó kötelezettségeket, ezáltal a hitelfedezettség 2,0 százalékponttal 80,2 százalékra emelkedett. A követelések és rövid lejáratú kötelezettségek hányadosaként értelmezett hitelfedezettségi mutató ugyanakkor 3,3 százalékponttal 76,7 százalékra csökkent az ágazatban, amit az éven belüli kötelezettségek vevőköveteléseket meghaladó ütemű növekedése eredményezett.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői

Összesen 5559 mezőgazdasági társas vállalkozás zárta pozitív eredménnyel az évet, azaz az üzemek 63,2 százaléka nyereségesen működött 2022-ben, ami az előző évihez képest 2,1 százalékponttal kisebb részesedést jelentett. A veszteséges vállalkozások aránya 2,6 százalékponttal nőtt, vagyis az üzemek csaknem egyharmada (31,6 százaléka) veszteségesen tevékenykedett 2022-ben. Nullás eredménnyel a gazdaságok 5,2 százaléka zárta a tárgyévet, ami 0,5 százalékponttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban (8. melléklet).

A mezőgazdasági társas vállalkozások 63,2 százaléka nyereséges volt 2022-ben.

A mezőgazdasági társas vállalkozások által foglalkoztatottak számában nem történt érdemi változás a vizsgált években. A gazdaságok többsége, mintegy 30 százaléka továbbra is legalább kettő, de legfeljebb kilenc főt foglalkoztatott, valamint az egy, illetve a 10–49 fővel működő üzemek aránya volt még számottevő, előbbi 21,6, utóbbi 11,1 százalék. A vállalkozások több mint egyharmada továbbra sem alkalmazott munkavállalót. Fontos megjegyezni azonban, hogy ebbe a kategóriába beletartoznak azok a gazdaságok is, amelyek nem közöltek létszámadatot, valamint azok, amelyeknél a munkavégzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő egyéb szervezetnél vannak nyilvántartva.

A 2022-es évben is a mezőgazdasági társas vállalkozások kicsivel több mint egytizedét kitevő 10–49 fős alkalmazotti létszámmal rendelkezőkhöz tartozott az adózás előtti eredmény legnagyobb hányada, 40,3 százaléka. A jövedelem további jelentős részében azonban átrendezés volt megfigyelhető. Az adózás előtti eredmény 22,0 százalékát a 2–9 főt foglalkoztató gazdaságok adták, miközben a vállalkozások 2,2 százaléka, az 50–249 fős személyi állománnyal működők annak 23,2 százalékát tudhatták magukénak. Ez utóbbi 2021-hez képest 7,4 százalékponttal nagyobb arányt jelentett, aminek hátterében az áll, hogy a szóban forgó szegmens

A mezőgazdaság adózás előtti eredményének több mint egyharmadát továbbra is a 10–49 főt foglalkoztató vállalkozások adták.

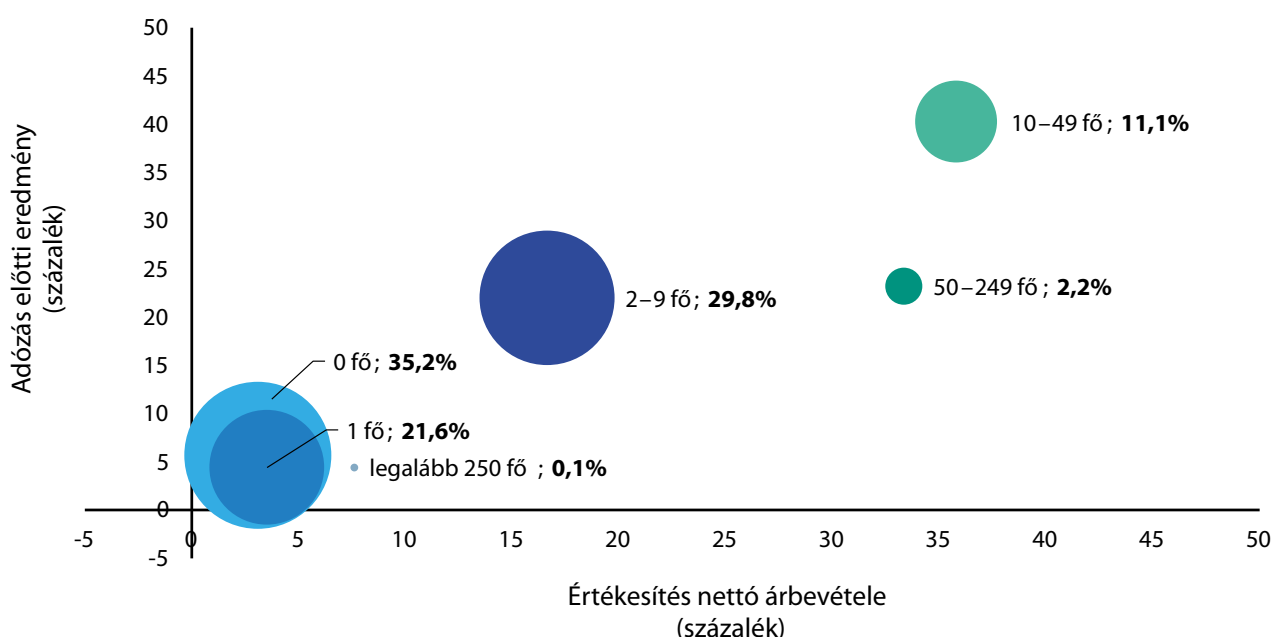

Az 50–249 fős személyi állománnyal működő gazdaságok 7,4 százalékponttal 23,2 százalékra növelték részesedésüket az adózás előtti eredményből.

több mint kétszeresére növelte adózás előtti eredményét 2022-ben, ami 44,9 milliárd forintos bővülést jelentett. Ennél is nagyobb ütemű növekedés a 250 főt meghaladó munkavállalói létszámmal rendelkező vállalkozásoknál volt megfigyelhető, amelyek több mint három és félszeresére növelték adózás előtti eredményüket, azonban ez abszolút értékben mindössze 11,3 milliárd forintos bővülésnek felelt meg. Az értékesítés nettó árbevétele tekintetében nem volt érdemi átrendeződés: 2021-hez hasonlóan az árbevételhez a 10–49 főt foglalkoztatók járultak hozzá legnagyobb mértékben, 35,8 százalékkal, az 50–249 fős munkaerőállománnyal rendelkezők pedig az egyharmadát adták. Az előbbieken túl a 2–9 főt foglalkoztató vállalkozások részesedése volt még számottevő, 16,6 százalék. A bevétel nagyság a 250 főnél is több munkavállalót foglalkoztatók esetében kiemelkedőnek bizonyult, ugyanis alacsony számuk ellenére (a vállalkozások mindössze 0,1 százaléka) a nettó árbevétel 7,6 százaléka kötődött hozzájuk. Noha a bevételből való részesedés szempontjából nem volt érdemi változás, a szegmensek eltérő mértékben növelték értékesítésből származó árbevételüket. Relatív a legnagyobb növekedés (31,9 százalék) a legalább 250 főt foglalkoztatóknál jelentkezett, ami értékben 53,1 milliárd forinttal több bevételnek felelt meg. Mivel a szegmens az adózás előtti eredményét még ennél is nagyobb ütemben növelte, árbevételre vetítve ez 4,5 százalékponttal nagyobb, 7,2 százalékos jövedelmezőséget jelentett, ami azonban még így is 5,2 százalékponttal maradt el az ágazati átlagtól (12,3 százalék). Az árbevétel-arányos adózás előtti eredmény az 50–250 főt foglalkoztatóknál emelkedett még számottevően, 3,7 százalékponttal 8,6 százalékra. A szóban forgó jövedelmezőségi mutató értéke egyedül az egy főt foglalkoztatóknál romlott, 3,7 százalékkal 15,4 százalékra, azonban a csökkenés ellenére is bőven meghaladta az ágazati átlagot.

Kiemelésre méltó, hogy a vállalkozások 11,1 százaléka, a legalább 10, de legfeljebb 49 főt foglalkoztató üzemek kisebb arányuk ellenére az értékesítés nettó árbevételének és az adózás előtti eredménynek is a legnagyobb részét, 35,8, valamint 40,3 százalékát állították elő, valamint a szegmens árbevétel-arányos adózás előtti eredménye is meghaladta az ágazati átlagot (17. ábra).

17. ábra A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMA SZERINTI MEGOSZLÁSA (BUBORÉK MÉRETE), VALAMINT RÉSZESÉDÉSE AZ ÁRBEVÉTELBŐL (X TENGELY) ÉS AZ ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNYBŐL (Y TENGELY), 2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A legnagyobb sajáttőke-állománnyal szintén a 10–49 főt foglalkoztatók rendelkeztek: az ágazat saját tőkéjének mintegy 40 százalékát adták. Őket követték az 50–249 főt, valamint a 2–9 főt foglalkoztatók 27,8, illetve 18,0 százalékkal.

A mezőgazdasági társas vállalkozások száma minden gazdálkodási forma esetében mérséklődött. Legnagyobb ütemben, 12,8 százalékkal az egyéb, főbb gazdálkodási formákba nem besorolható vállalkozások száma csökkent, de hasonló, 12,5 százalékos mérséklődés jellemezte a nonprofit szervezeteket is. Tíz százalékot meghaladó mértékben csökkent továbbá a szövetkezetek száma, ám mivel a felsorolt gazdálkodási formák a vállalkozások kis hányadát teszik ki, ez mindössze 57-tel, 7-tel, illetve 45-tel kevesebb működő gazdaságot jelentett 2022-ben. A mezőgazdasági társas vállalkozások legnagyobb hányadát képező korlátolt felelősségű társaságok száma a korábbi évtől eltérően szintén csökkent, 1,4 százalékkal 6758-ra mérséklődött.

A mezőgazdasági társas vállalkozások jegyzett tőkéjében a külföldi tőke aránya továbbra sem volt hangsúlyos. Ez alól 2022-ben is a betéti társaságok képeztek kivételt: esetükben a külföldi tulajdon aránya több mint 80 százalékot tett ki. A mezőgazdasági társas vállalkozások tőkeszerkezetében a gazdálkodási formák tekintetében nem volt érdemi változás a vizsgált években.

A mezőgazdasági társas vállalkozások számának méretkategória szerinti megoszlásában ugyancsak nem történt érdemi változás 2022-ben (18. ábra). A gazdaságok túlnyomó többségét, 85,4 százalékát továbbra is a mikrovállalkozások adták, a kisvállalkozások aránya 11,5 százalék, miközben a közép-, a nagy-, valamint az egyéb vállalkozásoké együttesen 3,1 százalékot tett ki. Jelentős átrendeződés volt azonban megfigyelhető az értékesítés nettó árbevételéből való részesedés vonatkozásában: miközben a nagyvállalkozások 2021-ben még az árbevétel 8,6 százalékát adták, 2022-ben már 14,1 százalékát állították elő. Ez azt jelenti, hogy a szóban forgó szegmensnél nőtt legnagyobb ütemben és értékben a bevétel: a 2021. évi kétszeresére, 203,2 milliárd forintra 406,6 milliárd forintra. Annak ellenére, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások részesedése 1,1–2,1 százalékponttal csökkent, az árbevételük 11,6–18,2 százalékkal, 59,1–152,6 milliárd forinttal nőtt. A mezőgazdasági társas vállalkozások által realizált számottevő jövedelemnövekedés a méretkategóriákat tekintve elsősorban a kis- és középvállalkozásoknál jelentkezett. A szóban forgó szegmensek mintegy 47 milliárd forinttal növelték amúgy is jelentős adózás előtti eredményüket. Ez ütemét tekintve a középvállalkozásoknál jelentett nagyobb növekedést, amelyek jövedelme több mint kétszerese volt a 2021. évinek. Ugyanez az összeg a kisvállalkozások esetében 47,3 százalékos növekedésnek felelt meg. A jövedelembővülés üteme a nagyvállalkozásoknál volt kiemelkedő, csaknem háromszoros, aminek köszönhetően a szóban forgó szegmens részesedése mintegy kétszer akkora volt 2022-ben, mint egy évvel korábban. Azonban ez értékben mindössze 13,7 milliárd forinttal nagyobb eredményt jelentett.

A mezőgazdasági társas vállalkozások által realizált jövedelemnövekedés elsősorban a kis- és középvállalkozásoknál jelentkezett.

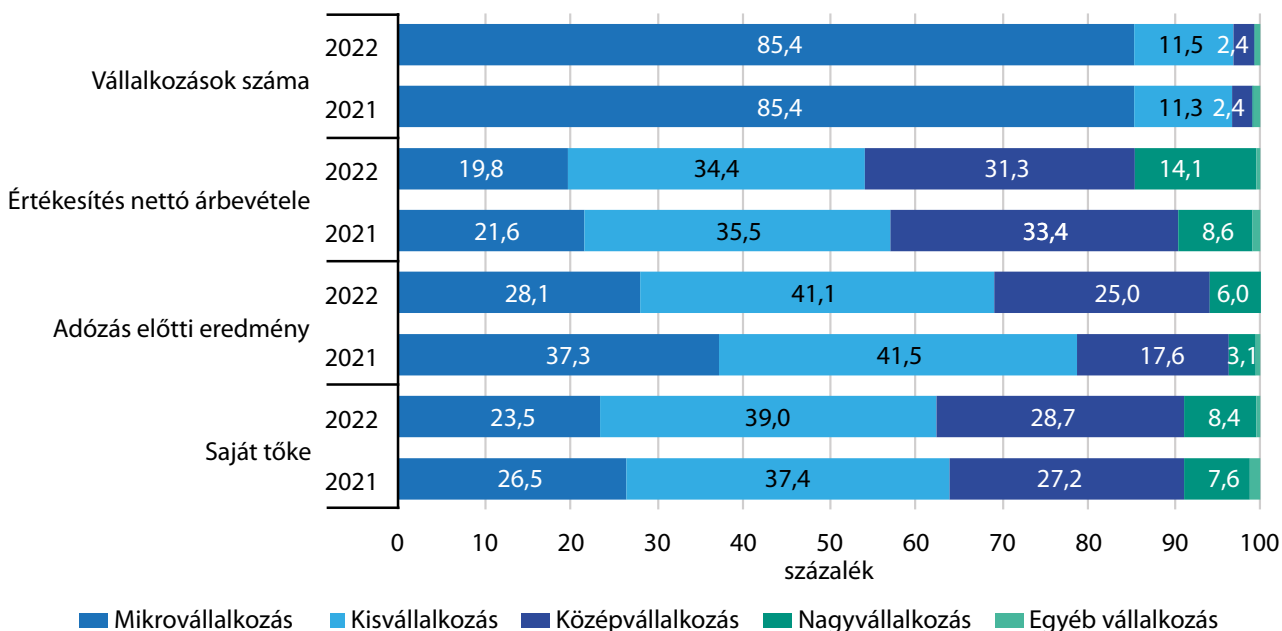
Mindezek eredményeképpen a középvállalkozások árbevétel-arányos jövedelmezősége nőtt legnagyobb ütemben, 4,5 százalékponttal, ugyanakkor még így is 2,5 százalékponttal maradt el az ágazati átlagtól (8. melléklet). A mikrovállalkozások jövedelmezősége érdemben nem változott, azonban a szegmens tevékenysége továbbra is a legjövedelmezőbbnek bizonyult 2022-ben, 5,2 százalékponttal meghaladva az ágazati átlagot. A kisvállalkozások 14,7 százalékos árbevétel-arányos adózás előtti eredménye 2,9 százalékponttal volt nagyobb, mint egy évvel korábban és 2,4 százalékponttal haladta meg a mezőgazdasági társas vállalkozások jövedelmezőségének átlagos értékét.

A mezőgazdasági társas vállalkozások sajáttőke-állományának legnagyobb részét, 39,0 százalékát a kisvállalkozások tudhatták magukénak, ugyanakkor a közép- és mikrovállalkozások részesedése is jelentős volt, előbbi 28,7 utóbbi 23,5 százalék. A nagyvállalkozások a saját tőke 8,4 százalékát adták.

Össességében a mikrovállalkozások részesedése az értékesítés nettó árbevételéből mintegy 20 százalékot, az adózás előtti eredményből pedig csaknem 30 százalékot tett ki (18. ábra). Annak ellenére, hogy a kisvállalkozások száma a mikrovállalkozásokénak mindössze 13,4 százaléka, számottevően nagyobb árbevételt tudhattak magukénak: az értékesítés nettó árbevételének több mint egyharmadát állították elő (34,4 százalék), emellett az adózás előtti eredményből is magasabb arányt képviseltek (41,1 százalék). A középvállalkozások a mikrovállalkozásokéhoz képest elenyésző számuk ellenére 11,5 százalékponttal nagyobb arányban részesedtek a nettó árbevételből, azonban kevésbé bizonyultak jövedelmezőnek: az adózás előtti eredmény egynegyedét adták, ami 3,1 százalékponttal volt kevesebb, mint a mikrovállalkozások esetében. A 11 nagyvállalkozás az árbevétel 14,1 százalékát állította elő, valamint az adózás előtti eredmény 6,0 százaléka köthető hozzájuk, ugyanakkor csekély számuknak köszönhetően a szóban forgó mutatók átlagos értéke a nagyvállalkozásoknál volt a legnagyobb, számottevően meghaladta a többi szegmensét.

18. ábra

A MEZŐGAZDASÁGI TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK MÉRETKATEGÓRIÁK SZERINTI MEGOSZLÁSÁNAK VÁLTOZÁSA A FŐBB MUTATÓK VONATKOZÁSÁBAN, 2021-2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN MŰKÖDŐ SZERVEZETEK

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások súlya a nemzetgazdaságban

Az élelmiszer-feldolgozásban 2022-ben 3916 társas vállalkozás működött, számuk a mezőgazdaságban tevékenykedő szervezetekhez hasonlóan csökkent az előző évhez képest. A csökkenés mértéke azonban a tárgyévben kisebb (5,7 százalékos) volt, mint a megelőző évben (6,7 százalék). Az üzemszám mindkét ágazatban tapasztalható szűkülése következtében az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások aránya az agrárgazdaság egészéből a tárgyévet megelőző évhez képest kismértékben változott: 27,7 százalékról 27,1 százalékra mérséklődött.

.....
Az élelmiszer-feldolgozó
vállalkozások
nemzetgazdasági súlya
csökkenő számuk ellenére
nem változott.
.....

Nemzetgazdasági szinten az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások aránya a korábbi évekhez hasonlóan 2022-ben is 2,0 százalék volt. A változatlan részarány oka, hogy a vállalkozások száma egyéb ágazatokban is visszaesett, így kiemelten a kereskedelem és gépjárműjavítás, az ingatlanügyletek, az építőipar, valamint a feldolgozóipar és az egyéb ipar területén. A nyereséges élelmiszer-feldolgozó üzemek száma 2022-ben 2385 volt, ami a nemzetgazdaság összes nyereséges vállalkozásából a korábbi évekhez hasonlóan ugyancsak 2,0 százalékot tett ki. A nyereséges vállalkozások aránya az élelmiszer-feldolgozásban 60,9 százalékot ért el, ami megközelíti a gazdaság egészére jellemző 62,5 százalékos szintet. Fontos megjegyezni továbbá, hogy ugyanezen arányszám a vizsgált ágazatok közül négyben is az élelmiszeriparénál jóval alacsonyabbnak bizonyult.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások a nemzetgazdaság üzemi eredményéből 5,9 százalékot, az adózás előtti eredményéből 5,0 százalékot képviseltek. Az üzemi eredményből való részesedés 1,5 százalékponttal emelkedett, az adózás előtti eredmény aránya 1,1 százalékponttal nőtt a 2021-es évhez képest, melyet az a tény magyaráz, hogy a

nemzetgazdasági szintű üzemi és adózás előtti eredmény jóval kisebb mértékben növekedett (előbbi 10,2 százalékkal, utóbbi 15,0 százalékkal), mint az élelmiszer-feldolgozó ágazat megfelelő eredménykategóriái (előbbi 48,0 százalékkal, utóbbi 47,2 százalékkal). Elmondható, hogy az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása szektorban 2022-ben mind a nettó árbevétel, mind az eszközállomány növekedésének mértékét (32,9 százalék és 21,5 százalék) meghaladta az adózás előtti eredményé (47,2 százalék), így a jövedelmezőség is emelkedett (3. melléklet).

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközarányos adózás előtti eredménye a nemzetgazdaság többi ágazatához viszonyítva az építőipar, a kereskedelem és gépjárműjavítás, valamint a mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat után a negyedik legmagasabb volt (6,6 százalék). A sajáttőke-arányos adózás előtti eredmény esetében is hasonlóan alakult a helyzet, az építőipar, a kereskedelem és gépjárműjavítás ágazatok után a harmadik legmagasabb értéket (17,9 százalék) érte el az élelmiszer-feldolgozó ágazat.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások a nemzetgazdaság nettó árbevételének 5,8 százalékát állították elő a tárgyévben, ez 0,3 százalékponttal volt több, mint az előző évben, az összes eszközállománynak pedig 3,9 százalékát adták, amely 0,1 százalékponttal haladta meg a 2021. évi értéket. Az árbevételből való részesedés – a bázisévhez hasonlóan – nagyobb súlyt képviselt, mint az eszközállományon belüli, vagyis relatíve kisebb eszközállománnyal relatíve nagyobb forgalmat bonyolítottak le a vállalkozások, miközben mind az eszközállomány, mind a nettó árbevétel szintje növekedett. Ugyanakkor az árbevétel gyarapodása (32,9 százalék) meghaladta az eszközállomány bővülését (21,5 százalék), így az árbevételnek az összes eszközhöz viszonyított arányával kifejezhető eszközfelhasználási hatékonyság javult a 2021. évi 116,5 százalékról 127,4 százalékra. A nettó termelési értékhez viszonyított tárgyieszköz-hatékonyság szintén kedvezőbbé vált, 54,8 százalékról 58,5 százalékra emelkedett. A ráfordítások aránya 2022-ben a nemzetgazdasági összes ráfordításhoz képest 5,7 százalék volt (a nettó árbevétel részesedéséhez hasonlóan). Ez a bázisévi arányt csupán 0,2 százalékkal haladta meg, mert a nemzetgazdasági szintű összes ráfordítás és az élelmiszer-feldolgozó szektor összes ráfordítása hasonló (és kiemelkedően nagy) ütemben nőtt, előbbi 27,4 százalékkal, utóbbi 32,3 százalékkal (3. melléklet).

Az élelmiszer-feldolgozó szektor eladósodottsági fokáról (azaz a kötelezettségeknek az eszközállományhoz viszonyított arányáról) 2022-ben is elmondható, hogy a nemzetgazdaság egészének eladósodottsági fokát továbbra is meghaladta. A tárgyévben az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások szóban forgó mutatója 56,8 százalék, míg a nemzetgazdaság egészére vonatkozó érték 53,5 százalék volt. Az élelmiszer-feldolgozó ágazat eladósodottsági foka sajnos tovább növekedett, ezzel egyidőben a nemzetgazdaság egészét jellemző érték csökkent, azaz javult. A különbség 2020-ban még csak 1,3 százalékpont volt, 2021-ben 1,9 százalékpont, 2022-ben 3,3 százalékpont, azaz az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eladósodottsági foka nemcsak az előző évekhez képest romlott, hanem a nemzetgazdaság egészéhez viszonyítva is egyre kedvezőtlenebbé vált, így az ágazati fizetőképesség vizsgálata és javítása továbbra is az egyik legfontosabb kérdéskör az ágazatban.

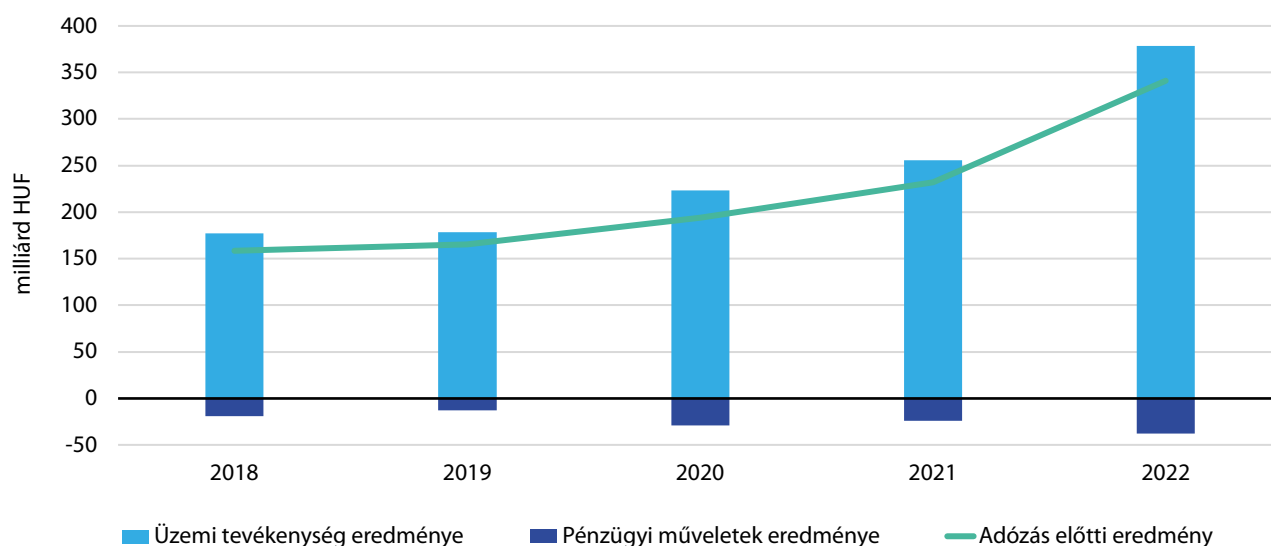
Az élelmiszer-feldolgozó szektor eladósodottsága 2022-ben tovább romlott.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelme és jövedelmezősége

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eredménykategóriái 2022-ben jelentősen emelkedtek. Az ágazat az utóbbi évekhez képest kiemelkedő növekedést realizált a tárgyévben, az adózás előtti eredmény 109,3 milliárd forinttal (47,2 százalékkal) bővült a 2021. évi értékhez (231,8 milliárd forint) képest, ezáltal 341,1 milliárd forintra nőtt (19. ábra).

19. ábra

AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB EREDMÉNYKATEGÓRIÁINAK ALAKULÁSA, 2018–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszer-feldolgozó ágazat az elmúlt évtizedek legnagyobb ütemű jövedelemnövekedését realizálta 2022-ben. A történelmi jelentőségű növekedést fontos makrogazdasági tényezők is befolyásolták. A Covid-19-járvány utáni gazdasági fellendülés még számos gazdasági anomáliát tartalmazott, ugyanakkor már az év elején is tapasztalható volt a megugró világszerte árak által gyakorolt általános makrogazdasági nyomás. A gazdasági és pénzügyi helyzetet 2022-ben elsősorban a gyorsuló ütemben emelkedő infláció, az európai energiaválság, a mélyülő geopolitikai feszültségek, valamint a megoldásuk érdekében tett gazdaságpolitikai és jegybanki lépések befolyásolták. Az orosz–ukrán háború kitörése világszerte rontotta a növekedési kilátásokat, és jelentősen megdrágította az energiahordozókat, valamint súlyosbította a már korábban is fennálló kínálati súrlódásokat, ami tovább emelkedő inflációhoz vezetett. Az energiaár-robbanás mellett a forint gyengülése, a műtrágya árak emelkedése, a mezőgazdaságot ért rendkívüli aszály és az év első felét jellemző élénk belső kereslet is árfelhajtó hatást gyakorolt. Ugyanakkor az energiahordozók több mint kétszeres áremelkedése beépült számos termék és szolgáltatás árába, melyeket a kereskedelmi láncok is elfogadtak. A fenti folyamatok miatt a tárgyévben az élelmiszerek fogyasztói ára átlagosan 26,0 százalékkal, de emellett még folyamatosan emelkedő árváltozási dinamikával is nőtt, az év végére 45,0 százalékos szintet ért el. A belföldi lakossági kereslet az év első felében még folyamatosan bővült mind a háztartási pénzügyi tartalékok megléte, mind a háború okozta feszültségek miatt, viszont a második félévben már csökkent. Az export jóval nagyobb mértékben emelkedett, növekedése – lassuló ütemben ugyan, de – a teljes év folyamán kitartott. A kereslet normalizálódását a jegybanki intézkedések is befolyásolták, miszerint a Monetáris Tanács döntése alapján, az alapkamat mértékének növekedése folytatódott és számottevően fel is gyorsult 2022-ben, végül többszöri éven belüli emelés után 13,0 százalékon tetőzött a tárgyév végére. Mindezek hatására az év vége után az élelmiszerek árának és keresletének változási dinamikája is enyhén csökkenő, stabilizálódási irányba fordult.

Az élelmiszer-feldolgozó ágazat az elmúlt évtizedek legnagyobb ütemű jövedelemnövekedését realizálta 2022-ben, részben makrogazdasági, részben ágazati tényezők miatt.

Az adózás előtti eredmény kimagasló mértékű és ütemű bővülésének elsődleges számviteli-pénzügyi oka az értékesítés nettó árbevételének 1629,3 milliárd forintos növekménye volt, melyhez az anyagjellegű ráfordításoknak egy kisebb mértékű, 1446,7 milliárd forintos emelkedése társult. Előbbi 32,9, utóbbi 37,7 százalékos bővülést jelentett. Az üzemi tevékenység eredményének növekedése az előbbiekből adódóan figyelemre méltó, 122,8 milliárd forint

Az élelmiszer-feldolgozó ágazatban az üzemi tevékenység eredménye 48,0 százalékkal, az adózás előtti eredmény 47,2 százalékkal nőtt a tárgyévben.

volt (+48,0 százalék), így 2022. évi értéke már 378,7 milliárd forintos (9. melléklet) szintet ért el. Az üzemi bevételek és a termeléshez felhasznált ráfordítások különbözete az elmúlt évek alatt folyamatosan, de változó mértékben nőtt. A tárgyévi üzemi eredménynek a 48,0 százalékos növekedése jelentősen felülmúlta az előző évek átlagos növekedési rátáját, mely számítani átlaggal számolva 20,3 százalék, mértani átlaggal számolva 19,3 százalék a 2018–2022 időszakra vonatkozóan. Az üzemi eredmény már említett 122,8 milliárd forintos bővülése az elmúlt öt évben a legmagasabbnak számított (19. ábra). A pénzügyi műveletek eredménye az utóbbi öt évben negatív előjelű volt, a legnagyobb veszteség a tárgyévben, 2022-ben fordult elő (–37,6 milliárd forint), melynek hátterében elsősorban az árfolyamváltozás, illetve a kamatok emelkedése húzódik meg. A negatív eredmény 13,5 milliárd forinttal volt nagyobb 2022-ben, mint egy évvel korábban.

Az eredménykategóriák kimagasló mértékű és ütemű tárgyévi növekedését az élelmiszerfeldolgozó társas vállalkozások tulajdonviszonyai alapján is célszerű elemezni. Az ágazatban 3916 társas vállalkozás működött 2022-ben. Ezek közül 314 vállalkozás volt többségi külföldi tulajdonban és 3602 többségi belföldi tulajdonban. Az üzemszám alapján az ágazati szereplők 8,0 százalékát képviselő többségi külföldi tulajdonú vállalkozások az ágazati üzemi eredmény 38,5 százalékát, az ágazati adózás előtti eredmény 37,0 százalékát termelték meg 2022-ben. Ha a tárgyévben az üzemi eredmény szempontjából nyereséges többségi külföldi tulajdonú vállalatokat vizsgáljuk meg, akkor megállapítható, hogy 186 ilyen cég volt, és a működési szinten nyereséges vállalatok összes üzemi eredményének 39,1 százalékát, valamint ezen vállalatcsoport összes adózás előtti eredményének 37,6 százalékát állították elő. Ugyanakkor a többségi belföldi tulajdonú vállalkozások jövedelemtermelő képessége is számottevőnek bizonyult. Ezek a vállalatok az ágazati üzemi eredmény 61,5 százalékát, az ágazati adózás előtti eredmény 63,0 százalékát termelték meg 2022-ben. Ha a tárgyévben az üzemi eredmény szempontjából nyereséges többségi belföldi tulajdonú vállalatokat vizsgáljuk meg, akkor megállapítható, hogy 2185 ilyen cég volt, és a működési szinten nyereséges vállalatok összes üzemi eredményének 60,9 százalékát, továbbá ezen vállalatcsoport összes adózás előtti eredményének 62,3 százalékát termelték meg.

A többségi belföldi tulajdonú vállalkozások mind az üzemi, mind az adózás előtti eredmény több mint 60,0 százalékát termelték meg 2022-ben.

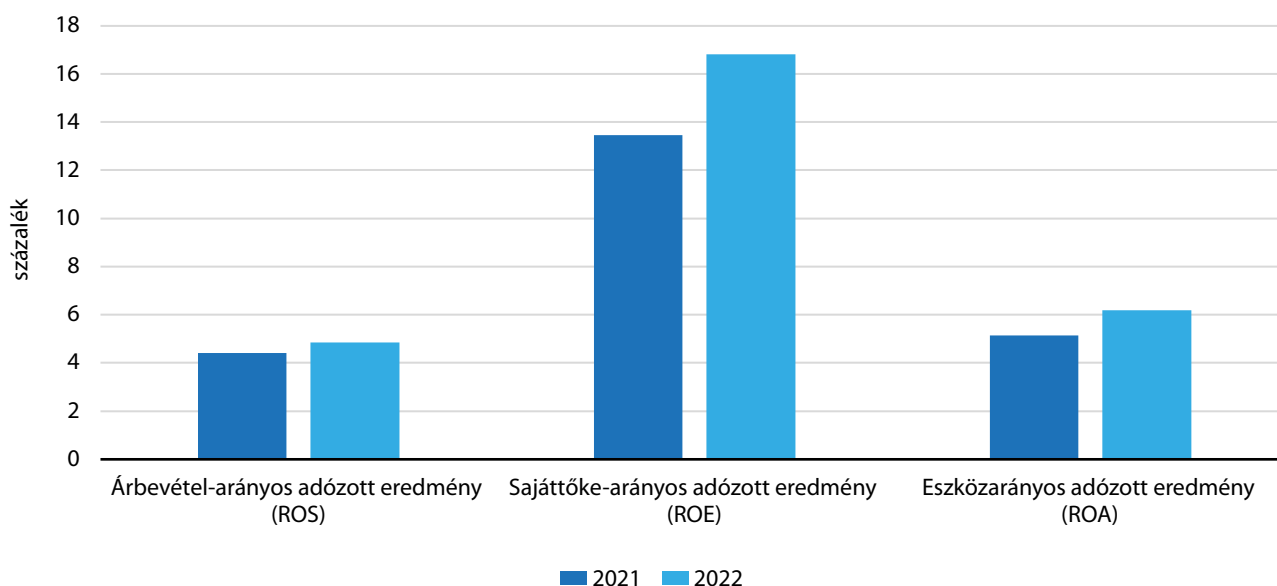
A jövedelemkategóriák 2022. évi elemzését a tulajdonviszony mellett a méretkategória vizsgálatával is érdemes kiegészíteni. A fenti csoportosítást tovább szűkítve, ha a tárgyévben az üzemi eredmény szempontjából nyereséges többségi külföldi tulajdonú nagyvállalatokat vizsgáljuk meg, akkor megállapítható, hogy mindösszesen 26 ilyen cég volt, és mind az ágazati üzemi eredmény, mind az adózás előtti eredmény több mint egyharmadát (36,8 és 36,0 százalékát) termelték meg. Ha a tárgyévben az üzemi eredmény szempontjából nyereséges többségi belföldi tulajdonú nagyvállalatokat vizsgáljuk meg, akkor megállapítható, hogy csupán 38 ilyen cég volt, és – az üzemi eredmény szempontjából nyereséges többségi külföldi tulajdonú nagyvállalatokhoz hasonlóan – mind az ágazati üzemi eredmény mind az adózás előtti eredmény több mint egyharmadát (34,2 és 35,5 százalékát) állították elő.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások árbevétel-arányos adózott eredménye (ROS) 0,4 százalékponttal 4,9 százalékra emelkedett a tárgyévben, az eszközarányos adózott eredmény (ROA) 1,1 százalékponttal 6,2 százalékra nőtt. Az élelmiszer-feldolgozó ágazat sajáttőkearányos adózott eredménye (ROE) kiemelkedőnek számító 3,3 százalékpontos emelkedéssel 16,8 százalékos értéket ért el 2022-ben, ami az adózott eredmény 46,3 százalékos, valamint a saját tőke ennél alacsonyabb, 17,2 százalékos növekedésének volt köszönhető. A befektetett eszközök jövedelmezősége szintén emelkedett, 2,4 százalékponttal 12,4 százalékos szintre. A bérjöveldelmezőség is kedvezőbbé vált, 13,6 százalékpontos növekedéssel 60,6 százalékot ért el 2022-ben. Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelmezőségének kimagasló emelkedése elsősorban az eredménykategóriák elmúlt éveket messze felülmúló növekedésének volt a következménye (20. ábra).

A jövedelmezőségi mutatók javultak.

20. ábra

FŐBB JÖVEDELMEZŐSÉGI MUTATÓK ALAKULÁSA AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ÁGAZATBAN, 2021–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A közismert Du Pont összefüggés alapján a tárgyévi saját-tőke-arányos jövedelmezőség (ROE) növekményének (+3,3 százalékpont) magyarázó tényezői a ROS növekedése (+0,4 százalékpont), az összes eszköz forgási sebesség (azaz az eszközgazdálkodási hatékonyság) emelkedése (+10,9 százalékpont), valamint az összes eladósodottság növekedése (+1,3 százalékpont). Az ezen tényezőkhöz kapcsolódó részletesebb összefüggéseket és az ágazati fizetőképességi helyzetet a pénzügyi mutatókról szóló fejezet részletesebben is fogja tárgyalni a későbbiekben, a tanulmány egy külön fejezetében.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások bevételei és ráfordításai

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 2022. évi összes bevétele 7072,6 milliárd forintot tett ki, amely 1749,3 milliárd forinttal haladta meg a 2021. évi értéket, így ez kiemelkedően magas, 32,9 százalékos növekedést jelentett. A legnagyobb mértékben az értékesítés nettó árbevétele emelkedett 4957,6 milliárd forintról 6586,9 milliárd forintra, 1629,3 milliárd forintos bővülést realizálva. A növekedés forintban kifejezve nagyobb mértékben származott a belföldi (983,9 milliárd forint), mint az exportértékesítés (645,4 milliárd forint) emelkedéséből. Az ágazati értékesítés szerkezetében így nem történt érdemi változás, az elmúlt években a nettó árbevétel kétharmad része belföldi, egyharmad része exportértékesítésből származott, a tárgyévben a belföldi árbevétel az értékesítés nettó árbevételének 64,0 százalékát tette ki.

Az árbevétel 32,9 százalékos növekedésének oka az árak jelentős és a volumen mérsékeltebb emelkedése volt.

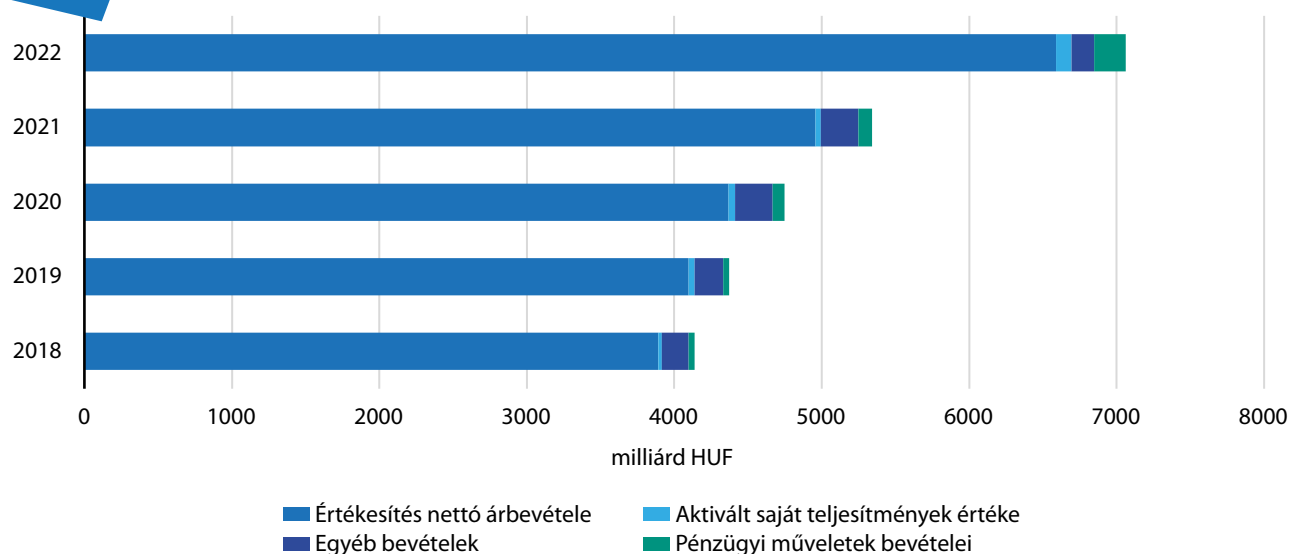
A fogyasztói árak átlagosan 14,5 százalékkal emelkedtek 2022-ben az előző évhez képest, ami az elmúlt 25 év legmagasabb inflációjának számít. A fogyasztói kosáron belül a háztartási energia és az élelmiszerek ára nőtt leginkább. Az energiahordozók importja az előző évi 2,6-szeresére drágult, és beépült számos termék és szolgáltatás árába. Az élelmiszerek fogyasztói ára átlagosan 26,0 százalékkal emelkedett a tárgyévben. Ez a főcsoport járult hozzá a leginkább (7,0 százalékponttal) a gyorsuló inflációhoz. Az élelmiszerek árváltozási dinamikája

Az élelmiszerek fogyasztói ára átlagosan 26,0 százalékkal emelkedett a tárgyévben.

az év folyamán folyamatosan nőtt, és decemberben már megközelítette a 45,0 százalékot. A gyorsuló inflációban számottevő szerepe volt a mezőgazdasági és az ipari termelői árak emelkedésének, előbbi 49,7, utóbbi 33,7 százalékkal növekedett (KSH, 2023h). Ugyanakkor az élelmiszer-feldolgozó ágazat termelésének volumene 2022-ben az előző évhez képest 6,6 százalékkal nőtt. Ezen belül a belföldi eladások volumene az év egészét tekintve kismértékben, 1,2 százalékkal emelkedett, de a II. félévben (az élelmiszerárak ugrásszerű növekedésével párhuzamosan) már csökkent. Az export jóval nagyobb mértékben, 11,0 százalékkal bővült, növekedése – lassuló ütemben ugyan, de – a II. félévben is kitartott. Az értékesítés nettó árbevételének változása tehát az árak és a volumen növekedésének együttes következménye volt 2022-ben (KSH, 2023h).

A belföldi értékesítés a tárgyévben 30,4 százalékkal, az exportértékesítés pedig 37,5 százalékkal nőtt. Az összes bevételen belül jóval kisebb részt képviseltek az egyéb bevételek és az aktivált saját teljesítmények, továbbá a pénzügyi műveletek bevételei. Az egyéb bevételek 75,4 milliárd forinttal mérséklődtek, így 2022-re értékük 153,0 milliárd forintra csökkent, ami 33,0 százalékos visszaesést jelentett. Az aktivált saját teljesítmények értéke viszont több mint háromszorosára, 109,0 milliárd forintra nőtt a tárgyévben. A pénzügyi műveletek bevételei 129,2 százalékkal, 120,5 milliárd forinttal emelkedtek, és így 2022-re 213,7 milliárd forintot értek el (21. ábra).

21. ábra AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK BEVÉTELEI, 2018–2022

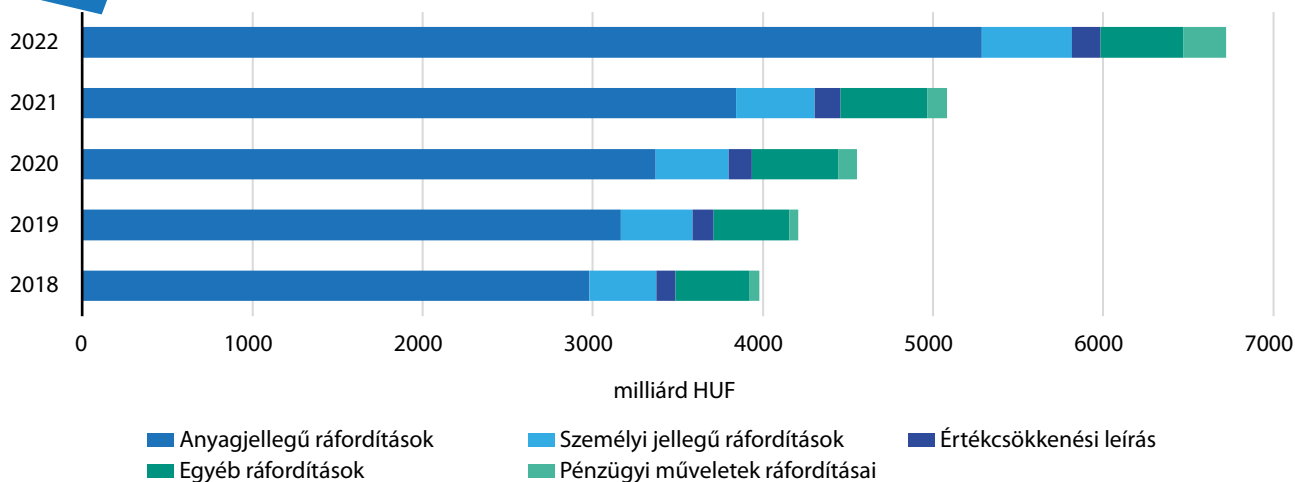
Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 2022. évi összes ráfordítása 6721,5 milliárd forint volt, ami 1639,9 milliárd forinttal haladta meg a 2021. évi értéket, így ez 32,3 százalékos növekedést jelentett (22. ábra). A növekedés (az egyéb ráfordításokon kívül) minden ráfordításcsoport esetében megfigyelhettük. Jelentős emelkedés történt az anyagjellegű ráfordításokban (1446,7 milliárd forint) és a pénzügyi műveletek ráfordításaiban (134,0 milliárd forint), míg a személyi jellegű ráfordításokban kisebb (63,0 milliárd forint) növekedés keletkezett. Az anyagjellegű ráfordítások növekedésének meghatározó részét (79,2 százalékát) az anyagköltségek 1145,6 milliárd forintos (43,0 százalékos) emelkedése okozta, miközben az eladott áruk beszerzési értéke ennél jóval kisebb értékben, 165,6 milliárd forinttal nőtt a bázisévhez képest. A személyi jellegű ráfordítások növekedésén belül a bérköltségek emelkedése képviselte a növekedés legjelentősebb részét, 94,4 százalékát. A bérköltségek átlagosan 16,2 százalékkal emelkedtek az ágazatban 2022-ben. A pénzügyi műveletek ráfordításainak

A ráfordítások közül az anyagjellegűek emelkedtek a legnagyobb mértékben, 37,7 százalékkal.

növekedési tényezői közül a fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások emelkedése a teljes növekedés kisebb részét, 19,0 százalékát tette ki, vagyis a változás nagyobb részben a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításainak bővülése miatt következett be (9. melléklet).

22. ábra AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK RÁFORDÍTÁSAI, 2018–2022

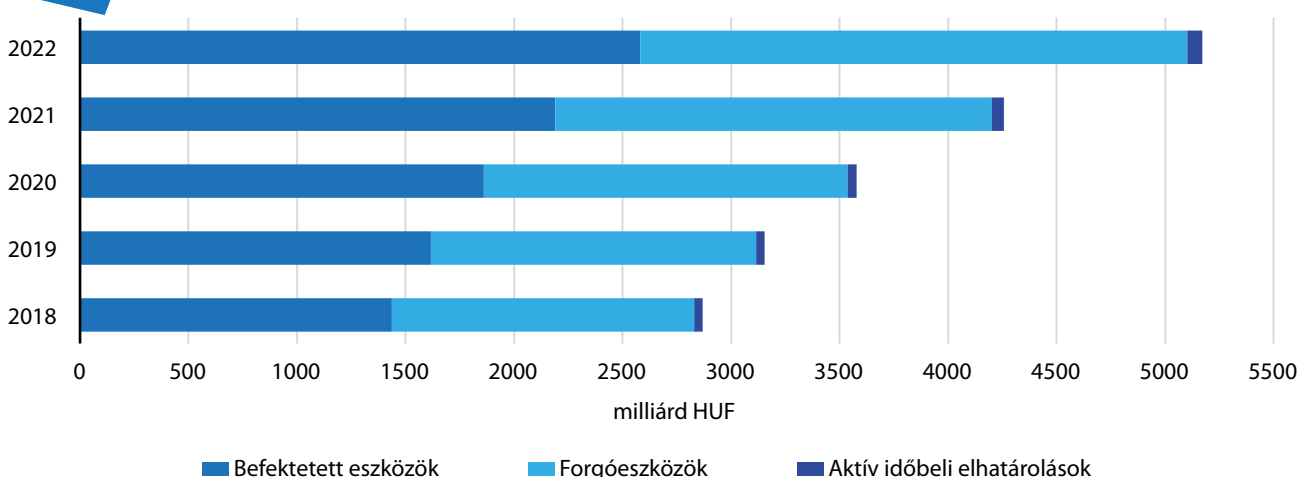

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközei és forrásai

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások eszközállománya 4257,2 milliárd forintról 5170,5 milliárd forintra nőtt 2022-ben, amely 21,5 százalékos bővülést jelentett a bázisívi értékhez képest. A kiemelkedő mértékű, 913,3 milliárd forintos növekedés eszközoldalon kissé nagyobb mértékben származott a forgóeszközök bővüléséből (55,7 százalék, 508,8 milliárd forint), mint a befektetett eszközök növekedéséből (42,8 százalék, 390,5 milliárd forint). Az aktív időbeli elhatárolások változása mérsékelt volt, mindössze 14,0 milliárd forintot emelkedett (23. ábra).

23. ábra AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK ESZKÖZEI, 2018–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A befektetett eszközök bázisévhez viszonyított 17,8 százalékos növekedését legnagyobb részben (77,9 százalékból) a tárgyi-eszközállomány emelkedése magyarázta. A tárgyi eszközök értéke 15,6 százalékkal, 304,3 milliárd forinttal nőtt. A forgóeszköz-állomány 2021-hez képest 25,3 százalékkal bővült, és ezt a növekedést – összhangban a bevételek növekedésével – szinte fele-fele arányban a készlet- és követelésállomány (51,4 százalék, 261,3 milliárd forint és 50,8 százalék, 258,3 milliárd forint) emelkedése magyarázta. A pénzeszközök 2022-ben 21,9 milliárd forinttal csökkentek. Az értékpapír-állomány alig változott, csekély mértékben, 11,1 milliárd forinttal gyarapodott (10. melléklet).

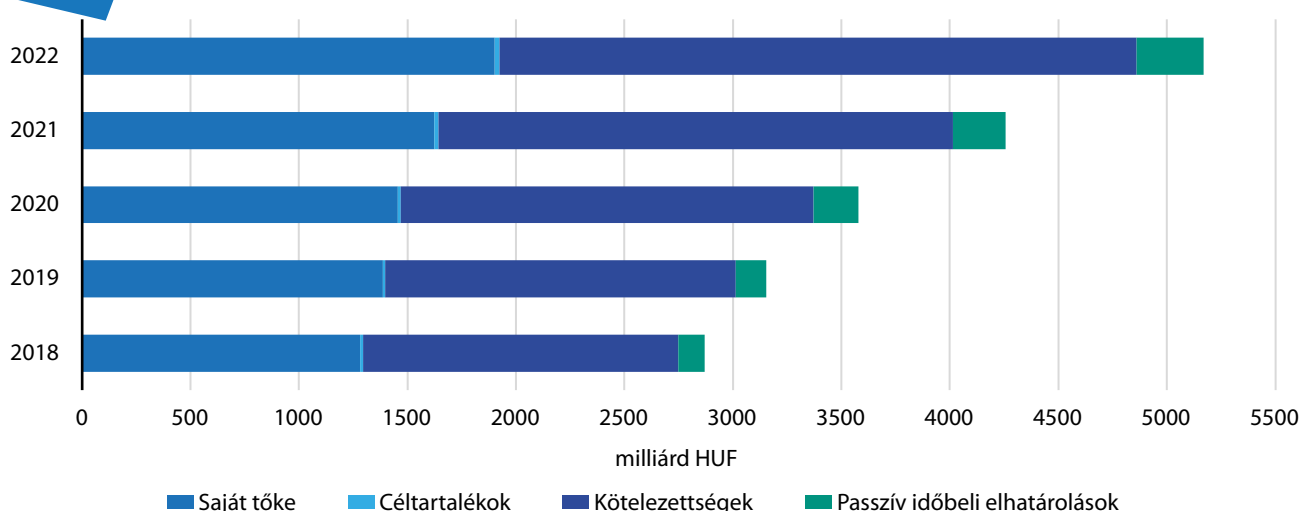
Az eszközállomány 21,5 százalékkal nőtt, belső szerkezete nem változott.

A kötelezettségek és ezen belül is a rövid lejáratú kötelezettségek értéke jelentősen emelkedett.

A források 913,3 milliárd forintos növekedését az iparági jellegzetességnek köszönhetően legnagyobb részben (61,9 százalékból) a kötelezettségek kiugróan magas 565,6 milliárd forintos emelkedése okozta. A kötelezettségek tavalyi évhez viszonyított jelentős mértékű, 23,8 százalékos növekedését elsősorban a rövid lejáratú kötelezettségek 31,7 százalékos (447,8 milliárd forintos) emelkedése okozta. A hosszú lejáratú kötelezettségek 10,3 százalékkal, értékben 92,1 milliárd forinttal nőttek. Az összes forrás változás kisebb részben (30,6 százalék) tulajdonítható a saját tőke bővülésének, amely 279,2 milliárd forinttal lett több, még kisebb részben (7,2 százalék) pedig a passzív időbeli elhatárolások 65,9 milliárd forintos növekedésének (24. ábra).

24. ábra AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FORRÁSAI, 2018–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A saját tőke 2022-ben 17,2 százalékkal, 279,2 milliárd forinttal bővült. A saját tőke elemei közül a legnagyobb mértékben (101,2 milliárd forinttal) az adózott eredmény növekedett, és ezzel 46,3 százalékos bővülést produkált. Az eredménytartalék 73,4 milliárd forinttal haladta meg az előző évit, az egyéb tartalékok 68,4 milliárd forinttal emelkedtek. A tőketartalék 20,2 milliárd forinttal, a jegyzett tőke pedig 15,6 milliárd forinttal növekedett.

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások pénzügyi mutatói

Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások jövedelmezősége a korábbiakban már szóba került. Érdekes azonban rövid ismétlésként összefoglalni, hogy a jövedelmezőségi csúcsmutató, a tulajdonosok hozama, azaz az ágazati sajáttőke-arányos adózott eredmény (ROE) kimagaslónak számító 3,3 százalékpontos emelkedéssel 16,8 százalékos értéket ért el 2022-

ben. A ROE mutató – Du Pont összefüggés szerinti – mindkét részösszetevője, az árbevétel-arányos adózott eredmény (ROS) és az eszközarányos adózott eredmény (ROA) is növekedett, előbbi 0,4 százalékponttal 4,9 százalékra emelkedett a tárgyévben, utóbbi 1,1 százalékponttal 6,2 százalékra nőtt. Az eszközök forgási sebessége, azaz az eszközfelhasználási hatékonyság szintén javult, 10,9 százalékponttal 127,4 százalékos értéket ért el 2022-ben. Ugyanakkor a magas ROE-értéknek az egyik kedvezőtlen összetevőjét is fontos kiemelni. Az élelmiszerfeldolgozó társas vállalkozások összes eladósodottsági szintje évek óta nő, és ez a tendencia sajnos 2022-ben sem változott, 1,3 százalékponttal 63,2 százalékra emelkedett az ágazati összes eladósodottság ((összes eszköz–saját tőke) / összes eszköz) szintje.

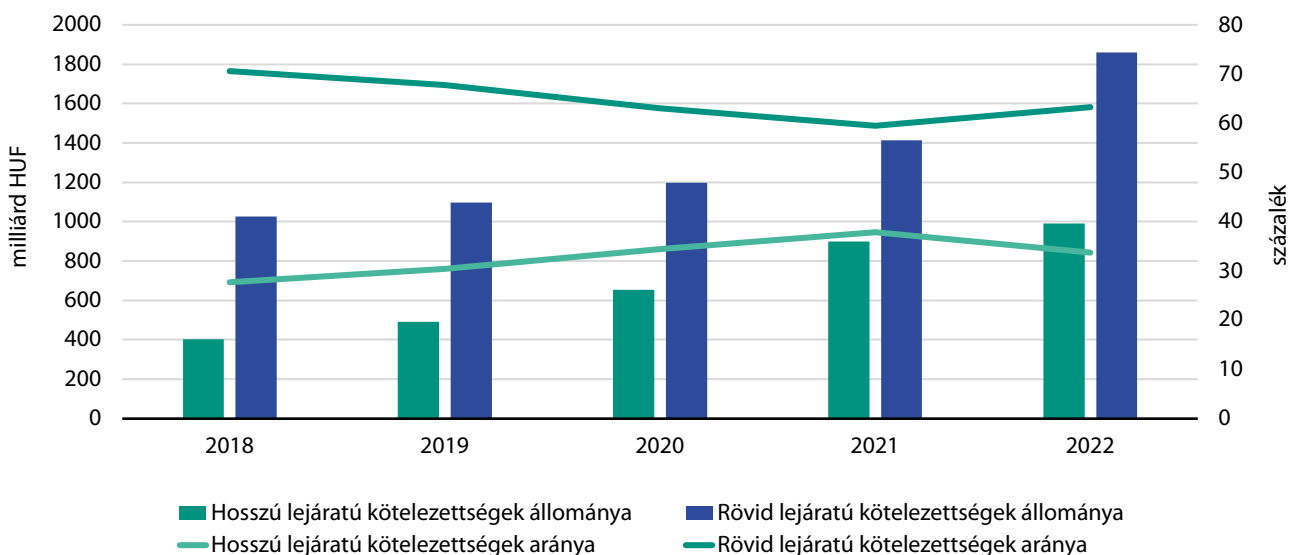
Az ágazati összes eladósodottság tendencia jellegű, folyamatos emelkedése természetes módon irányítja rá a figyelmet az ágazat fizetőképességére. A hosszú távú fizetőképességet (vagy másnéven tőkeáttételt) jellemző pénzügyi mutatókat tekintve megállapítható, hogy az élelmiszerfeldolgozó társas vállalkozások eladósodottsági foka (azaz kötelezettségek az eszközállomány százalékában) 2021-ben még 55,7 százalék volt, 2022-ben 1,1 százalékpontos emelkedés révén ez az érték 56,8 százalékra nőtt. További kedvezőtlen irányú folyamat a finanszírozási kockázat 1,3 százalékpontos növekedése, mely ezáltal 60,7 százalékos szintet ért el 2022-ben (11. melléklet). Mindezek háttérben az áll, hogy a tárgyévben a kötelezettségek növekedésének üteme (+23,8 százalék) meghaladta az eszköz- és forrásállomány bővülését (+21,5 százalék). Az előző évektől eltérően, 2022-ben nem a hosszú lejáratú kötelezettségek gyarapodtak leginkább, hanem a rövid lejáratú kötelezettségek emelkedése (25. ábra) volt meghatározó (+447,8 milliárd forint, 31,7 százalék). A rövid lejáratú kötelezettségeken belül a szállítói kötelezettségek 140,2 milliárd forinttal (+28,5 százalék), a tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek 102,8 milliárd forinttal (+133,4 százalék), az egyéb kapott hitelek és kölcsönök összege 104,1 milliárd forinttal (+46,8 százalék) növekedtek.

A hosszú távú fizetőképességi mutatók kedvezőtlenebbé váltak.

25. ábra

AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK KÖTELEZETTSÉGEINEK VÁLTOZÁSA LEJÁRATI IDŐ SZERINT, 2018–2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A rövid lejáratú kötelezettségek kiemelkedő mértékű és ütemű növekedése a rövid távú fizetőképesség alakulásának részletes vizsgálatára hívja fel a figyelmet. A rövid távú fizetőképesség alakulását illetően a statikus mérleg alapú likviditási mutatók mindegyike jelentősen csökkent a tárgyévben: az általános likviditási mutató 142,5 százalékról 135,5 százalékra esett (–6,9 százalékpont), a likviditási gyorsráta értéke 91,0 százalékról 82,4 százalékra mérséklődött (–8,6 százalékpont).

A rövid távú fizetőképesség is romlott.

pont), míg a pénzhányad értéke 23,6 százalékról 17,4 százalékra csökkent (–6,3 százalékpont). A hitelfedezettségi mutató 67,3 százalékról 65,0 százalékra változott (–2,3 százalékpont). A rövid távú fizetőképességet dinamikusan (intervallum szemléletben) kifejező működési cash flow / rövid lejáratú kötelezettségek mutató – az ágazati működési cash flow legegyszerűbb (adózott eredmény + értékcsökkenés számítással történő) becslésével – szintén kedvezőtlen, de az előző mutatókhoz képest stabil szintet jelzett a bázis- és tárgyév viszonylatában (26,0 és 26,2 százalék).

További elemzésekkel az is kimutatható, hogy a beszerzés, termelés és értékesítés alapvető, éven belüli logisztikai folyamatainak összesített időszükséglete ágazati szinten sajnos szintén romlott. A készletezési időszak növekedett (melynek oka a készleteknek [+35,9 százalék] a nettó árbevétel emelkedését [+32,9 százalék] meghaladó ütemű bővülése), és a kintlévőségek időtartama bár csak kismértékben csökkent (hiszen a vevőkövetelések csupán 31,1 százalékkal emelkedtek), azonban ezzel egyidőben ágazati szinten a szállítói tartozások időtartama is mérséklődött. Ennek következtében a pénzciklus (a készletezési időszak + a kintlévőségek időtartama – a szállítói tartozások időtartama) hossza – melyet saját vagy idegen forrásból finanszírozni szükséges – a 2021-es 40,3 naphoz képest jelentősen megnőtt, 2022-ben 44,2 nap volt.

A rövid távú statikus és dinamikus fizetőképesség alacsony értékei és kedvezőtlen alakulása, a logisztikai folyamatok bizonytalansága, az ágazati eladósodottság évek óta történő folyamatos növekedése, emellett a tőkeerősség és a befektetett eszközök fedezettségének több éve tapasztalható kedvezőtlen változása (előbbi 38,1 százalékról 36,8 százalékra, utóbbi 74,1 százalékról 73,7 százalékra mérséklődött a bázisév és tárgyév viszonylatában) továbbra is hangsúlyossá teszi az élelmiszer-feldolgozókat egyébként ágazati sajátosságának tekinthető rövid távú, viszonylag magas és sajnos évről évre növekvő kockázati kitétséget és annak lehetséges kezelési módjait (11. melléklet).

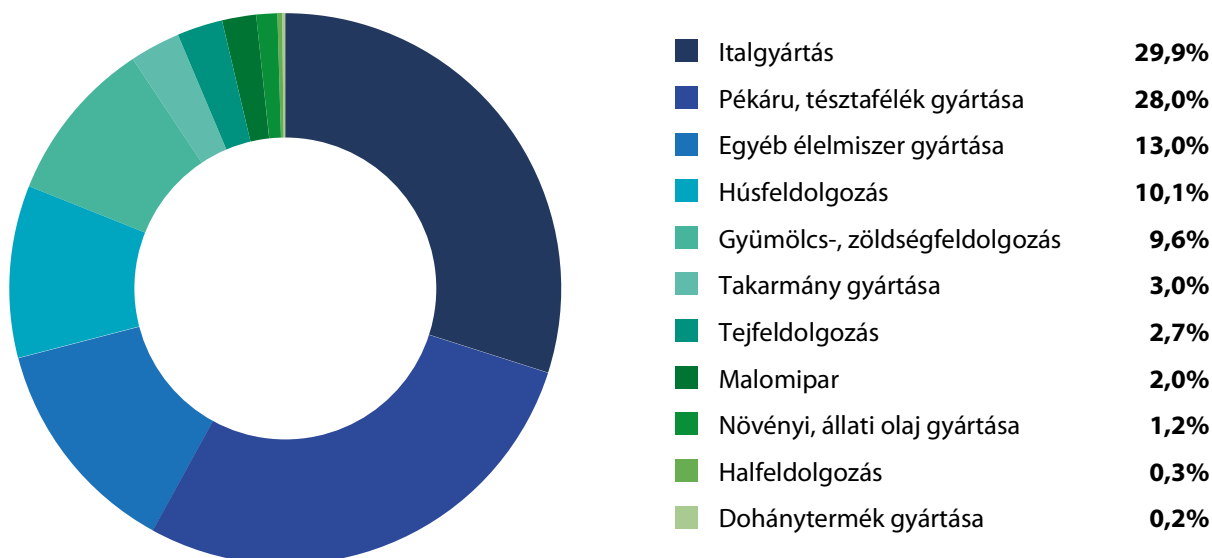
Az élelmiszer-feldolgozó társas vállalkozások szakágazat, gazdálkodási forma, méretkategória szerint

Az élelmiszer-feldolgozó alágazatok közül a legnagyobb vállalkozásszámmal az italgéártással, valamint a pékáru és tésztafélék gyártásával foglalkozó vállalkozások rendelkeztek. A két alágazatban együttesen 2270 vállalkozást tevékenykedett a tárgyévben, és 58,0 százalékos részarányt képviseltek az élelmiszer-feldolgozásokon belül (3916 vállalkozás) (26. ábra). Ezt követte az egyéb élelmiszerek gyártása 13,0 százalékos, a húsfeldolgozás 10,1 százalékos, majd a gyümölcs- és zöldségfeldolgozás 9,6 százalékos részesedéssel. A tárgyévben 3,0 százalékos részarányt tudhatott magáénak a takarmány gyártása alágazat, és 2,7 százalékos részarányt képviselt a tejfeldolgozás. A bázisévhez hasonlóan ennél kisebb súllyal bírt a malomipar (2,0 százalék), a növényi, állati olaj gyártása (1,2 százalék), a halfeldolgozás (0,3 százalék) és a dohánytermék gyártása (0,2 százalék) alágazat. A vállalkozások számát tekintve – a növényi, állati olaj gyártása és a dohánytermék gyártása alágazatok kivételével – minden alágazatban csökkenés volt megfigyelhető az előző évhez képest. Összesen 235 vállalattal kevesebb folytatott gazdasági tevékenységet az ágazatban 2022-ben mint 2021-ben, és ezen belül az italgéártás, valamint a pékáru, tésztafélék gyártása alágazatban volt a legmagasabb a csökkenés értéke (59 és 55 vállalat). Ez a két alágazat a teljes vállalatszám változását tekintve arányaiban is a legnagyobb részeket (25,1 és 23,4 százalékot) képviselte. Jelentős visszaesés volt még tapasztalható az egyéb élelmiszer gyártása (–17,9 százalék), a gyümölcs-

A legnagyobb vállalkozásszámmal továbbra is az italgéártás alágazat rendelkezett.

26. ábra

AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ALÁGAZATOKBAN TEVÉKENYKEDŐ VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁNAK MEGOSZLÁSA 2022-BEN

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

zöldségfeldolgozás (-14,9 százalék), valamint a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása (-10,2 százalék) alágazatban is.

Az értékesítés nettó árbevétele – a halfeldolgozás, -tartósítás kivételével – valamennyi alágazatban és szakágazatban emelkedett 2022-ben. Az összesen 6586,9 milliárd forintos árbevétel legnagyobb részét (21,7 százalékát, 1431,6 milliárd forintot) 2022-ben is a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat vállalkozásai érték el. Az árbevételből második helyen az egyéb élelmiszer gyártása, valamint az ital gyártása alágazat részesedett (mindkettő 12,9 százalékkal, előbbi 852,3 milliárd, utóbbi 847,2 milliárd forinttal), s ezt követte a növényi, állati olaj gyártása alágazat (10,5 százalékkal, 688,6 milliárd forinttal).

A legnagyobb árbevétel szintet továbbra is a húsfeldolgozás alágazat biztosította.

Az élelmiszer-feldolgozás árbevétel-emelkedése 1629,3 milliárd forint volt 2022-ben. Ezen belül a legjelentősebb árbevétel-növekedést az alágazatok körében a húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat vállalatai érték el, ami 338,6 milliárd forintot tett ki a tárgyévben. (Az alágazaton belül a húsfeldolgozás, -tartósítás, valamint a baromfihús feldolgozása, tartósítása szakágazatban volt a legmagasabb a növekedés, mindkét esetben 141,8 milliárd forint.) Alágazat szinten a második legmagasabb árbevétel bővülést a növényi, állati olaj gyártása alágazat érte el 206,3 milliárd forintos emelkedéssel. További jelentősnek tekinthető árbevétel-növekedést realizáltak még az egyéb élelmiszer gyártása (205,0 milliárd forint), a malomipari termék, keményítő gyártása (183,1 milliárd forint), az ital gyártása (174,2 milliárd forint), a tejfeldolgozás (156,9 milliárd forint), valamint a pékáru, tésztafélék gyártása (143,2 milliárd forint) és a takarmány gyártása (124,4 milliárd forint) alágazatok (12. melléklet).

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 341,1 milliárd forintos nyereségének legnagyobb hányadát, 20,2 százalékot (68,8 milliárd forintot) a húsfeldolgozás alágazat vállalatai produkálták. Ezt követte a növényi, állati olaj gyártása 18,1 százalékos részaránnyal (61,9 milliárd forinttal), továbbá jelentős hozzájárulást biztosítottak még az eredményhez az egyéb élelmiszer gyártása és az ital gyártása alágazatok vállalatai, előbbi 10,7 százalékos (36,6 milliárd forinttal), utóbbi 10,6 százalékos hányaddal (36,2 milliárd forinttal). A felsoroltakon kívül a malomipari termék,

A legnagyobb adózás előtti eredményt ebben az évben is a húsfeldolgozás alágazat érte el, megelőzve ezzel a növényi, állati olaj gyártása alágazatot.

keményítő gyártása, valamint a pékáru, tésztafélék gyártása alágazatok nyeresége volt még jelentős (mindkettő 8,0 százaléknak megfelelően). A nyereség ágazati szinten 109,3 milliárd forinttal nőtt, amelynek legnagyobb részét, 38,0 százalékát (41,5 milliárd forintot) a növényi, állati olaj gyártása alágazat termelte ki. Az eredmény viszonylag nagymértékben növekedett még a malomipari termék-, keményítőgyártásban és a takarmánygyártásban (19,2 és 17,8 milliárd forinttal). Ugyanakkor kisebb eredménycsökkenést realizáltak az ital gyártása (-1,8 milliárd forint), az egyéb élelmiszer gyártása (-1,0 milliárd forint), valamint a halfeldolgozás és -tartósítás (-0,2 milliárd forint) alágazatok.

Az élelmiszer-feldolgozás saját tőkéjét jellemző változáshoz (279,2 milliárd forintos gyarapodás) igazodva minden alágazat jelentősen növelte sajáttőke-állományát. Kiemelkedő mértékben, 83,1 százalékkal (48,9 milliárd forinttal) nőtt a növényi, állati olaj gyártása alágazat saját tőkéje, melynek több mint fele egyetlen nagyvállalathoz tartozott. Szintén jelentős arányban, 28,9 százalékkal emelkedett a dohánytermék gyártása alágazat sajáttőke-állománya, ami 17,8 milliárd forintos növekményt jelentett. A takarmány gyártása területen 24,8 százalékkal, értékben 24,5 milliárd forinttal bővült ugyanezen forrás. A húsfeldolgozás alágazat saját tőkéje 20,2 százalékkal (66,5 milliárd forinttal) emelkedett, ezen belül is a baromfi hús feldolgozása, tartósítása szakágazat emelkedett ki, 39,1 milliárd forintos sajáttőke-növekménnyel. A malomipari termék, keményítő gyártása alágazatot 18,8 százalékos (20,0 milliárd forintos) emelkedés jellemezte, a pékáru, tésztafélék gyártása terület vállalatai pedig 15,7 százalékkal (21,3 milliárd forinttal) növelték sajáttőke-állományukat. A gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, valamint az egyéb élelmiszer gyártása alágazatokban 9,4 és 8,8 százalékos volt a bővülés üteme, előbbi 14,7 milliárd forinttal, utóbbi 19,3 milliárd forinttal növelte a tulajdonosi tőke értékét (12. melléklet).

A jövedelmezőséget tekintve megállapítható, hogy a tárgyévben a sajáttőke-arányos nyereség (ROE) tekintetében a legmagasabb értékkel – mely messze meghaladta az ágazati átlag 17,9 százalékos értékét – a növényi, állati olaj gyártása alágazat rendelkezett (57,4 százalék). Ezt követte a dohánytermék gyártása (28,8 százalék), és kiemelkedő ROE-értéket produkáltak még a malomipari termék, keményítő gyártása (21,6 százalék), a takarmány gyártása (20,6 százalék), valamint a húsfeldolgozás és pékáru, tésztafélék gyártása alágazat cégei (17,4 és 17,3 százalék). A legmagasabb árbevétel-arányos jövedelmezőséggel (ROS) – mely ugyancsak messze meghaladta az ágazati átlag 4,9 százalékos értékét – szintén a növényi, állati olaj gyártása alágazat rendelkezett (8,7 százalék). Ezt követte szintén a dohánytermék gyártása (7,3 százalék), és kiemelkedő ROS-értéket produkált még a pékáru, tésztafélék gyártása alágazat (5,4 százalék). A többi alágazat árbevétel-arányos jövedelmezősége nem érte el az ágazati átlagot 2022-ben (27. ábra).

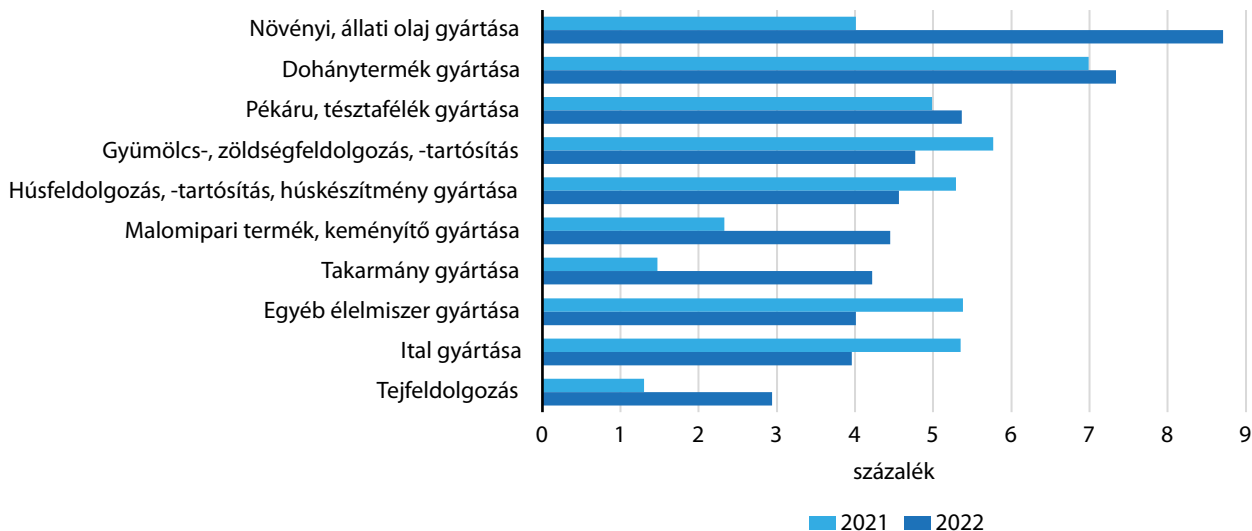
A legmagasabb sajáttőke- és árbevétel-arányos nyereséget a növényi, állati olaj gyártása alágazat érte el.

A kötelezettségek szinte valamennyi alágazatban meghaladták az egy évvel korábbit, kivéve a halfeldolgozás, -tartósítás és a dohánytermék gyártása alágazatokat. A növekedés mértéke ágazati szinten összesen 565,6 milliárd forint volt, ami 23,8 százalékos emelkedést jelentett. A legjelentősebb kötelezettségnövekedés az egyéb élelmiszer gyártása terület vállalatainál történt 114,2 milliárd forintos értékben (30,7 százalék). Ezt követte a takarmány gyártása alágazat kötelezettségeinek növekedése 102,9 milliárd forintos értékben (44,7 százalék). A növényi, állati olaj gyártása alágazat 80,8 milliárd forinttal (34,3 százalék), a húsfeldolgozás alágazat 79,1 milliárd forinttal (20,0 százalék) növelte kötelezettség-állományát. Ugyancsak jelentős emelkedés volt tapasztalható a gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, valamint az ital gyártása területeken, előbbi 46,5 milliárd forinttal (31,1 százalék), utóbbi 45,4 milliárd forinttal (11,0 százalék) növelte tartozását. Az élelmiszer-feldolgozás finanszírozási kockázatát kiszámítva láthatóvá válik, hogy az alágazatokban stagnált vagy tovább növekedett a pénzügyi kockázat (kivéve a növényi, állati olaj gyártása, a malomipar, keményítő gyártása és a dohánytermék gyártása területeket, valamint a speciális helyzetű halfeldolgozás alágazatot, mely utóbbit egyedi jellegzetességei miatt az ábrán sem szerepeltettük), így nemcsak ágazati, de alágazati szinten is kimutatható az egyre magasabb kockázatvállalás a finanszírozásban (28. ábra).

A kötelezettségek szinte minden alágazatban meghaladták az egy évvel korábbi értéket.

27. ábra

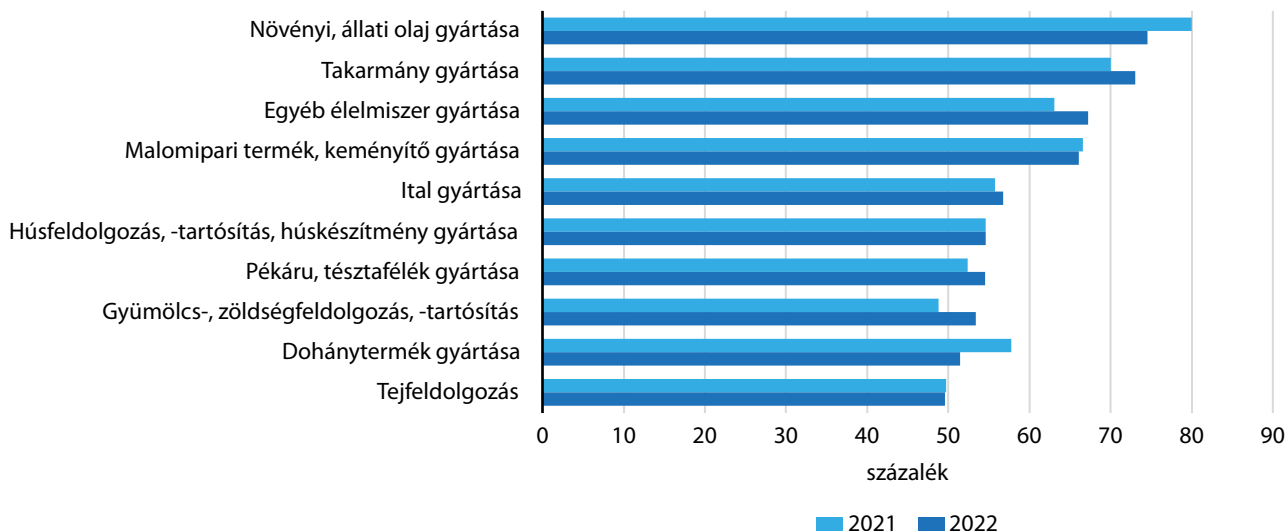
ÁRBEVÉTEL-ARÁNYOS ADÓZOTT EREDMÉNY (ROS) ALAKULÁSA A FŐBB ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ALÁGAZATOKBAN, 2021-2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

28. ábra

FINANSZÍROZÁSI KOCKÁZAT ALAKULÁSA AZ ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ ALÁGAZATOKBAN, 2021-2022

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások 60,9 százaléka működött nyereségesen 2022-ben, amely arány 1,0 százalékponttal haladta meg az egy évvel korábbi (59,9 százalék). A veszteséges vállalkozások aránya 2022-ben 36,0 százalék, míg 2021-ben 36,5 százalék volt. A nyereségesen működő vállalatok állították elő a teljes ágazat nettó árbevételének 92,5 százalékát (2021-ben pedig a 86,5 százalékát), miközben ez a vállalatcsoport rendelkezett az ágazati sajáttőke-állomány több mint 90,0 százalékaival mindkét évben. A nyereségesen működő

A nyereséges vállalatok biztosították az ágazati árbevétel több mint 90,0 százalékát.

Az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások zöme 10 fő alatti létszámmal működött.

vállalkozások 111,6 milliárd forinttal nagyobb adózás előtti eredményt produkáltak, mint 2021-ben, továbbá ROE-mutatójuk jelentősen javult: 19,2 százalékról 22,3 százalékra emelkedett (13. melléklet).

Az élelmiszer-feldolgozó tevékenységet végző társas vállalkozások közel egynegyede (22,9 százalék) nem alkalmazott a tárgyévben munkavállalót. Ezek a társaságok minimális árbevétel és sajáttőke-értékkel rendelkeztek, valamint szintén minimális (0,3 milliárd forint) adózás előtti nyereséget realizáltak. A vállalkozások 18,8 százaléka 1 főt foglalkoztatott, azok teljesítménye az árbevételt, a saját tőkét és az adózás előtti eredményt alig befolyásolta. A legtöbb vállalat 2–9 fő alkalmazotti létszámmal működött (1330 társaság, az összes vállalkozás 34,0 százaléka), de azoknak az árbevételre, a sajáttőke-állományra és az adózás előtti nyereség értékére gyakorolt hatásuk szintén elenyészőnek bizonyult. A 10 és 49 fő közötti létszámmal az ágazat társaságainak 15,9 százaléka (623 vállalat) rendelkezett a tárgyévben. Az eddigi létszámkategóriákhoz hasonlóan szerepük a foglalkoztatásban tekinthető jelentősnek, kevésbé az árbevétel és az eredmény generálásában. Az 50–249 főt foglalkoztató vállalkozások az ágazat társaságainak csak 6,8 százalékát tették ki (267 vállalat), viszont az összes árbevételnek a 29,2 százalékát, a saját tőkének a 31,5 százalékát, az adózás előtti eredménynek pedig a 26,9 százalékát képviselték, hasonlóan a bázisévi adatokhoz. A 250 vagy annál több főt foglalkoztató nagyvállalatok aránya mindössze 1,5 százalékot jelentett (60 társaság), azonban az árbevételnek az 58,8 százalékát, a saját tőkének a 46,7 százalékát, az adózás előtti eredménynek pedig az 56,6 százalékát biztosították, azaz mindhárom területen igen jelentős részarányt képviseltek csakúgy, mint a bázisévben. A külföldi tulajdon részaránya a jegyzett tőkén belül az alkalmazotti létszám emelkedésével együtt folyamatosan nőtt a 2 főt elérő vagy afeletti vállalati kategóriáknál. A 2–9 fő alkalmazottat foglalkoztató üzemeket tekintve, a külföldi tulajdonosi részarány alacsonyabb (11,8 százalék) volt, mint a belföldi magántulajdoné (58,6 százalék). A 10–49 fős csoport esetében azonban az arány már megfordult a külföldi tulajdon javára (28,4 és 25,6 százalék), és ez a jellegzetesség tovább erősödött az 50–249 fős kategóriában (49,3 százalék külföldi, 18,1 százalék belföldi tulajdon), továbbá a 250 fő feletti csoportot tekintve egyértelműen a külföldi tulajdon szerepe volt meghatározó (58,5 és 4,4 százalék).

A gazdálkodási formát illetően hasonló összefüggéseket lehetett feltárni (29. ábra). Továbbra is kft. formában működött az élelmiszer-feldolgozó társaságok legnagyobb hányada (83,6 százaléka, 3272 társaság). Ezek a vállalatok biztosították 2022-ben az ágazati árbevétel 71,7 százalékát, az ágazati saját tőke 70,8 százalékát és az ágazati adózás előtti nyereség 67,3 százalékát, így pénzügyi szempontból a legmeghatározóbb vállalati körnek tekinthetők. Mellettük jelentős árbevételt értek el a részvénytársaságok is (133 vállalat, az üzemek 3,4 százaléka, az ágazati árbevétel 27,8 százaléka). A bt. formában működő társaságok (356 vállalat, az üzemek 9,1 százaléka) jóval kisebb részesedést jelentettek: mindhárom területen 1,0 százalék alatti értékeket képviseltek az ágazati aggregált értékekhez képest. A jegyzett tőkén belüli külföldi tulajdon részaránya a kft.-k és az rt.-k esetében volt meghatározó (51,7 és 39,7 százalék).

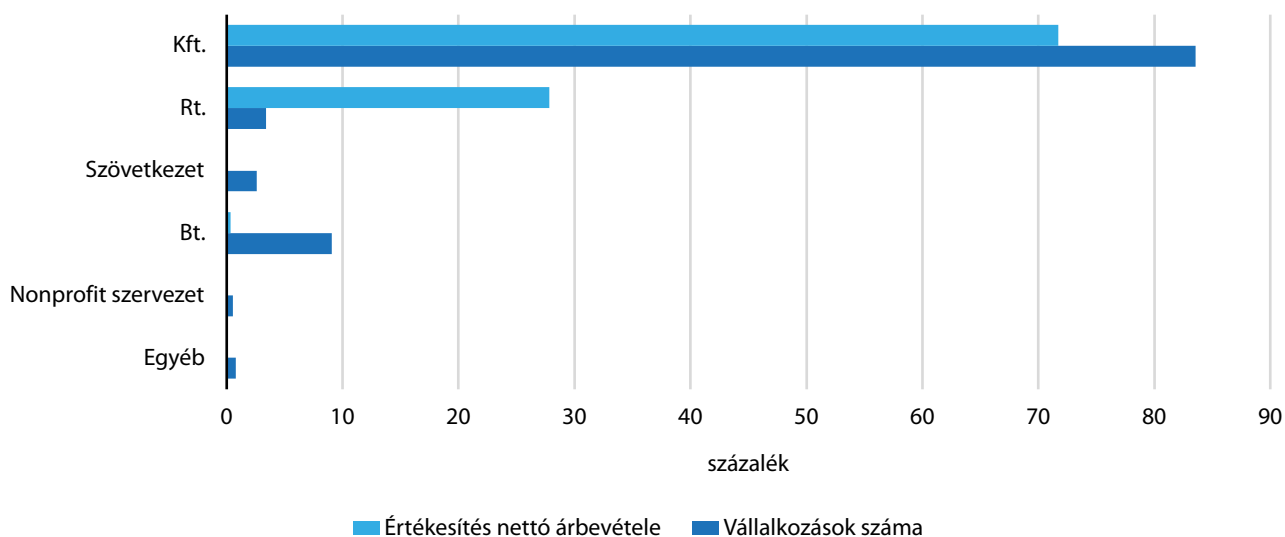
A legjelentősebb gazdálkodási forma továbbra is a korlátozott felelősségű társaság volt.

Bár az élelmiszer-feldolgozó társaságok legnagyobb részét az ágazati jellegzetességnek megfelelően a mikrovállalkozások alkották 2022-ben is (74,8 százalék, 2929 vállalat), mégis az árbevételre, saját tőkére és adózás előtti eredményre gyakorolt hatásuk a fentiekhez hasonlóan nem volt jelentős. Lényegesen fontosabb volt a kis-, közép- és nagyvállalatok szerepe az árbevétel, a saját tőke és a nyereség alakításában (30. ábra). A 620 kisvállalat (15,8 százalék) biztosította az árbevétel 6,7 százalékát, a saját tőke 13,1 százalékát és az adózás előtti nyereség 7,8 százalékát. A 268 középvállalat (6,8 százalék) termelte meg az árbevétel 24,3 százalékát, a saját tőke 28,4 százalékát, az adózás előtti eredmény 22,2 százalékát. A 70 nagyvállalat (1,8 százalék) állította elő az ágazati árbevétel 66,5 százalékát, a saját tőke 52,6 százalékát, az adózás előtti nyereség 66,9 százalékát. A külföldi tulajdon részaránya a középvállalkozásoknál és a nagyvállalatoknál volt jelentős, 50,8 százalék és 59,0 százalék a jegyzett tőkén belül (13. melléklet).

A közép- és nagyvállalatok határozták meg az ágazati teljesítményt.

29. ábra

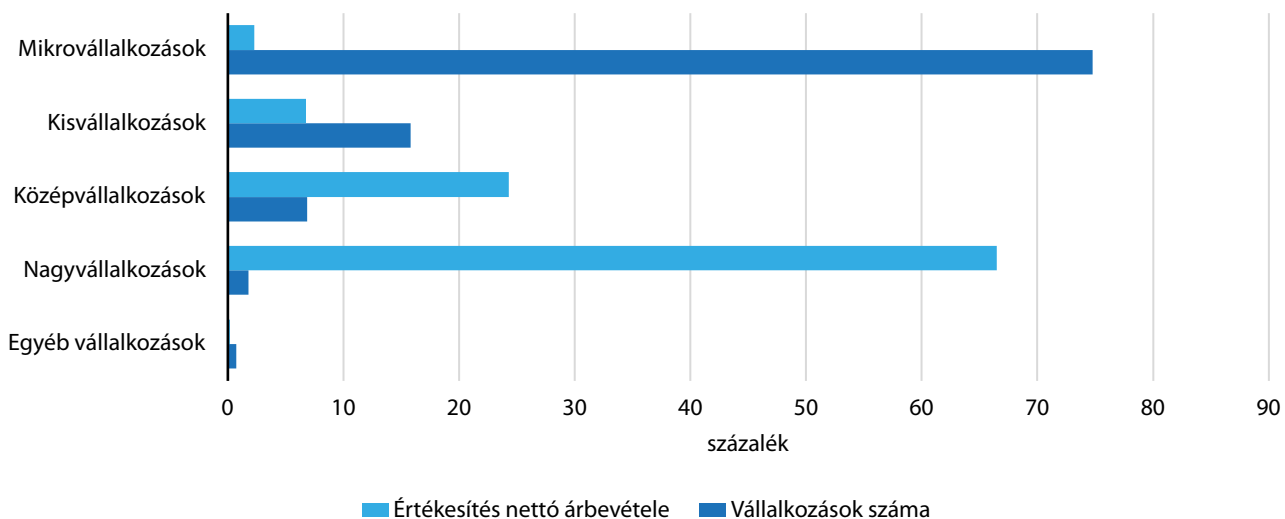
AZ EGYES GAZDÁLKODÁSI FORMÁK RÉSZARÁNYA A VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS AZ ÁRBEVÉTEL ALAPJÁN 2022-BEN

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

30. ábra

AZ EGYES MÉRETKATEGÓRIÁK RÉSZARÁNYA A VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA ÉS AZ ÁRBEVÉTEL ALAPJÁN 2022-BEN

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MELLÉKLETEK

1. melléklet:	Módszertani megjegyzések a NAV-adatbázissal kapcsolatban	52
2. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai néhány kiemelt gazdasági ágban, 2021	54
3. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai néhány kiemelt gazdasági ágban, 2022	55
4. melléklet:	Pénzügyi mutatók képlete	56
5. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2021–2022	57
6. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eredménykimutatásának főbb tételei a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2021–2022	58
7. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eszközei és forrásai a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban, 2021–2022	59
8. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban néhány jellemző szerint, 2022	60
9. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eredménykimutatásának főbb tételei az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2021–2022	61
10. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások eszközei és forrásai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2021–2022	62
11. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban, 2021–2022	63
12. melléklet:	A kettős könyvelést végző társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó szakágazatokban, 2021–2022	64
13. melléklet:	A kettős könyvelést vezető társas vállalkozások főbb pénzügyi adatai az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban néhány jellemző szerint, 2022	65

1. melléklet: MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK A NAV-ADATBÁZISSAL KAPCSOLATBAN

A NAV adatállományában csak az év végén is működő, adóbevallást készítő és azt a tárgyévet követő május 31-ig hibamentesen benyújtó társas vállalkozások adatai szerepelnek, az adatbázis az év közben megszűnt vagy átalakult gazdálkodó egységekre vonatkozó adatokat nem tartalmaz. A jogutód teljesítményéről a működés megkezdésétől számítva csak részadatok állnak rendelkezésre.

Az egyszerűsített vállalkozási adó (eva), a kisadózók tételes adója (kata), valamint a kisvállalkozói adó szerint adózó, kettős könyvvizsgáló vállalkozások nem képezik vizsgálatunk tárgyát.

Az elemzés a kettős könyvvizsgáló mezőgazdasági társas vállalkozások pénzügyi helyzetére terjed ki, így vizsgálatunk az erdőgazdálkodásból származó eredményt nem tartalmazza, azonban ágazati összehasonlításként szerepeltetjük.

Vizsgálatunk a korábbi évekhez képest eltérő üzleti évet választó közép- és nagyvállalkozásokat is tartalmaz, amennyiben azok választott bevallási időszaka az adatszolgáltatást megelőző időpontra esett, azaz az elemzéshez szükséges adataik mindkét vizsgált évre rendelkezésünkre álltak.

A társas vállalkozások 2019. január elsejétől csoportos adózás formájában is bevallhatják adókötelezettségüket, amennyiben a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvényben (a továbbiakban: Tao. törvény)7 meghatározott csoportos társasági adóalanyra vonatkozó feltételeknek eleget tesznek, amelyek a szervezeti formára, kapcsoltsági viszonyra és a számviteli rendszerre irányulnak. A csoportos társasági adóalany létrehozásához legalább két adózó szükséges. A Tao. törvény rendelkezései alapján 2021-ben 165, 2022-ben pedig 163 vállalkozás választotta a csoportos társasági adózás lehetőségét 47, valamint 44 csoportos társasági adóalanyt létrehozva.

A foglalkoztatottak száma szerinti csoportosításnál „0 fő” olyan esetben szerepel, ha a vállalkozás nem közölt létszámadatot, vagy ha a munkát végzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő, más gazdálkodó szervezetnél vannak nyilvántartva.

1. táblázat: A MIKRO-, KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK (KKV-K) NAGYSÁGCSOPORTJAINAK ISMÉRVEI

A vállalkozás nagysága	Összes foglalkoztatott száma	Éves nettó árbevétel vagy mérlegfőösszeg
Mikrovállalkozás	10 főnél kevesebb	Árbevétel: legfeljebb 2 millió euró (0,7 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 2 millió euró (0,7 milliárd forint)
Kisvállalkozás	10–50 fő	Árbevétel: legfeljebb 10 millió euró (3,6 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 10 millió euró (3,6 milliárd forint)
Középvállalkozás	51–250 fő	Árbevétel: legfeljebb 50 millió euró (17,9 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 43 millió euró (15,4 milliárd forint)

Megjegyzés: A forintban kifejezett értékhatárokat az MNB által közölt középárfolyamon, 2021-ben 358,52 forint/euróval, 2022-ben 391,33 forint/euróval számoltuk.

Forrás: 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról

7 <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99600081.tv>

A kkv-besorolásnál a 2004. évi kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról szóló törvényben foglaltakat vettük figyelembe (1. táblázat), a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium kivételével⁸. A besoroláson kívül eső vállalkozások az „Egyéb vállalkozások” kategóriában szerepelnek. Ezek egyfelől méretük szerint nagyvállalatok, vagy azért nem minősülnek kkv-nak, mert az állam vagy az önkormányzat közvetlen tulajdoni részesedése a jegyzett tőke alapján külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25 százalékot.

A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok egyedi beszámolási célokra történő hazai alkalmazásának bevezetéséhez kapcsolódó, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CLXXVIII. törvény (IFRS) szerinti adózásra⁹ váltó üzemek száma továbbra is elenyésző volt, 2021-ben is mindössze három üzem nyújtotta be adóbevallását ilyen formában.

---

⁸ A társas adóbevallások rendelkezésre álló adatai nem teszik lehetővé a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium teljesülésének vizsgálatát.

⁹ <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1500178.TV>

2. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI NÉHÁNY KIEMELT GAZDASÁGI ÁGBAN, 2021

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat	Erdőgazdálkodás	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb	Összesen
					Gazdasági tevékenység	
Gazdálkodó szervezetek						
Száma, db	9 039	1 802	4 151	24 272	171 335	210 599
Ebből nyereségesek aránya, %	65,2	59,4	59,9	64,0	59,9	60,6
Eszközállomány és idegen forrás						
Eszközállomány, millió HUF	4 067 016	269 151	4 257 186	40 256 858	64 322 422	113 172 633
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	35,6	24,3	55,7	46,2	59,8	53,8
Bevételek, ráfordítások, millió HUF						
Értékesítésből származó nettó árbevétel	2 362 948	158 250	4 957 563	35 663 145	47 249 853	90 391 760
Ráfordítások összesen	2 649 920	168 214	5 081 604	36 813 598	47 933 324	92 646 661
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	2 622 587	167 018	4 964 196	35 518 978	46 980 336	90 253 115
adójellegű ráfordítások	14 192	2 400	265 493	260 402	793 382	1 335 869
Adójellegű ráfordítások az összes ráfordítás %-ában	0,54	1,43	5,22	0,71	1,66	1,44
Eredmény, millió HUF						
Üzemi tevékenység nyeresége	270 273	12 302	299 740	2 468 763	3 988 240	7 039 319
vesztesége	-33 773	-2 271	-43 836	-604 392	-510 201	-1 194 474
eredménye	236 500	10 031	255 904	1 864 371	3 478 039	5 844 845
Adózás előtti nyereség	274 750	14 591	282 936	2 209 245	4 051 176	6 832 699
veszteség	-36 138	-2 233	-51 184	-285 618	-552 119	-927 292
eredmény	238 612	12 357	231 752	1 923 627	3 499 057	5 905 406
100 Ft-ra jutó adózás előtti eredmény, HUF						
Az árbevételre számítva	10,1	7,8	4,7	5,4	7,4	6,5
Az összes ráfordításra számítva	9,0	7,3	4,6	5,2	7,3	6,4
A saját tőkére számítva	9,4	7,2	14,3	11,3	15,5	13,4
Az összes eszközértékre számítva	5,9	4,6	5,4	4,8	5,4	5,2

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

3. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI NÉHÁNY KIEMELT GAZDASÁGI ÁGBAN, 2022

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat	Erdő-gazdálkodás	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb	Összesen
					Gazdasági tevékenység	
Gazdálkodó szervezetek						
Száma, db	8 798	1 729	3 916	22 720	156 483	193 646
Ebből nyereségesek aránya, %	63,2	60,4	60,9	65,7	62,1	62,5
Eszközállomány és idegen forrás						
Eszközállomány, millió HUF	4 667 882	306 689	5 170 460	54 486 313	67 370 689	132 002 034
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	37,8	25,5	56,8	48,9	58,2	53,5
Bevételek, ráfordítások, millió HUF						
Értékesítésből származó nettó árbevétel	2 882 814	212 665	6 586 888	48 741 479	55 647 166	114 071 013
Ráfordítások összesen	3 290 787	220 362	6 721 544	51 022 340	56 822 636	118 077 669
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	3 231 811	218 415	6 470 178	48 877 278	55 088 917	113 886 600
adójellegű ráfordítások	15 901	2 967	293 604	331 154	819 575	1 463 201
Adójellegű ráfordítások az összes ráfordítás %-ában	0,48	1,35	4,37	0,65	1,44	1,24
Eredmény, millió HUF						
Üzemi tevékenység nyeresége	379 676	21 023	424 588	2 567 726	4 499 163	7 892 176
vesztesége	-32 045	-1 845	-45 880	-844 471	-524 861	-1 449 101
eredménye	347 631	19 178	378 708	1 723 255	3 974 302	6 443 075
Adózás előtti nyereség	390 159	26 338	394 491	2 364 747	4 757 460	7 933 195
veszteség	-34 755	-1 804	-53 407	-386 303	-665 856	-1 142 125
eredmény	355 404	24 534	341 084	1 978 444	4 091 604	6 791 070
100 Ft-ra jutó adózás előtti eredmény, HUF						
Az árbevételre számítva	12,3	11,5	5,2	4,1	7,4	6,0
Az összes ráfordításra számítva	10,8	11,1	5,1	3,9	7,2	5,8
A saját tőkére számítva	12,7	12,9	17,9	9,1	16,7	13,3
Az összes eszközértékre számítva	7,6	8,0	6,6	3,6	6,1	5,1

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

4. melléklet: PÉNZÜGYI MUTATÓK KÉPLETE

Megnevezés	Számítások
Vagyoni helyzet	
Befektetett eszközök aránya (%)	Befektetett eszközök / Eszközök összesen
Forgóeszközök aránya (%)	Forgóeszközök / Eszközök összesen
Tőkeerősség (%)	Saját tőke / Források összesen
Jegyzett tőke aránya (%)	Jegyzett tőke / Források összesen
Kötelezettség aránya (%)	Kötelezettségek / Források összesen
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	Saját tőke / Befektetett eszközök
Saját tőke növekedése (%)	Saját tőke / Jegyzett tőke
Forgótőke alakulása (millió HUF)	Forgóeszközök – Rövid lejáratú kötelezettségek
Forgótőke aránya (%)	Forgótőke / Saját tőke
Pénzügyi helyzet	
Likviditási ráta (%)	Forgóeszközök / Rövid lejáratú kötelezettségek
Likviditási gyorsráta (%)	(Forgóeszközök – Készletek) / Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzhányad (%)	(Pénzeszközök + Értékpapírok) / Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzeszköz-likviditás (%)	Pénzeszközök / Rövid lejáratú kötelezettségek
Hitelfedezettség (%)	Vevők / Szállítók
Hitelfedezettségi mutató (%)	Követelések / Rövid lejáratú kötelezettségek
Megtérülési mutatók	
Készletek forgási sebessége (nap)	(Készletek×365) / Értékesítés nettó árbevétele
Kintlévőségek időtartama (nap)	(Vevők×365) / Értékesítés nettó árbevétele
Szállítói tartozások időtartama (nap)	(Szállítók×365) / Anyagjellegű ráfordítások
Jövedelemhelyzet	
Bruttó termelési érték (Kibocsátás) (millió HUF)	Feldolgozóipar kivételével: Értékesítés nettó árbevétele + Aktivált saját teljesítmények – ELÁBÉ – Közvetített szolgáltatások Feldolgozóiparban: Értékesítés nettó árbevétele + Aktivált saját teljesítmények – ELÁBÉ
Nettó termelési érték (millió HUF)	Bruttó termelési érték – Anyagköltség – Igénybe vett szolgáltatások – Amortizáció
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	Feldolgozóipar kivételével: Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások + Egyéb szolgáltatások – Földbérleti díj Feldolgozóiparban: Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások + Egyéb szolgáltatások + Közvetített szolgáltatások – Földbérleti díj
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	Kibocsátás – Folyó termelőfelhasználás
Tárgyi eszközök hatékonysága (%)	Nettó termelési érték / Tárgyi eszközök összesen
Eszközfelhasználási hatékonyság (%)	Értékesítés nettó árbevétele / Összes eszköz
Jövedelmezőség	
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	Adózott eredmény / Értékesítés nettó árbevétele
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	Adózott eredmény / Saját tőke
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	Adózott eredmény / Eszközök összesen
Befektetett eszközök jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény / Befektetett eszközök
Bérijövedelmezőség (%)	Adózott eredmény / Bér és személyi jellegű ráfordítás
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	Adózott eredmény / Átlagos állományi létszám
Saját tőke jövedelmezősége (%)	Adózás előtti eredmény / Saját tőke
Alaptőke jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény / Jegyzett tőke
Tőkeáttételi mutatók	
Eladósodottság foka (%)	Kötelezettségek / Eszközök összesen
Eladósodottság mértéke (%)	Kötelezettségek / Saját tőke
Nettó eladósodottság foka (%)	(Kötelezettségek – Követelések) / Saját tőke
Finanszírozási kockázat (%)	Kötelezettségek / (Kötelezettségek + Saját tőke)

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

5. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK PÉNZÜGYI MUTATÓINAK ALAKULÁSA A MEZŐGAZDASÁGI, VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN, 2021–2022

Megnevezés	2021	2022	Változás
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	53,3	52,1	-1,2
Forgóeszközök aránya (%)	45,1	45,9	0,8
Tőkeerősség (%)	62,6	59,9	-2,7
Jegyzett tőke aránya (%)	7,4	6,7	-0,8
Kötelezettség aránya (%)	35,6	37,8	2,2
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	117,4	114,9	-2,4
Saját tőke növekedése (%)	841,9	899,0	57,2
Forgótőke alakulása (millió HUF)	981 080	1 052 063	70 983
Forgótőke aránya (%)	38,5	37,6	-0,9
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	215,1	196,5	-18,5
Likviditási gyorsráta (%)	137,7	118,3	-19,4
Pénzhányad (%)	57,7	41,7	-16,1
Pénzeszköz-likviditás (%)	52,8	37,5	-15,3
Hitelfedezettség (%)	78,2	80,2	2,0
Hitelfedzettségi mutató (%)	80,0	76,7	-3,3
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	101,8	107,9	6,0
Kintlévőségek időtartama (nap)	40,5	39,3	-1,2
Szállítói tartozások időtartama (nap)	60,3	55,8	-4,5
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték (Kibocsátás) (millió HUF)	1 951 545	2 511 842	560 297
Nettó termelési érték (millió HUF)	354 443	482 950	128 507
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	1 345 882	1 722 462	376 580
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	605 663	789 379	183 717
Tárgyi eszközök hatékonysága (%)	18,3	22,2	3,9
Eszközfelhasználási hatékonyság (%)	58,1	61,8	3,7
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	9,6	11,7	2,1
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	8,9	12,1	3,2
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	5,6	7,2	1,7
Befektetett eszközök jövedelmezősége (%)	10,4	13,9	3,4
Bérijövedelmezőség (%)	78,9	107,8	28,9
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	4,0	6,1	2,1
Saját tőke jövedelmezősége (%)	9,4	12,7	3,3
Alaptőke jövedelmezősége (%)	74,9	108,6	33,7
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	35,6	37,8	2,2
Eladósodottság mértéke (%)	56,9	63,1	6,3
Nettó eladósodottság foka (%)	30,1	33,2	3,2
Finanszírozási kockázat (%)	36,2	38,7	2,4

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**6. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
EREDMÉNYKIMUTATÁSÁNAK FŐBB TÉTELEI A MEZŐGAZDASÁGI,
VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN, 2021–2022**

Megnevezés	2021	2022	Változás	2022. évi a 2021. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	2 073 124	2 545 306	472 182	122,8
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	289 824	337 508	47 684	116,5
I. Értékesítés nettó árbevétele	2 362 948	2 882 814	519 866	122,0
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	144 037	253 725	109 688	176,2
3. A költségek (ráfordítások) ellentételezésére, illetve fejlesztésre (visszafizetési kötelezettség nélkül) kapott támogatás, juttatás összege	143 166	161 724	18 557	113,0
III. Egyéb bevételek összesen	352 110	442 903	90 793	125,8
4. Anyagköltség	1 031 219	1 391 527	360 308	134,9
5. Eladott áruk beszerzési értéke	529 879	589 533	59 654	111,3
IV. Anyagjellegű ráfordítások összesen	2 027 948	2 529 478	501 529	124,7
6. Bérköltség	229 660	255 333	25 673	111,2
7. Személyi jellegű egyéb kifizetések	20 624	24 827	4 203	120,4
8. Bérjárulékok	32 046	28 008	-4 039	87,4
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	286 649	313 354	26 705	109,3
VI. Értékcsökkenési leírás	184 097	197 839	13 742	107,5
9. Adók, illetékek, hozzájárulások bevallott, fizetendő összege	14 192	15 901	1 709	112,0
VII. Egyéb ráfordítások összesen	123 901	191 141	67 240	154,3
Üzemi tevékenység nyeresége	270 273	379 676	109 403	140,5
vesztesége	-33 773	-32 045	1 728	94,9
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	236 500	347 631	111 131	147,0
10. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	4 498	15 659	11 161	348,1
11. Kapott (járó) osztalék, részesedés	7 525	12 989	5 463	172,6
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei összesen	29 445	66 748	37 304	226,7
12. Magánszemélynek és nem magánszemélynek fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások	13 490	27 378	13 888	202,9
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai összesen	27 333	58 976	31 643	215,8
Pénzügyi műveletek nyeresége	16 296	34 378	18 083	211,0
vesztesége	-14 184	-26 605	-12 422	187,6
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	2 112	7 773	5 661	268,0
Adózás előtti nyereség	274 750	390 159	115 409	142,0
veszteség	-36 138	-34 755	1 383	96,2
C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	238 612	355 404	116 792	148,9
X. Adófizetési kötelezettség	12 334	17 548	5 214	142,3
Adózott eredmény nyereség	262 653	372 847	110 194	142,0
veszteség	-36 375	-34 991	1 384	96,2
D. ADÓZOTT EREDMÉNY	226 278	337 855	111 577	149,3

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**7. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
ESZKÖZEI ÉS FORRÁSAI A MEZŐGAZDASÁGI,
VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN, 2021–2022**

Megnevezés	2021	2022	Változás	2022. évi a 2021. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma, db				
Összesen	9 039	8 798	-241	97,3
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	2 168 484	2 433 699	265 215	112,2
I. Immateriális javak	10 026	10 299	273	102,7
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	4 025	2 375	-1 650	59,0
II. Tárgyi eszközök	1 940 691	2 179 673	238 982	112,3
1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	893 896	950 095	56 199	106,3
2. Műszaki berendezések, gépek, járművek	535 289	624 870	89 580	116,7
3. Tenyészállatok	93 040	96 469	3 428	103,7
4. Beruházások, felújítások	158 878	275 748	116 871	173,6
5. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	62 978	70 476	7 498	111,9
6. Egyéb	196 610	162 016	-34 594	82,4
III. Befektetett pénzügyi eszközök	217 766	243 727	25 961	111,9
B. Forgóeszközök	1 833 823	2 142 271	308 448	116,8
I. Készletek	659 342	852 171	192 829	129,2
II. Követelések könyv szerinti értéke	682 150	835 976	153 826	122,6
III. Értékpapírok	41 996	45 511	3 515	108,4
IV. Pénzeszközök	450 334	408 613	-41 721	90,7
C. Aktív időbeli elhatárolások	64 709	91 913	27 203	142,0
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	4 067 016	4 667 882	600 867	114,8
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	2 544 963	2 796 917	251 954	109,9
I. Jegyzett tőke	302 300	311 101	8 801	102,9
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	-217	-6 199	-5 982	2 858,5
III. Tőketartalék	536 596	545 157	8 561	101,6
IV. Eredménytartalék	1 078 091	1 157 184	79 093	107,3
V. Egyéb tartalékok	403 054	453 602	50 548	112,5
VI. Adózott eredmény	226 278	337 855	111 577	149,3
E. Céltartalékok	4 850	6 111	1 261	126,0
F. Kötelezettségek	1 447 054	1 765 553	318 499	122,0
I. Hátrasorolt kötelezettségek	30 799	32 805	2 006	106,5
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	563 512	642 539	79 027	114,0
1. Hosszú lejáratú hitelek (pénzügyi intézménytől)	322 190	377 621	55 430	117,2
2. Tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök	57 962	68 872	10 910	118,8
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	852 742	1 090 208	237 466	127,8
1. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	335 122	386 933	51 811	115,5
2. Tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek	58 151	106 152	48 001	182,5
3. Egyéb kapott hitelek, kölcsönök összege	167 236	202 669	35 433	121,2
G. Passzív időbeli elhatárolások	70 149	99 302	29 153	141,6
FORRÁSOK ÖSSZESEN	4 067 016	4 667 882	600 867	114,8

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

8. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI A MEZŐGAZDASÁGI, VADGAZDÁLKODÁSI ÉS HALÁSZATI ÁGAZATBAN NÉHÁNY JELLEMZŐ SZERINT, 2022

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	Árbevételek	Saját tőke	
					belföldi magán	külföldi				
millió HUF					tulajdon aránya, %		millió HUF	arányos adózás előtti eredmény, %		
Az adózás előtti eredmény jellege szerint										
Nyereséges	5 559	2 685 304	2 593 383	262 545	38,44	9,15	390 159	14,53	15,04	
Veszteséges	2 783	197 305	202 438	47 709	50,49	21,75	-34 755	-17,61	-17,17	
0 eredményű	456	205	1 096	847	90,34	4,68	0	0,00	0,00	
Összesen	8 798	2 882 814	2 796 917	311 101	40,42	11,07	355 404	12,33	12,71	
A foglalkoztatottak száma szerint										
0	3 096	89 319	105 805	18 380	65,25	5,57	20 192	22,61	19,08	
1 fő	1 901	101 761	106 732	11 366	69,63	7,82	15 685	15,41	14,70	
2-9 közötti létszám	2 623	479 508	504 488	32 902	71,29	9,39	78 171	16,30	15,50	
10-49	973	1 031 625	1 106 275	92 949	47,59	15,77	143 092	13,87	12,93	
50-249	196	961 190	778 047	97 375	38,55	15,18	82 535	8,59	10,61	
250 fő és nagyobb	9	219 411	195 569	58 129	1,08	0,00	15 729	7,17	8,04	
Összesen	8 798	2 882 814	2 796 917	311 101	40,42	11,07	355 404	12,33	12,71	
Gazdálkodási forma szerint										
Kft.	6 758	2 032 475	1 833 244	147 757	51,61	15,79	251 281	12,36	13,71	
Rt.	266	679 624	780 082	144 455	28,64	1,63	86 823	12,78	11,13	
Szövetkezet	383	98 394	83 327	5 056	94,50	0,37	8 134	8,27	9,76	
Bt.	953	61 672	77 477	10 743	13,45	81,19	9 128	14,80	11,78	
Nonprofit szervezet	49	4 777	15 810	1 631	29,17	0,37	-860	-18,00	-5,44	
Egyéb	389	5 872	6 977	1 458	98,00	0,01	898	15,30	12,87	
Összesen	8 798	2 882 814	2 796 917	311 101	40,42	11,07	355 404	12,33	12,71	
A vállalkozások nagysága szerint										
Mikrovállalkozás	7 514	569 604	656 399	60 210	71,07	8,17	99 920	17,54	15,22	
Kisvállalkozás	1 010	992 310	1 090 908	93 454	47,39	15,65	145 913	14,70	13,38	
Középvállalkozás	212	902 182	803 596	93 558	40,55	14,34	88 755	9,84	11,04	
Nagyvállalkozás	11	406 608	234 015	59 816	1,05	2,49	21 195	5,21	9,06	
Egyéb vállalkozás	51	12 110	11 999	4 062	2,75	0,00	-380	-3,13	-3,16	
Összesen	8 798	2 882 814	2 796 917	311 101	40,42	11,07	355 404	12,33	12,71	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**9. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
EREDMÉNYKIMUTATÁSÁNAK FŐBB TÉTELEI
AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET
GYÁRTÓ ÁGAZATBAN, 2021–2022**

Megnevezés	2021	2022	Változás	2022. évi a 2021. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	3 234 612	4 218 538	983 926	130,4
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	1 722 951	2 368 349	645 398	137,5
I. Értékesítés nettó árbevétele	4 957 563	6 586 888	1 629 324	132,9
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	34 096	108 957	74 861	319,6
3. A költségek (ráfordítások) ellentételezésére, illetve fejlesztésére (visszafizetési kötelezettség nélkül) kapott támogatás, juttatás összege	13 455	14 813	1 359	110,1
III. Egyéb bevételek összesen	228 441	153 042	-75 399	67,0
4. Anyagköltség	2 666 602	3 812 182	1 145 580	143,0
5. Eladott áruk beszerzési értéke	533 315	698 922	165 607	131,1
IV. Anyagjellegű ráfordítások összesen	3 840 837	5 287 535	1 446 698	137,7
6. Bérköltség	367 417	426 863	59 446	116,2
7. Személyi jellegű egyéb kifizetések	34 608	41 108	6 499	118,8
8. Bérjárulékok	58 870	55 133	-3 737	93,7
V. Személyi jellegű ráfordítások összesen	464 843	527 847	63 003	113,6
VI. Értékcsökkenési leírás	148 528	167 528	18 999	112,8
9. Adók, illetékek, hozzájárulások bevallott, fizetendő összege	265 493	293 604	28 111	110,6
VII. Egyéb ráfordítások összesen	509 988	487 269	-22 719	95,5
Üzemi tevékenység nyeresége	299 740	424 588	124 848	141,7
vesztesége	-43 836	-45 880	-2 043	104,7
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	255 904	378 708	122 804	148,0
10. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	8 117	24 688	16 571	304,1
11. Kapott (járó) osztalék, részesedés	3 967	4 548	581	114,6
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei összesen	93 256	213 741	120 486	229,2
12. Magánszemélynek és nem magánszemélynek fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordítások	28 030	53 438	25 407	190,6
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai összesen	117 408	251 366	133 958	214,1
Pénzügyi műveletek nyeresége	15 392	21 926	6 534	142,4
vesztesége	-39 544	-59 551	-20 006	150,6
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-24 152	-37 625	-13 473	155,8
Adózás előtti nyereség	282 936	394 491	111 555	139,4
veszteség	-51 184	-53 407	-2 223	104,3
C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	231 752	341 084	109 332	147,2
X. Adófizetési kötelezettség	13 292	21 384	8 093	160,9
Adózott eredmény nyereség	269 941	373 323	103 382	138,3
veszteség	-51 481	-53 624	-2 143	104,2
D. ADÓZOTT EREDMÉNY	218 461	319 700	101 239	146,3

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**10. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
ESZKÖZEI ÉS FORRÁSAI AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS
DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN, 2021–2022**

Megnevezés	2021	2022	Változás	2022. évi a 2021. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma, db				
Összesen	4 151	3 916	-235	94,3
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	2 190 164	2 580 674	390 511	117,8
I. Immateriális javak	45 820	49 103	3 283	107,2
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	6 032	6 707	675	111,2
II. Tárgyi eszközök	1 948 985	2 253 328	304 343	115,6
1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	763 168	894 149	130 981	117,2
2. Műszaki berendezések, gépek, járművek	593 551	737 514	143 963	124,3
3. Tenyészállatok	3 058	1 906	-1 153	62,3
4. Beruházások, felújítások	273 094	357 842	84 749	131,0
5. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	95 380	109 152	13 772	114,4
6. Egyéb	220 735	152 765	-67 970	69,2
III. Befektetett pénzügyi eszközök	195 359	278 243	82 884	142,4
B. Forgóeszközök	2 011 960	2 520 737	508 777	125,3
I. Készletek	727 142	988 419	261 276	135,9
II. Követelések könyv szerinti értéke	951 072	1 209 392	258 320	127,2
III. Értékpapírok	16 815	27 876	11 062	165,8
IV. Pénzeszközök	316 931	295 050	-21 881	93,1
C. Aktív időbeli elhatárolások	55 062	69 049	13 988	125,4
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	4 257 186	5 170 460	913 275	121,5
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	1 623 757	1 902 975	279 218	117,2
I. Jegyzett tőke	305 649	321 258	15 609	105,1
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	-643	-90	553	14,0
III. Tőketartalék	341 315	361 562	20 247	105,9
IV. Eredménytartalék	492 730	566 136	73 406	114,9
V. Egyéb tartalékok	267 893	336 250	68 357	125,5
VI. Adózott eredmény	218 461	319 700	101 239	146,3
E. Céltartalékok	18 531	21 064	2 533	113,7
F. Kötelezettségek	2 372 090	2 937 711	565 621	123,8
I. Hátrasorolt kötelezettségek	61 624	87 380	25 756	141,8
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	898 241	990 317	92 076	110,3
1. Hosszú lejáratú hitelek (pénzügyi intézménytől)	428 880	314 963	-113 917	73,4
2. Tulajdonosok által nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök	159 651	220 436	60 785	138,1
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	1 412 226	1 860 015	447 789	131,7
1. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	491 703	631 903	140 200	128,5
2. Tulajdonosokkal szembeni kötelezettségek	77 005	179 767	102 762	233,4
3. Egyéb kapott hitelek, kölcsönök összege	222 275	326 398	104 123	146,8
G. Passzív időbeli elhatárolások	242 807	308 710	65 903	127,1
FORRÁSOK ÖSSZESEN	4 257 186	5 170 460	913 275	121,5

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

**11. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK
PÉNZÜGYI MUTATÓINAK ALAKULÁSA AZ ÉLELMISZEREKET,
ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN,
2021–2022**

Megnevezés	2021	2022	Változás
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	51,4	49,9	-1,5
Forgóeszközök aránya (%)	47,3	48,8	1,5
Tőkeerősség (%)	38,1	36,8	-1,3
Jegyzett tőke aránya (%)	7,2	6,2	-1,0
Kötelezettség aránya (%)	55,7	56,8	1,1
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	74,1	73,7	-0,4
Saját tőke növekedése (%)	531,2	592,4	61,1
Forgótőke alakulása (millió HUF)	599 734	660 722	60 988
Forgótőke aránya (%)	36,9	34,7	-2,2
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	142,5	135,5	-6,9
Likviditási gyorsráta (%)	91,0	82,4	-8,6
Pénzhányad (%)	23,6	17,4	-6,3
Pénzeszköz-likviditás (%)	22,4	15,9	-6,6
Hitelfedezettség (%)	92,4	94,3	1,9
Hitelfedezettségi mutató (%)	67,3	65,0	-2,3
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	53,5	54,8	1,2
Kintlévőségek időtartama (nap)	33,5	33,0	-0,4
Szállítói tartozások időtartama (nap)	46,7	43,6	-3,1
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték (Kibocsátás) (millió HUF)	4 458 345	5 996 923	1 538 578
Nettó termelési érték (millió HUF)	1 067 368	1 317 343	249 974
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	3 295 384	4 573 183	1 277 799
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	1 162 961	1 423 740	260 779
Tárgyi eszközök hatékonysága (%)	54,8	58,5	3,7
Eszközfelhasználási hatékonyság (%)	116,5	127,4	10,9
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	4,4	4,9	0,4
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	13,5	16,8	3,3
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	5,1	6,2	1,1
Befektetett eszközök jövedelmezősége (%)	10,0	12,4	2,4
Bérijövedelmezőség (%)	47,0	60,6	13,6
1 főre jutó adózott eredmény (millió HUF)	258,0	379,7	121,8
Saját tőke jövedelmezősége (%)	14,3	17,9	3,7
Alaptőke jövedelmezősége (%)	71,5	99,5	28,0
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	55,7	56,8	1,1
Eladósodottság mértéke (%)	146,1	154,4	8,3
Nettó eladósodottság foka (%)	78,8	86,9	8,1
Finanszírozási kockázat (%)	59,4	60,7	1,3

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

12. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VÉGZŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ SZAKÁGAZATOKBAN, 2021-2022

Megnevezés	Vállalkozások száma, db		Értékesítés nettó árbevétele, millió HUF		Adózás előtti eredmény, millió HUF		Saját tőke, millió HUF		Saját tőkére vetített jövedelmezőség, %		Árbevétel-arányos jövedelmezőség, %		Kötelezettségek, millió HUF	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	420	396	1 093 001	1 431 607	60 154	68 756	329 381	395 838	18,3	17,4	5,3	4,6	396 513	475 624
Húsfeldolgozás, -tartósítás	266	249	470 828	612 620	20 581	14 210	129 255	138 074	15,9	10,3	4,1	2,1	134 155	173 024
Baromfi-hús feldolgozása, tartósítási	102	98	440 951	582 688	21 628	36 405	112 238	151 288	19,3	24,1	4,8	6,0	185 743	214 559
Hús-, baromfi-hús-készítmény gyártása	52	49	181 222	236 299	17 944	18 141	87 887	106 476	20,4	17,0	9,7	7,5	76 615	88 041
Halfeldolgozás, -tartósítás	12	11	1 504	1 475	-165	-366	1 356	1 632	-12,2	-22,4	-11,2	-25,2	3 009	2 997
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	412	377	281 157	350 245	16 694	17 594	155 805	170 492	10,7	10,3	5,8	4,8	148 474	195 011
Növényi, állati olaj gyártása	48	48	482 247	688 580	20 372	61 865	58 882	107 807	34,6	57,4	4,0	8,7	235 301	316 096
Tejfeldolgozás	114	105	412 440	569 322	5 921	17 635	130 196	155 034	4,5	11,4	1,3	2,9	128 620	152 252
Tejtermék gyártása	76	68	411 542	568 032	5 970	17 677	129 905	154 615	4,6	11,4	1,3	3,0	127 400	150 934
Jégkrém gyártása	38	37	899	1 290	-49	-42	291	419	-17,0	-9,9	-6,0	-3,7	1 220	1 318
Malomipari termék, keményítő gyártása	79	78	327 682	510 823	8 230	27 385	106 721	126 735	7,7	21,6	2,3	4,4	212 433	246 665
Malomipari termék gyártása	72	70	131 540	189 329	7 286	11 972	52 185	63 325	14,0	18,9	5,3	6,0	54 003	75 759
Keményítő, keményítőtermék gyártása	7	8	196 142	321 494	944	15 413	54 536	63 410	1,7	24,3	0,3	3,5	158 430	170 906
Pékáru, tésztafélek gyártása	1 153	1 098	330 838	473 997	17 800	27 173	136 017	157 351	13,1	17,3	5,0	5,4	149 576	188 429
Kenyer, friss pékáru gyártása	956	905	181 043	258 899	9 558	13 355	62 003	69 186	15,4	19,3	4,9	4,7	82 445	102 906
Tartósított lisztes áru gyártása	86	90	83 531	108 004	4 561	5 634	39 319	46 679	11,6	12,1	5,0	4,9	33 851	36 945
Tésztafélek gyártása	111	103	66 264	107 094	3 680	8 184	34 695	41 487	10,6	19,7	5,2	7,4	33 279	48 578
Egyéb élelmiszer gyártása	550	508	647 319	852 316	37 622	36 621	218 349	237 671	17,2	15,4	5,4	4,0	372 551	486 754
Cukorgyártás	2	2	7	13	-3	-44	43	-1	-8,0	4 162,0	-47,3	-324,2	18	3
Takarmány gyártása	125	116	444 606	569 023	7 530	25 370	98 625	123 113	7,6	20,6	1,5	4,2	230 214	333 092
Ital gyártása	1 231	1 172	672 972	847 219	38 045	36 250	326 940	348 059	11,6	10,4	5,3	4,0	411 324	456 729
Dohánytermék gyártása	7	7	263 798	292 281	19 549	22 802	61 483	79 243	31,8	28,8	7,0	7,3	84 076	84 062
Összesen	4 151	3 916	4 957 563	6 586 888	231 752	341 084	1 623 757	1 902 975	14,3	17,9	4,4	4,9	2 372 090	2 937 711

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

13. melléklet: A KETTŐS KÖNYVELÉST VEZETŐ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSOK FŐBB PÉNZÜGYI ADATAI AZ ÉLELMISZEREKET, ITALOKAT ÉS DOHÁNYTERMÉKEKET GYÁRTÓ ÁGAZATBAN NÉHÁNY JELLEMZŐ SZERINT, 2022

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	Árbevétele	Saját tőke	
					belföldi magán	külföldi				
millió HUF					tulajdon aránya, %		millió HUF	arányos adózás előtti eredmény, %		
Az adózás előtti eredmény jellege szerint										
Nyereséges	2 385	6 091 126	1 769 791	233 536	16,45	51,21	394 491	6,48	22,29	
Veszteséges	1 409	495 759	133 081	87 242	16,03	36,20	-53 407	-10,77	-40,13	
0 eredményű	122	3	104	480	77,43	19,44	0	0,00	0,00	
Összesen	3 916	6 586 888	1 902 975	321 258	16,43	47,09	341 084	5,18	17,92	
A foglalkoztatottak száma szerint										
0	898	7 058	14 896	7 723	53,81	22,50	272	3,86	1,83	
1	738	24 415	48 015	5 508	70,67	11,31	790	3,23	1,64	
2-9	1 330	165 765	91 824	17 593	58,6	11,8	11 491	6,93	12,51	
10-49	623	596 401	259 848	53 559	25,6	28,4	43 881	7,36	16,89	
50-249	267	1 921 353	599 726	74 862	18,1	49,3	91 653	4,77	15,28	
250 fő és nagyobb	60	3 871 896	888 666	162 013	4,4	58,5	192 997	4,98	21,72	
Összesen	3 916	6 586 888	1 902 975	321 258	16,43	47,09	341 084	5,18	17,92	
Gazdálkodási forma szerint										
Kft.	3 272	4 724 077	1 346 838	198 167	18,02	51,67	229 659	12,36	17,05	
Rt.	133	1 832 183	541 492	121 661	13,40	39,69	110 031	12,78	20,32	
Szövetkezet	102	4 746	1 504	277	83,80	0,00	29	8,27	1,92	
Bt.	356	23 962	12 380	1 016	44,82	54,47	1 239	14,80	10,01	
Nonprofit szervezet	22	251	206	71	79,44	0,00	-13	-18,00	-6,40	
Egyéb	31	1 668	555	66	40,02	59,98	139	15,30	25,14	
Összesen	3 916	6 586 888	1 902 975	321 258	16,43	47,09	341 084	5,18	17,92	
A vállalkozások nagysága szerint										
Mikrovállalkozás	2 929	151 347	106 954	29 602	61,67	12,54	8 628	17,54	8,07	
Kisvállalkozás	620	444 401	248 609	43 171	28,74	17,95	26 739	14,70	10,76	
Középvállalkozás	268	1 601 626	541 096	81 446	17,60	50,82	75 889	9,84	14,03	
Nagyvállalkozás	70	4 378 775	1 001 347	166 675	4,66	59,05	228 265	5,21	22,80	
Egyéb vállalkozás	29	10 738	4 970	364	2,96	0,00	1 563	-3,13	31,46	
Összesen	3 916	6 586 888	1 902 975	321 258	16,43	47,09	341 084	5,18	17,92	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

HIVATKOZÁSOK JEGYZÉKE

1. KSH (2023a). STADAT 19.1.1.4. Mezőgazdasági számlák rendszere, árindexek [előző év=100,0%]
2. KSH (2023b). STADAT 19.1.1.3. Mezőgazdasági számlák rendszere, volumenindexek [előző év=100,0%]
3. KSH (2023c). STADAT 19.1.1.10. A mezőgazdasági termékek értékesítésének (felvásárlásának) volumenindexei.
4. KSH (2023d). STADAT 20.1.1.47. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként.
5. KSH (2023e). STADAT 20.2.1.47. Az alkalmazásban állók száma nemzetgazdasági áganként, havonta valamint havi és negyedévente kumulált.
6. KSH (2023f). STADAT 3.2.1.2. A nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke nemzetgazdasági ágak szerint, negyedévente, évkezdettől kumulált [folyó áron, millió Ft]. Központi Statisztikai Hivatal.
7. KSH (2023g). STADAT 3.2.1.3. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei nemzetgazdasági ágak szerint, negyedévente, évkezdettől kumulált [az előző év azonos időszak = 100,0%]. Központi Statisztikai Hivatal.
8. KSH (2023h). Magyarország, 2022. ISSN: 1416-2768. Nyilvántartási szám: Y/3996. Központi Statisztikai Hivatal. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mo/mo_2022.pdf
9. Molnár, P. (2023). Az élelmiszer-gazdaság külkereskedelme, 26(1). Agrárközgazdasági Intézet.

